

การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม
ENHANCEMENT OF SOFT SKILLS AMONG VOCATIONAL STUDENTS THROUGH
GROUP ACTIVITIES

วีระศักดิ์ จงไกรจักร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ENHANCEMENT OF SOFT SKILLS AMONG VOCATIONAL STUDENTS THROUGH
GROUP ACTIVITIES

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Master of Education (Guidance Psychology))
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม

ของ

วีระศักดิ์ จงไกรจักร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี)

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุขอรุณ วงษ์ทิม)

..... ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล)

ชื่อเรื่อง	การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม
ผู้วิจัย	วีระศักดิ์ จงไกรจักร
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. สกมล วรเจริญศรี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. พัทธราภรณ์ ศรีสวัสดิ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ และ (2) เปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา Soft skills คือ นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส จำนวน 120 คน และกลุ่มตัวอย่างสำหรับเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเสริมสร้าง Soft skills สำหรับนักเรียนสายอาชีพ จำนวน 12 คน จากการคัดเลือกแบบเจาะจง จากกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา Soft skills โดยมีคะแนน Soft skills ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม Soft skills ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 และโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเสริมสร้าง Soft skills สำหรับนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ได้ค่าความสอดคล้องของกิจกรรมเท่ากับ 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t แบบไม่เป็นอิสระจากกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส มีคะแนน Soft skills โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.91$) เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นมืออาชีพอยู่ในระดับมาก ($M=4.11$) ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับมาก ($M=3.95$) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับมาก ($M=3.91$) ด้านการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก ($M=3.85$) และด้านการสื่อสารอยู่ในระดับมาก ($M=3.73$) ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส พบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของกลุ่มตัวอย่าง มีคะแนน Soft skills สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพได้

คำสำคัญ : Soft skills, นักเรียนสายอาชีพ, กิจกรรมกลุ่ม

Title	ENHANCEMENT OF SOFT SKILLS AMONG VOCATIONAL STUDENTS THROUGH GROUP ACTIVITIES
Author	WERASAK JONGGRIJAK
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2020
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Skol Voracharoensri
Co Advisor	Associate Professor Dr. Patcharaporn Srisawat

The purposes of this research are as follows: (1) to study the soft skills of vocational students; and (2) to compare the soft skills of vocational students before and after receiving group activities. The target group used in the study of soft skills were a total of 120 vocational students at Pradabos School, and a sample group for participating in soft skills enhancement group activities for 12 vocational students selected by purposive sampling from the target groups, which received the least points and volunteered for the research. The instruments included a soft skills questionnaire with a reliability of .84 and the soft skills enhancement group activity programs for vocational students with an Index of Consistency (IOC) of 1.00. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and a t-test for dependent samples. The results of the study were as follows: (1) the vocational students were at a high level overall (M=3.91); with professionalism at a high level (M=4.11), interpersonal relationship at a high level (M=3.95), critical thinking for problem-solving at a high level (M=3.91), teamwork at a high level (M=3.85) and communication at a high level (3.73), respectively; (2) A comparison of the soft skills of vocational students found that after participating in group activities, the soft skills scores were significantly higher than before participating in group activities at .01, indicating that the group activities that could enhance the soft skills of vocational students.

Keyword : Soft skills, Vocational students, Group activities

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เกิดจากความเมตตาความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ถ่ายทอดความรู้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาพร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือ แนะนำและเปิดโอกาสในการเรียนรู้การจัดทำปริญญานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ ดร.สาธิต ใจตรง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมิทธิ์ เจือจินดา ที่เมตตาให้ความรู้ แนะนำ และกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท หญิง ดร.สุชอรุณ วงษ์ทิม และอาจารย์ ดร.กรรชิต แสนอุบล ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าเพื่อเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สมยศ เจตน์เจริญรักษ์ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนพระดาบส ที่เมตตาเปิดโอกาสในการศึกษาต่อ ตลอดผู้บริหาร คณะครูและเจ้าหน้าที่ โรงเรียนพระดาบส มูลนิธิพระดาบส และศิษย์พระดาบส ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลงานวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ นิสิตสาขาจิตวิทยาการแนะแนว ทุกคน ที่ให้กำลังใจ ห่วงใย และให้การช่วยเหลือตลอดระยะเวลาการทำวิจัยที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขอขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการที่ให้ข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ผู้เขียนเอกสารและตำราทุกฉบับ ที่ผู้วิจัยใช้ประกอบการศึกษา ตลอดจนนำมาใช้อ้างอิงในงานวิจัยฉบับนี้ คุณค่าและประโยชน์จากงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยขอบอกแก่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ทำให้วิจัยประสบความสำเร็จ

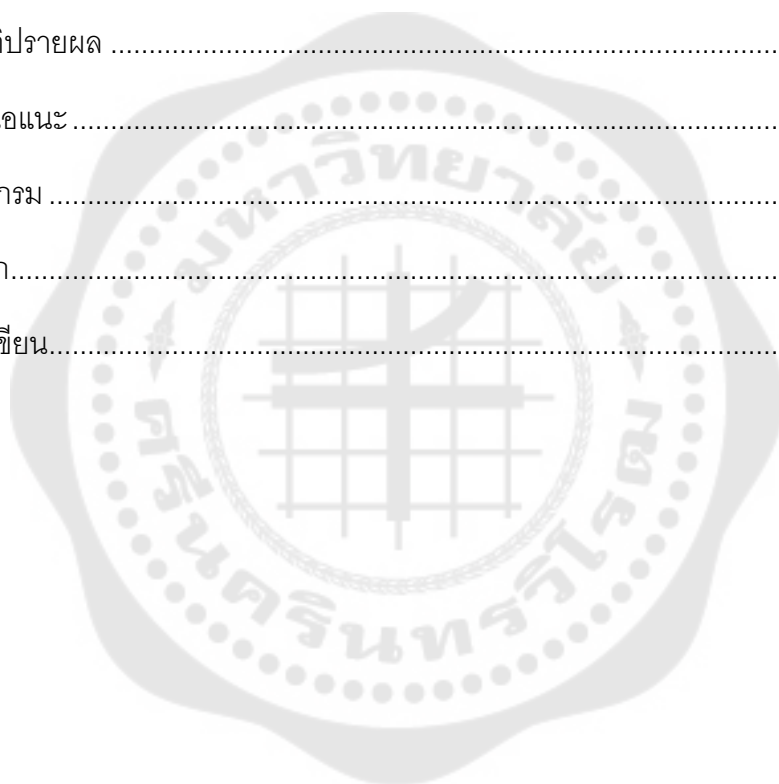
วีระศักดิ์ จงไกรจักร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามคำศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Soft skills	10
ความหมายของ Soft skills	11
ความสำคัญของ Soft skills	13
องค์ประกอบที่สำคัญของ Soft skills	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Soft skills	25

งานวิจัยในประเทศ.....	25
งานวิจัยต่างประเทศ	25
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่ม	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม	45
งานวิจัยในประเทศ.....	45
งานวิจัยต่างประเทศ	47
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหานักเรียนสายอาชีวะ	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหานักเรียนสายอาชีวะ	50
งานวิจัยในประเทศ.....	50
งานวิจัยต่างประเทศ	50
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และแปลผล	68
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	74
ความมุ่งหมายในการวิจัย	74
ความสำคัญของการวิจัย	74

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล	77
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	77
สรุปผลการวิจัย.....	77
การอภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก.....	93
ประวัติผู้เขียน.....	171

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะ Soft skills	29
ตาราง 2 องค์ประกอบและรายละเอียดของ Soft skills ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจาก นักวิชาการและผู้ประกอบการ	56
ตาราง 3 เกณฑ์การให้คะแนน	60
ตาราง 4 รายละเอียดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระ ดาบส	62
ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย	69
ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ	70
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม	71
ตาราง 8 การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ ก่อนและหลังใช้ กิจกรรมกลุ่ม	73
ตาราง 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม โดย ผู้เชี่ยวชาญ	112
ตาราง 10 ค่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส	116
ตาราง 11 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส	119
ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของผลการตรวจสอบ กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ	145
ตาราง 13 รายละเอียดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ	155

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	9
ภาพประกอบ 2 ลักษณะกระบวนการคิดวิจารณ์.....	17

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วิสัยทัศน์ประเทศไทยได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) โดยมีประเด็นสำคัญว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งจากวิสัยทัศน์ของแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบันต่อการพัฒนาประเทศไทยในหลายมิติ หนึ่งในมิติที่สำคัญคือ การพัฒนาแรงงานวิชาชีพซึ่งเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ดังนั้นบทบาทสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคนสายอาชีพและสายอาชีวศึกษาให้เป็นแรงงานวิชาชีพที่มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้นำแนวทางของการพัฒนาประเทศ และนโยบายของรัฐบาลมากำหนดเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับอาชีวศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพของการผลิตและพัฒนากำลังคน ทั้งในระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ให้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตามในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพกำลังคนสายอาชีพ และการพัฒนานักเรียน/นักศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิประเภทวิชาและสาขาวิชาครอบคลุม อย่างน้อย 3 ด้าน คือด้านที่ 1 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ ในวิชาชีพ พฤติกรรม ลักษณะนิสัย และทักษะทางปัญญา ด้านที่ 2 ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ประกอบด้วย ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน และ ด้านที่ 3 ด้านสมรรถนะด้านวิชาชีพ ประกอบด้วย ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์ความรู้สู่อาชีพ ซึ่งการผลิตนักศึกษาอาชีวะ ควรมุ่งพัฒนาในด้าน Soft skills

จากการศึกษาของ ชโลธร โชติเกียรติเวช (2560) กล่าวถึงความหมายของ Soft skills ว่าหมายถึง ความสามารถเฉพาะของมนุษย์ในการใช้ทักษะต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในเรื่องของความฉลาดความสามารถทางอารมณ์ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นทักษะที่ช่วยให้สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น และสามารถทำงานประกอบอาชีพให้ก้าวหน้าได้ และแซมมี โจฮันนา โจฮัน

(Zaimy Johana Johan, 2011) ได้ให้ความหมาย Soft skills ว่าเป็นความสามารถในการวางแผนภายในตนเอง ที่ เป็นความสามารถในการจัดการตนเอง รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ที่ นอกเหนือจากความรู้ทางวิชาการ ดังนั้นจากความหมายของ Soft skills จะเห็นได้ว่า Soft skills มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อนักเรียนสายอาชีพ ที่จะเข้าสู่การทำงาน ดังที่ เอเดเลีย คาร์สเทนส์ (Adelia Carstens, 2016) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของ Soft skills ได้พัฒนา Soft skills เป็นประเด็นที่สำคัญ ว่าการมีความสามารถทางเทคนิคเพียงอย่างเดียว นั้นไม่เพียงพอในบุคลากรปัจจุบัน นอกจากนี้ นักเรียนจะต้องไม่เพียงแต่รับรู้ ว่า Soft skills สามารถเสริมสร้างอาชีพและชีวิตส่วนตัวของพวกเขา แต่ยังต้องประยุกต์ใช้ทักษะเหล่านี้กับสถานการณ์ที่เหมาะสม การว่าจ้างบุคคลที่มี Soft skills เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อรักษาความได้เปรียบในการแข่งขัน เมื่อเศรษฐกิจจะลดตัวนายจ้างสามารถคัดเลือกการจ้างงานได้มาก ดังนั้นมันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียนที่เข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อที่จะรู้ ว่านายจ้างกำลังมองหาอะไร นอกจากนี้พวกเขาต้องมั่นใจว่าทักษะของพวกเขาตรงกับทักษะที่นายจ้างต้องการ หากเป็นบุคคลที่ไม่มี Soft skills จะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมการทำงานซึ่งจะเป็นเรื่องยากที่จะหางานเพื่อประกอบอาชีพของตนต่อไป

การพัฒนา Soft skills ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้มีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้กันอย่างจริงจัง เพื่อนำมาเสริมสร้างให้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ตัวอย่างเช่น พัชรี สร้อยสกุล (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะภาวะผู้นำ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ และผลจากการฝึกทักษะของนักเรียนด้วยคู่มือการพัฒนาทักษะพบว่า คะแนนหลังฝึกสูงกว่าคะแนนก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นได้ว่าการฝึกด้วยชุดทักษะหรือชุดกิจกรรมจะ ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะ Soft skills จากผลทดสอบก่อนและหลังการฝึกด้วยชุดกิจกรรม และ Susan A. Dean (2017) ได้ศึกษาทักษะ Soft skills ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานประกอบการ พบว่า ทักษะทางเทคนิคไม่เพียงพอสำหรับพนักงานจากสภาวะการแข่งขันสูงทักษะ Soft skills จุดเน้นของการวิจัยคือการระบุกลยุทธ์การฝึกทักษะ Soft skills โดยการรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการด้านการขนส่งด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการศึกษานำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยให้แนวทางเพื่อใช้

ในการจัดตั้งโปรแกรมการฝึก Soft skills ใช้เพื่อกำหนดเป้าหมายให้ผู้ด้อยโอกาสที่ตกงานหรืออาศัยอยู่ในความยากจน ด้วยโปรแกรมการฝึก Soft skills ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้รับการจ้างงาน และยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมการวิจัย ส่งผลให้ลดภาระการพึ่งพาสวัสดิการจากภาครัฐได้

แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะหลักสูตรที่พัฒนาตามนโยบายแผนพัฒนาชาติแต่ก็ยังพบว่าปัญหาในการพัฒนานักเรียนนักศึกษาอยู่ ดังที่ สุริยา ช้องเสนาะ (2560) ได้กล่าวว่า สภาพปัญหาของการศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาของประเทศไทย ในทัศนคติของประชาชนไทย มีทัศนคติที่ไม่ดีนัก ยังมองว่านักเรียนสายอาชีพไม่เก่ง นักเรียนขาดทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิต มีปัญหาด้านสภาวะด้านอารมณ์จนเกิดการทะเลาะวิวาท ยกพวกตีกันในหมู่นักเรียน บางสถาบันการศึกษา ขาดทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม ทักษะการคิดแก้ปัญหา การศึกษาสภาพปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพยังมีปัญหาอีกเช่นด้านการออกกลางคันจากสาเหตุปัญหาส่วนตัวครอบครัวและสภาพแวดล้อมของภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของกฤตพร ชุมสุวรรณ และชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2559) ที่พบว่านักเรียนยังขาด Soft skills ทำให้เกิดปัญหาการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนสายอาชีพ ขาดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การสร้างสัมพันธภาพในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และจากการศึกษาของ กฤตพร ชุมสุวรรณ และชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2559) พบว่า นักเรียนสายอาชีพที่จบการศึกษาและพร้อมสู่การเข้าทำงานในสถานประกอบการขาดการเตรียมตัวที่ดีส่งผลให้ประสบปัญหาต่างๆ ในการทำงาน ส่วนใหญ่ปัญหาที่พบคือ การปรับตัวเข้ากับสังคมและวัฒนธรรมองค์กรซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลให้การทำงานไม่บรรลุผลตามเป้าหมายและเป็นอุปสรรคในการทำงาน ทั้งนี้เกิดจากนักเรียนสายอาชีพไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามสังคมที่ตนอยู่ ทนแรงกดดันจากการทำงานไม่ได้ ยังคงความเป็นตัวของตัวเอง และการขาดเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันกับคนหมู่มากในสังคมของการทำงานและการดำรงชีวิต หากนักเรียนสายอาชีพมีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานและการดำรงชีวิต ทั้งการพัฒนาและเพิ่มความสามารถของตนเองอยู่เสมอ การมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานการให้เกียรติซึ่งกันและกัน จะทำให้นักเรียนสายอาชีพจะเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณค่าต่อองค์กรและเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จขององค์กรได้

จากความสำคัญ และปัญหา Soft skills โรงเรียนพระดาบสซึ่งเป็นโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เริ่มดำเนินการพุทธศักราช 2519 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทาง การศึกษาขาดแคลนทุนทรัพย์ไม่มีอาชีพให้มีความรู้

พื้นฐานเพียงพอที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันอาชีวศึกษา มีความยินดีสนใจใฝ่ศึกษามีความเพียรอย่างจริงจังให้ได้รับโอกาสฝึกวิชาชีพฝึกอบรมคุณธรรมศีลธรรมเพื่อให้ประกอบสัมมาอาชีพสร้างตนเองช่วยเหลือครอบครัวสังคมประเทศชาติโดยจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพแบบอยู่ประจำ ตลอดหลักสูตรระยะเวลา 1 ปี 8 หลักสูตรวิชาชีพดังนี้ หลักสูตรช่างไฟฟ้า หลักสูตรช่างยนต์ หลักสูตรช่างอิเล็กทรอนิกส์ หลักสูตรช่างซ่อมบำรุง หลักสูตรช่างเชื่อม หลักสูตรช่างไม้เครื่องเรือน หลักสูตรการเกษตรพอเพียง และหลักสูตรเคหะบริหาร มีการแบ่งหลักสูตรเป็นหมวดหลักสูตร 3 หลักสูตรที่นักเรียนจะต้องเข้าฝึก ดังนี้ หลักสูตรพื้นฐานเตรียมช่าง หมวดหลักสูตรเฉพาะทาง และหมวดหลักสูตรทักษะชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้โรงเรียนพระดาบสมุ่งเน้นการสอนเป็นเนื้อหาการเรียนเฉพาะส่วนที่จะต้องใช้ในการงานอาชีพเท่านั้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านวิชาชีพ ช่างตรงกับมาตรฐานอาชีพ หรือ มี Hard Skills เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วนักเรียนจะต้องมีอาชีพในสถานประกอบการเพื่อเตรียมความพร้อม จำเป็นต้องพัฒนา Soft skills ควบคู่ไปด้วย เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การทำงานของนักเรียน นิสิตและนักศึกษา

ผู้วิจัยเป็นบุคลากรทางการศึกษาได้เห็นความสำคัญการพัฒนาเพื่อความพร้อมให้แก่ นักเรียนให้มี Hard Skills แล้ว จำเป็นอย่างยิ่งต้องพัฒนา Soft skills ให้แก่นักเรียนที่สายอาชีพ เพื่อให้นักเรียนอันเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสถานประกอบการโดยใช้เทคนิคกิจกรรมกลุ่ม (Group Activity) ซึ่งกิจกรรมกลุ่มนั้น คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2546) กล่าวว่า เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมในการทำงานร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มมีการคิดค้นร่วมกันทำกิจกรรม ซึ่งกลุ่มจะได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ผู้ร่วมกิจกรรมกลุ่มจะสามารถปรับตัวเข้าหาสมาชิกในกลุ่ม สร้างสัมพันธภาพได้ดี สมาชิกร่วมกันวิเคราะห์หรืออธิบายให้เกิดกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง จะทำให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนสามารถพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับตนเอง และที่สำคัญสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับ ชลิตา ชวนานนท์ (2552) ที่ได้กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการ จัดประสบการณ์โดยให้บุคคลได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเอง และสมาชิกในกลุ่มที่เกิดขึ้นในขณะนั้น และบุคคลจะได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วยกัน และกิจกรรมกลุ่มนั้น ทศนีย์ วงศ์ศรี (2556) กล่าวว่า เป็น กระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนที่เข้าร่วม ได้นำไปใช้ในการประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ และเสริมสร้าง Soft skills โดยใช้กิจกรรมกลุ่มของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนที่จะต้องทำงานในองค์กร สถานประกอบการ เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน และชีวิตการทำงานร่วมกันในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นการปูทางให้ชีวิตประสบความสำเร็จในสังคมการงานต่อไป

คำถามการวิจัย

1. นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส มี Soft skills อยู่ในระดับใด
2. กิจกรรมกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถเสริมสร้าง Soft skills ให้นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ได้หรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส
2. เพื่อเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

ความสำคัญของการวิจัย

1. นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะมี Soft skills ที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคตและนำไปใช้ในการดำรงชีวิต โดยมีทักษะสำคัญต่างๆ ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านการงานแบบมืออาชีพ
2. หน่วยงานหรือองค์กร จะบรรลุผลตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากทักษะ Soft skills ของพนักงานจะเป็นส่วนเสริมทั้งด้านการงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์กร และเป็นการสร้างวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคมภายในองค์กร และลดปัญหาการลาออกของพนักงาน และลดงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรใหม่ขององค์กร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษา Soft Skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อใช้ในการกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในองค์ประกอบต่างๆ ของ Soft skills ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มนักวิชาการและผู้ประกอบการ คือ กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 3 ท่าน และกลุ่มผู้ประกอบการในสถานประกอบการ จำนวน 3 ท่าน

2. กลุ่มเป้าหมายที่ในการวิจัย คือ นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 หลักสูตรการศึกษา 8 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรช่างไฟฟ้า หลักสูตรช่างยนต์ หลักสูตรช่างอิเล็กทรอนิกส์ หลักสูตรช่างซ่อมบำรุง หลักสูตรช่างเชื่อม หลักสูตรการเกษตรพอเพียง หลักสูตรช่างไม้เครื่องเรือน และหลักสูตรเคหะบริบาล จำนวน 120 คน (ข้อมูลงานทะเบียนเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2563)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยตอนที่ 2 คือ นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส จำนวน 12 คน จากกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยตอนที่ 1 ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีคะแนนทักษะ Soft skills ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเสริมสร้าง Soft skills

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills
2. ตัวแปรตาม คือ Soft skills ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ไขปัญหา ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills หมายถึง กระบวนการที่ช่วยพัฒนาเสริมสร้าง Soft skills นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส โดยมีกิจกรรมกลุ่ม 12 กิจกรรม ใช้เวลา 50 นาที ในแต่ละกิจกรรม ประกอบด้วย การปฐมนิเทศ ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ไขปัญหา ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการทำงานแบบ

มืออาชีพ และการปัจเจกนิเทศ แต่ละกิจกรรมมีการนำเทคนิค เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง กลุ่มย่อย การอภิปรายกลุ่ม มาใช้ในการดำเนินกิจกรรม และมีขั้นตอนการ ดำเนินการกิจกรรม คือ ขั้นนำ ขั้นกิจกรรม ขั้นอภิปราย ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

2. Soft skills หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการจัดการความคิด อารมณ์ และ พฤติกรรมของบุคคล ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ประกอบด้วย ด้านการสื่อสาร ด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ไขปัญหา ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่าง บุคคล และด้านการทำงานแบบมืออาชีพ มีรายละเอียดด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการสื่อสาร (Communication) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนสาย อาชีพ โรงเรียนพระดาบส ในการถ่ายทอดข้อมูลสื่อสารความคิดเห็นในการสนทนากับผู้อื่น สามารถส่งสารให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจถูกต้อง มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสาร ได้แก่ ให้ความสนใจใส่ใจคู่สนทนา การใส่ใจฟังเรื่องราวของคู่สนทนาไม่ขัดจังหวะใน ขณะที่คู่ สนทนาพูด ใช้ภาษากายและสีหน้าท่าทางให้เหมาะสมกับเรื่องราวที่รับฟังหรือนำเสนอ มี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่สื่อสาร และการไตร่ตรองคิดทบทวนเรื่องราวที่ได้รับฟังโดยไม่รีบ ตัดสิน

2.2 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical thinking for problem solving) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ในการ ไตร่ตรอง คิดทบทวนเรื่องราวที่ได้รับฟังโดยไม่รีบตัดสินใจ ไม่ใช้อารมณ์แก้ปัญหาหรือตัดสินใจ คิด หาวิธีแก้ปัญหาหลากหลายหรือมากกว่าหนึ่งวิธี พยายามเรียนรู้กับข้อผิดพลาดของตนเองเพื่อเป็น แนวทางในการแก้ปัญหา ได้แก่ การวิเคราะห์โดยกำหนดข้อดี-ข้อเสีย ไม่ใช้อารมณ์แก้ปัญหา หรือตัดสินใจ คิดหาวิธีแก้ปัญหาหลากหลายหรือมากกว่า 1 วิธี และพยายามเรียนรู้กับ ข้อผิดพลาดของตนเองเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในอนาคต

2.3 ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ในการติดต่อปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้เป็น อย่างดี ได้แก่ ความเข้าใจความคิดของผู้อื่น แสดงพฤติกรรมที่เป็นการให้เกียรติผู้อื่น ไม่ใช้อารมณ์ และยึดความคิดตัวเองเป็นสำคัญ และสามารถช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหาโดยการให้คำปรึกษา

2.4 ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนสาย อาชีพ โรงเรียนพระดาบส ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียน ได้แก่ ยอมรับความคิดเห็นของ ผู้อื่น ถึงแม้ว่าจะไม่ตรงกับความคิดของตนเอง มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น เสนอความคิดเห็นในมุมมอง ของตนเองในกลุ่ม และประสานงานกับผู้อื่นได้ดี

2.5 ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส เกี่ยวกับเรียนรู้การปฏิบัติด้วยความชำนาญและเชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ได้แก่ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มุ่งมั่น และอดทน

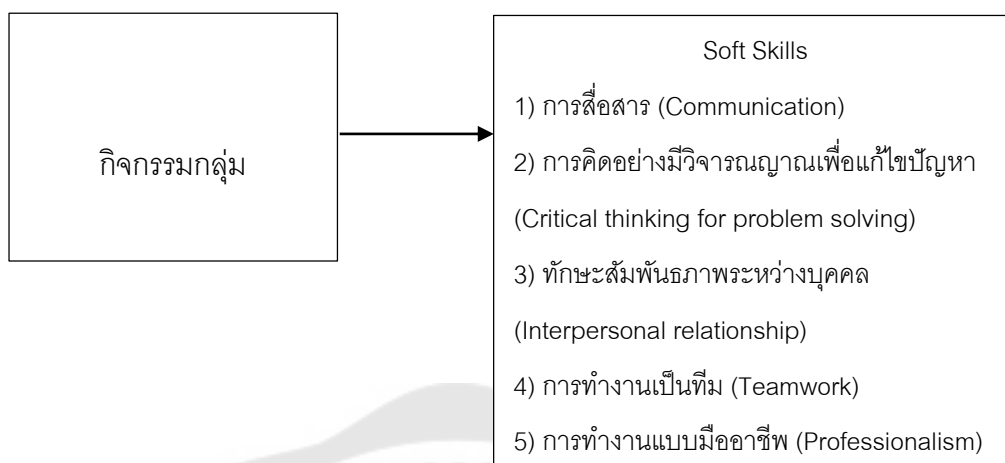
3. นักเรียนสายอาชีพ หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระดาบส ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งเป็นโครงการพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ซึ่งพระองค์ได้มีกระแสพระดำริให้ก่อตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือเยาวชนที่ต้องการมีอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองมาศึกษาเล่าเรียนในหลักสูตรวิชาชีพ 1 ปี โดยการอยู่ประจำทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์โดยมีการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 8 หลักสูตร ดังนี้ 1) หลักสูตรช่างไฟฟ้า 2) หลักสูตรช่างยนต์ 3) หลักสูตรช่างอิเล็กทรอนิกส์ 4) หลักสูตรช่างซ่อมบำรุง 5) หลักสูตรช่างเชื่อม 6) หลักสูตรการเกษตรพอเพียง 7) หลักสูตรช่างไม้เครื่องเรือน และ 8) หลักสูตรเคหะบริหาร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยการสังเคราะห์องค์ประกอบ Soft skills จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (อมรา ดาราศรีทอง, 2560; Babara Cimatti, 2016; Neetima Agarwal, 2014; Aseel Berglund, 2014; Kahirol Mohd, 2017; วรณชกร ไชยเดช, 2558; Chiu Lim et al., 2016; Fernando Cortez, 2014; Isdawati Ismail, 2017; Jaser Khalaf, 2016) และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มนักวิชาการและผู้ประกอบการ จำนวน 6 ท่าน เพื่อให้ได้องค์ประกอบ Soft skills ที่ครอบคลุมตามหลักวิชาการและการปฏิบัติการ ประกอบด้วย 5 ด้านคือ ด้านการสื่อสาร (Communication) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อแก้ไขปัญหา (Critical thinking for problem solving) ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) และด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism)

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

นักเรียนสายอาชีพมี Soft skills เพิ่มขึ้นหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

เสริมสร้าง Soft skills

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม เพื่อประโยชน์ในการสรุปกรอบแนวคิด และเป็นความรู้พื้นฐานในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาจากวรรณกรรมและงานวิจัยอย่างละเอียด ได้แก่ สิ่งพิมพ์ทางวิชาการ งานวิจัย และตำราที่เกี่ยวข้องกับการใช้ Soft skills โดยนำเสนอสาระสำคัญในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Soft skills

1.1 ความหมายของ Soft skills

1.2 ความสำคัญของ Soft skills

1.3 องค์ประกอบที่สำคัญของ Soft skills

1.3.1 ด้านการสื่อสาร (Communication)

1.3.2 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical thinking for problem solving)

1.3.3 ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork)

1.3.4 ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship)

1.3.5 ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism)

1.4 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Soft skills

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่ม

3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Soft skills

โลกแห่งการศึกษาได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว การพัฒนาบุคคลให้มีความรู้และความสามารถของบุคคลให้มีศักยภาพในระบบการศึกษา ทั้งระดับสติปัญญา ความสามารถทักษะ โดยให้อิสระแก่ผู้เรียนในการใช้ความคิดทั้งในการแก้ปัญหา วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ในทุกระดับ เพื่อเพิ่มโอกาสในการรับรู้ ความรู้และประสบการณ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

รวมทั้งเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างไร้พรมแดน การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน และการพัฒนา Soft skills ของบุคคลในยุคดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ (AI : Artificial Intelligence) เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในวงการอุตสาหกรรม ซึ่งเปรียบเทียบได้ว่า AI เปรียบเสมือน Hard skills เป็นความเชี่ยวชาญทางเทคนิคที่เกิดจากการพัฒนาโดยมนุษย์ หากแต่ว่าทักษะ Soft skills ที่เป็นทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ปัญญาประดิษฐ์ ซึ่ง AI ยังไม่สามารถพัฒนาทักษะทางด้านพฤติกรรมหรือนิสัยเหมือนมนุษย์ได้ Soft skills เป็นทักษะในการพัฒนาศักยภาพบุคคลในการแข่งขันทางด้านแรงงานในยุคปัจจุบัน

ความหมายของ Soft skills

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความหมายของ Soft skills ดังนี้

มาฮาสนห์ เจเชอร์ คาลาฟ (Mahasneh Jaser Khalaf, 2016) กล่าวว่า Soft skills เป็นทักษะที่เกิดขึ้น ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดเพื่อการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม การแก้ไขข้อขัดแย้ง การปรับตัว ความยืดหยุ่น การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม

คาฮิรอล มอห์ด ซาล์เลห์ และคณะ (Kahiroi Mohd Salleh et al., 2017) กล่าวว่า Soft skills เป็นส่วนเสริมของ Hard Skills ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เป็นทักษะที่สำคัญสำหรับองค์กร ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการมีส่วนร่วม ทักษะการทำงานเป็นทีม และอื่นๆ

อาซเมด และ โอว์ แคนท์เนอร์ (Achmad Fajar Hendarman & Uwe Cantner, 2018) กล่าวว่า Soft skills เป็นทักษะทางพฤติกรรมของมนุษย์ที่นำมาประยุกต์ใช้เสริมทักษะทางเทคนิค (Hard skills) ในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นทักษะภายในทางจิตวิทยาที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาบุคคล เช่น ทักษะการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานเป็นทีม ฯลฯ

ลูซ มารินา โมเรโน และคณะ (Luz Marina Moreno et al., 2016) กล่าวว่า Soft skills หมายถึง ความสามารถที่ทางด้านการพฤติกรรมในการประยุกต์ใช้ทักษะทางเทคนิคและความรู้ในการทำงาน

แดเนียล แอล ฟรี (Daniel L. Free, 2017) กล่าวว่า Soft skills หมายถึง ความสามารถและลักษณะที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ ทศนคติและพฤติกรรมมากกว่าความรู้ทางเทคนิคและทางวิชาการ

แซมมี โจฮันนา โจฮัน (Zaimy Johana Johan, 2011) กล่าวว่า Soft skills หมายถึง ทักษะการวางแผนภายในตนเอง ที่ เป็นความสามารถในการจัดการตนเอง รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ที่นอกเหนือจากความรู้ทางวิชาการ

นีติมา อะการ์วัล และ วานดานะ อะฮูจา (Neetima Agarwal and Vandana Ahuja, 2014) กล่าวว่า Soft skills เป็นชุดของคุณลักษณะส่วนบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ไม่สามารถวัดได้ ได้แก่ การสื่อสารทางอารมณ์ เช่น การหัวเราะ การโกรธ

อมรา ดาราศรีทอง (2560) กล่าวว่า Soft skills หมายถึง ทักษะ คุณลักษณะ ความสามารถต่างๆ ของบุคคลในการจัดการความคิด อารมณ์ บุคคลแวดล้อม สถานการณ์ที่มี การปฏิสัมพันธ์กับบุคคล เป็นทักษะพื้นฐานที่คนทำงานต้องมีซึ่งสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ เป็น ทักษะต่างๆ ที่ใช้ในการทำงานได้กับทุกงานทุกระดับไม่เฉพาะเจาะจงใช้ในงานใดงานหนึ่ง ไม่ใช่ ทักษะทางเทคนิคหรือความรู้เฉพาะในสายอาชีพนั้นๆ และไม่ใช่องค์ความรู้ทางวิชาการ ประกอบด้วยการสื่อสาร การคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ไขปัญหา การทำงานเป็นทีม ทักษะใน การปรับตัว การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นทักษะที่เป็นความสามารถในอาชีพหรือ การทำงาน

ศศิธร ศักดิ์เทวินทร์ (2561) กล่าวว่า Soft skills คือ ทักษะเฉพาะของตัวบุคคลที่ อยู่บนพื้นฐานบุคลิกภาพและการปรับตัว เช่น การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การเข้าใจความ คิดเห็นผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจ การรู้จักรับฟัง

ชลธร โชติเกียรติเวช (2560) กล่าวว่า ทักษะ Soft skills หมายถึง ความสามารถ เฉพาะของบุคคลในการใช้ทักษะต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ใน เรื่องของความฉลาดความสามารถทางอารมณ์ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลนำมาใช้ในชีวิตร่วมกับผู้อื่น และ นำมาใช้ในการทำงานประกอบอาชีพให้ก้าวหน้าได้

เบร์น ชูลซ์ (Bernd Schulz, 2008) กล่าวว่า Soft skills เป็นทักษะพื้นฐานในการ สร้างบุคลิกภาพของมนุษย์ Soft skills ไม่ใช่ทักษะทางวิชาการ (Hard skills) แต่เป็นทักษะพื้นฐาน ที่อยู่ในพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของมนุษย์ เช่น บุคลิกภาพ ภาษาที่ใช้ นิสัยส่วนตัว และการ มองโลกในแง่ดี

กล่าวโดยสรุป Soft skills หมายถึง ทักษะในตัวบุคคลที่จะจัดการความคิด อารมณ์ สภาพแวดล้อม พฤติกรรม ในการพัฒนาบุคลิกภาพทางด้านจิตวิทยา ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับทักษะทาง วิชาการ Soft skills เป็นลักษณะทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ความสำคัญของ Soft skills

นักวิชาการและนักวิจัย ให้นิยามของความสำคัญของ Soft Skill ดังนี้

ชนกานต์ โฉมงาม และคณะ (2561) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม หรือ Soft skills ได้แก่ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะความคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสาร ทักษะเทคโนโลยี ทักษะการคิดเชิงประดิษฐ์ ทักษะการแก้ไขปัญหา เป็นต้น เป็นทักษะที่สำคัญช่วยให้นักเรียนมีศักยภาพทั้งองค์ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมถึงสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ของสินค้าและบริการให้เกิดความแตกต่าง อันส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญก้าวหน้าในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อาซเมด และ โอว์ แคนท์เนอร์ (Achmad Fajar Hendarman & Uwe Cantner, 2018) กล่าวว่า Soft skills ว่าเป็นทักษะที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความเป็นผู้นำ การสร้างทักษะการสื่อสาร การจัดการความคาดหวัง การแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจ

เจสซี จอห์น (Jessy John, 2015) กล่าวว่า Soft skills เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนานวัตกรรมทางพฤติกรรม ประกอบด้วย 1) การปฐมนิเทศผู้ประกอบการ 2) กลยุทธ์ 3) ทักษะการสื่อสาร 4) ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ 5) การเรียนรู้อย่างรวดเร็ว 6) การสร้างความอดทนต่อสิ่งที่ผันแปร 7) การมองโลกในแง่ดี

เอเดเลีย คาร์สเทนส์ (Adelia Carstens, 2016) กล่าวว่า การจัดความสำคัญของการฝึกอบรม Soft skills เป็นประเด็นที่สำคัญ ว่าการมีความสามารถทางเทคนิคเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอในบุคลากรปัจจุบัน นอกจากนี้นักเรียนจะต้องไม่เพียงแต่รับรู้ Soft skills สามารถเสริมสร้างอาชีพและชีวิตส่วนตัวของพวกเขา แต่ยังคงประยุกต์ใช้ทักษะเหล่านี้กับสถานการณ์ที่เหมาะสม การว่าจ้างบุคคลที่มี Soft skills เป็นเครื่องมือสำหรับองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อรักษาความได้เปรียบในการแข่งขัน เมื่อเศรษฐกิจชะลอตัวนายจ้างสามารถคัดเลือกการจ้างงานได้มาก ดังนั้นมันจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียนที่เข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อที่จะรู้ว่านายจ้างกำลังมองหาอะไร นอกจากนี้พวกเขาต้องมั่นใจว่าทักษะของพวกเขาตรงกับทักษะที่นายจ้างต้องการ หากเป็นบุคคลที่ไม่มี Soft skills จะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมการทำงานซึ่งจะเป็นเรื่องยากที่จะหางานเพื่อประกอบอาชีพของตนต่อไป

ซูซาน เอ ดีน (Susan A. Dean, 2017) กล่าวว่า Soft skills เป็นทักษะที่สำคัญที่แสดงออกถึงความสามารถทางอารมณ์ที่สื่อสารผ่านทางพฤติกรรม ที่มีความจำเป็นต่อการทำงานใน

วงการอุตสาหกรรม มีส่วนช่วยให้องค์กรบรรลุตามพันธกิจ ช่วยให้นักธุรกิจได้ประกอบการประกอบอาชีพที่เหมาะสม และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีในตัวเองได้

สรุปได้ว่า Soft skills เป็นทักษะที่ช่วยในการพัฒนาสมรรถนะในการทำงาน การพัฒนา Soft skills ช่วยให้คุณมีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยที่ Soft skills มีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างมาก ประกอบด้วยทักษะการสื่อสาร การบริหารจัดการ การเป็นผู้นำ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหา คุณธรรมจริยธรรม การตัดสินใจ การใฝ่รู้ การเข้าใจผู้อื่น ตลอดจนทัศนคติทางบวก เพื่อขับเคลื่อนองค์กรและสังคมให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่สำคัญของ Soft skills

Soft skills เป็นคุณลักษณะที่จะช่วยให้คุณบุคคล สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น และสามารถทำงาน ประกอบอาชีพให้ก้าวหน้าได้เป็นอย่างดี นักวิชาการและนักวิจัยได้กล่าวถึงองค์ประกอบของ Soft skills ดังนี้

ชโลธร โชติเกียรติเวช (2560) กล่าวว่า ทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft skills ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบด้วยกัน คือ การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการจัดการข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จริยธรรมและการทำงานแบบมืออาชีพ และความเป็นผู้นำ

วาริษา ประเสริฐทรง (2557) กล่าวว่า ทักษะ Soft skills ที่สำคัญประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การสื่อสารและการนำเสนอ ความสามารถของภาวะผู้นำ การทำงานแบบร่วมแรงร่วมใจเป็นทีม การคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ ความเป็นมืออาชีพและจริยธรรม การศึกษาเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาคนและการสร้างนวัตกรรม และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1. ทักษะด้านการสื่อสารและนำเสนอ (Communication & presentation skills) 2. ทักษะความสามารถของภาวะผู้นำ (Leadership ability skills) 3. ทักษะการทำงานเป็นทีม (Teamwork skills) 4. ทักษะการคิดวิเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ (Critical thinking to solve problem initiatives skills) 5. ทักษะความเป็นมืออาชีพและจริยธรรม (Professional and ethical skills) 6. ทักษะการศึกษาเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยี (Learning technology Information skills) 7. ทักษะการพัฒนาคน/การสอนงาน และการสร้างนวัตกรรม (People development/Coaching & innovation skills) 8. ทักษะการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Human relationship skills)

วิจารณ์ พานิช (2555) ได้ให้แนวคิดในการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 การศึกษาทักษะด้าน Soft skills มีแนวโน้มมุ่งเน้นการบริหารคนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว องค์ความรู้ใหม่ไม่สามารถเรียนรู้ได้จากตำราหรือในสถานศึกษาได้หมด บุคลากรจะเติบโตในอาชีพและสร้างนวัตกรรมให้กับองค์กรได้จากการเรียนรู้และพัฒนาทักษะจากการทำงานของตนเองและจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ร่วมงานภายใต้การติดตามช่วยเหลือจากผู้บริหารอย่างเป็นกัลยาณมิตรในองค์กร Soft skills จึงมีบทบาทต่อการทำงานของบุคลากรในอาชีพรวมทั้งการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตและการทำงานบรรลุผล อีกทั้งได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิต ประกอบด้วย 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา หมายถึง การคิดอย่างผู้เชี่ยวชาญ 2) การสื่อสารและความร่วมมือ ซึ่งหมายถึง การสื่อสารอย่างซับซ้อน 3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม ซึ่งหมายถึง การประยุกต์ใช้จินตนาการและการประดิษฐ์ ประเด็นที่สำคัญสำหรับครูคือต้องฝึกฝนและแสวงหาแนวทางการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการเรียนรู้

อมรา ดาราศรีทอง (2560) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของ Soft skills ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบด้วยกัน คือ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทักษะการปรับตัว

ผู้วิจัยจัดกลุ่มตามคำสำคัญหรือความหมายที่นักวิชาการได้กล่าวถึงได้เป็นองค์ประกอบดังนี้ 1) ด้านการสื่อสาร 2) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ไขปัญหา 3) ด้านการทำงานเป็นทีม 4) ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และ 5) ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ

ด้านการสื่อสาร (Communication)

วูด (Wood, 2000) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นศาสตร์ที่มีความสำคัญในการดำเนินชีวิต เป็นกิจกรรมประการหนึ่งของมนุษย์ มนุษย์ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการสื่อสาร มนุษย์ใช้การสื่อสารในการถ่ายทอดความคิด ความต้องการ และความรู้สึกพร้อมทั้งเรื่องราวต่างๆ ของตนไปสู่บุคคลอื่น ซึ่งช่วยให้มนุษย์สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมปกติสุข

ในสังคมที่กำลังอยู่ในกระบวนการพัฒนาเช่นประเทศไทยนั้น การสื่อสารถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมและขยายกระบวนการพัฒนานั้นๆ โดยการสื่อสารจะทำหน้าที่ผลักดันให้สังคมพัฒนาไปตามเป้าหมายที่วางได้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพัฒนาอาชีพ การศึกษา การพัฒนาทางสังคมและประเทศ ซึ่งล้วนแต่จำเป็นต้องมีการสื่อสารเพื่อให้ความรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมให้สอดคล้องและเข้ากันได้กับสภาพของสังคมที่กำลังพัฒนา

สรุปได้ว่า การสื่อสาร หมายถึง การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน ได้แก่ การพูด การฟัง การเขียน และการถ่ายทอดด้วยกระบวนการที่สามารถให้บุคคลอื่นเข้าใจในเรื่องเดียวกัน ที่

องค์ประกอบของการสื่อสาร ประกอบด้วย

1. ผู้ส่งสาร (Sender) คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ริเริ่มหรือเริ่มต้นส่งสารไปให้อีกบุคคลหนึ่งจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม หรือเป็นผู้ทำหน้าที่ส่งสารผ่านช่องทางหนึ่งไปยังผู้รับสาร

2. ผู้รับสาร (Receiver) คือ ผู้ที่รับสารจากบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลหนึ่ง เมื่อได้รับสารผู้รับสารจะเกิดการตีความและการตอบสนองจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม และส่งปฏิกิริยาตอบสนอง (Feedback) กลับไปให้ผู้ส่งสาร

3. สาร (Message) หมายถึง สิ่งที่ผู้ส่งสารไปให้ผู้รับสาร สัญญาณหรือสัญลักษณ์ในที่นี้อาจเป็น คำพูด ตัวหนังสือ รูปภาพ เครื่องหมาย หรือกิริยาท่าทางต่างๆ

3.1 รหัสของสารที่ใช้คำ (Verbal message codes) ได้แก่ ภาษาอันเป็นระบบของสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อกัน ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ ภาษาจะมีโครงสร้างอย่างมีความหมาย เช่น เสียง ตัวอักษร คำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผ่านกระบวนการเรียบเรียงเป็นข้อความและประโยคที่มีความหมาย

3.2 รหัสของสารที่ไม่ใช้คำ (Nonverbal message codes) ได้แก่ ระบบสัญลักษณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ถ้อยคำ เช่น ดนตรี การเต้นระบำ กิริยาท่าทาง การแสดงทางหน้าตา ฯลฯ ซึ่งแต่ละอย่างมีส่วนประกอบย่อย และเมื่อรวมเข้าด้วยกันตามแบบที่กำหนดก็ทำให้มีความหมายขึ้น

4. ช่องทางการสื่อสาร (Channel) คือ ตัวกลางในการส่งสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร

สรุปได้ว่า การสื่อสาร (Communication) หมายถึง การสร้างความเข้าใจร่วมกัน และตรงกัน ด้วยการใช้ท่าทาง การพูด การใช้ภาษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical thinking for problem solving)

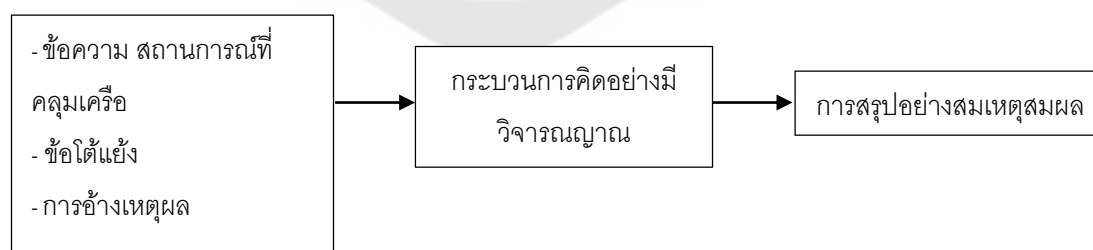
ศิวภรณ์ สองแสน และคณะ (2557) กล่าวว่า กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการที่อาศัยทักษะการคิดขั้นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำ

ความเข้าใจความหมายและตีความนำไปสู่การเชื่อมโยงเหตุผลต่างๆ ในการประเมินคุณค่า และ ประเมินความถูกต้องของความคิดหรือข้อมูลก่อนนำไปใช้แก้ปัญหา ตัดสินใจและเรียนรู้โนทัศน์ ใหม่ การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นที่จะต้องจัดให้เด็กได้มีโอกาสได้ฝึกฝน ทักษะการคิดในรูปแบบต่างๆ เนื่องมาจากสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ทั้งสภาวะ การแข่งขันทางสังคมที่ทำให้เด็กจะต้องมีทักษะกระบวนการคิดระดับสูง เพื่อที่จะใช้ในการดำเนิน ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และแก้ไขปัญหาได้อย่างดี

ณัฐวรรณ เวียนทอง (2554) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมข้อเท็จจริง การจัดระบบข้อมูลและการพิจารณา ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การพิจารณา วิเคราะห์ การประเมินข้อโต้แย้งที่อยู่บนเหตุผล เพื่อให้สามารถ ตัดสินใจหรือสรุปอย่างถูกต้อง ความสามารถในการด้านต่างๆ นี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อได้รับการฝึกฝน และ เมื่อฝึกฝนการคิดด้านต่างๆ จนชำนาญแล้วจึงจะมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย กระบวนการคิดที่มีลำดับขั้นตอน ต่อเนื่อง เริ่มต้นเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น และเริ่มคิดด้วยการตั้งเป้าหมายในการคิดและประเด็นในการคิด จากนั้น จึงประมวลผลข้อมูล ความรู้และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องมาทำการพิจารณา กลับกรอง ไตร่ตรอง และประเมิน เพื่อให้ได้ผลการคิด (การตัดสินใจ การแก้ปัญหา แนวทางปฏิบัติ ข้อเสนอแนะ ฯลฯ) ที่รอบคอบ และสมเหตุสมผล เมื่อพิจารณาลำดับขั้นตอนของกระบวนการคิด วิจารณญาณ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ลักษณะกระบวนการคิดวิจารณญาณ

ที่มา : อรุณี รัตนวิจิตร (2543 อ้างถึงใน ปิยะอนงค์ นิศาวัฒนานันท์, 2551)

สรุปได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการคิดที่ต้องอาศัยคุณภาพความคิดระดับสูง ในการประมวลผลความรู้และประสบการณ์ และนำมาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งปริมาณและคุณภาพ ดังนั้น ในการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จึงควรได้รับการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ และสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต และเป็นความคิดที่มีเหตุและผลน่าเชื่อถือได้

ลักษณะของผู้ที่มีการคิดวิจารณ์

อรุณี รัตนิวิจิตร (2543 อ้างถึงใน ปิยะอนงค์ นิศาวัฒนานนท์. 2551) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ดังนี้

1. การระบุประเด็นปัญหา บุคคลควรมีการแสดงออกโดยการระบุ หรือกำหนดประเด็นปัญหาที่ชัดเจนได้
2. การรวบรวมข้อมูล บุคคลจึงมีการแสดงออก โดยการสังเกตปรากฏการณ์ต่างๆ ด้วยความเป็นปรนัย วิจัยตัดสินการรายงานจากการสังเกตได้ รู้จักค้นหาและเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง
3. การพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล บุคคลควรมีการแสดงออกโดยแสดงถึงข้อจำกัดของข้อมูลได้ และไม่ใช้การเดาในการหาข้อเท็จจริง
4. การระบุลักษณะข้อมูล บุคคลควรมีการแสดงออกโดยการจำแนกความแตกต่างหรือประเภทของข้อมูลได้ และสามารถแสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังข้อตกลงเบื้องต้นได้
5. การตั้งสมมติฐาน บุคคลควรมีการแสดงออกโดยให้ความสำคัญกับการตั้งสมมติฐานในการแก้ปัญหา และมีการค้นหาทางเลือกอย่างหลากหลาย
6. การลงข้อสรุปโดยการใช้เหตุผลแบบอุปนัยและนิรนัย บุคคลควรมีการแสดงออกโดยมีความใจกว้าง แสวงหาเหตุผลอยู่เสมอ ความรู้ทันสมัย สามารถคิดอย่างมีเหตุผลจากข้อมูลที่มีอยู่ และสรุปเป็นประเด็นได้ สามารถสังเกต ควบคุม แก้ไขกระบวนการคิดของตนเองได้ และสามารถตัดสินใจลงสรุปเมื่อมีเหตุผลที่เพียงพอได้
7. การประเมินผล บุคคลควรมีการแสดงออกโดยมีการยืนยันข้อสรุป เมื่อมีหลักฐานพอเพียงและพิจารณาข้อสรุปใหม่เมื่อมีหลักฐานหรือเหตุผลเพิ่มเติม

ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork)

ทักษะการทำงานเป็นทีม (Teamwork skill) เป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญสำหรับการเพิ่มศักยภาพของการบริหารงาน การทำงานเป็นทีมมีบทบาทสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่มสมาชิกเป็นอย่างดี (วรารักษ์ ตรีคุณสุชาติ, 2549 อ้างถึงใน นิษยาตา ภูษิตานุกรณ์, 2560) การจัดการเรียนรู้มีหลายรูปแบบที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีมได้ โดยที่ นิษยาตา ภูษิตานุกรณ์ (2560) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีม หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อมาทำงานร่วมกัน โดยอาศัยความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจ การไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อทำงานให้สำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ชนาพร ชันบุตร (2560) ได้กล่าวถึง การทำงานเป็นทีม หมายถึง ความร่วมมือร่วมใจของบุคคล เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

สุวรรณา พงษ์ผ่องพูล (2558) ได้กล่าวถึง การทำงานเป็นทีม หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลเพื่อร่วมกันทำงานอย่างมีหลักการตามวัตถุประสงค์ มีการวางแผนการทำงาน การกำหนดบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบใช้ทรัพยากรร่วมกัน ประสานความรู้ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีความสามัคคี มีเป้าหมายเดียวกัน มีความพึงพอใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมกันตัดสินใจเพื่อผลสำเร็จของผลงาน

สรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีม หมายถึง การรวมกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการวางแผนการทำงาน มีการกำหนดหน้าที่และจัดสรรทรัพยากรร่วมกัน รวมทั้งมีการสื่อสารและร่วมทำกิจกรรมให้บรรลุตามแผนที่กำหนดไว้

ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม

อานวย มีสมทรัพย์ (2553) กล่าวว่า ความสำคัญของการทำงานเป็นทีมมีประโยชน์อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงลักษณะรูปแบบของวัฒนธรรมในการทำงาน ทำให้งานตอบสนองการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ช่วยให้งานที่ซับซ้อนต่างๆ สำเร็จลุล่วงได้ และจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันนี้มีผู้เห็นประโยชน์และได้นำความรู้เกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมไปใช้ปฏิบัติงานกันอย่างแพร่หลาย เป็นที่ยอมรับและนำมาปรับใช้ในองค์กรต่างๆ ทั้งภาคราชการและเอกชน

พิมพลภัส ถ้วยอิม (2553) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกและองค์กรเป็นอย่างมาก ทำให้สมาชิกเกิดความสามัคคี มีการยอมรับซึ่งกัน

และกัน มีความสัมพันธ์อันดี และมีความคิดสร้างสรรค์ ช่วยลดความขัดแย้งในองค์กร ลดต้นทุน และเพิ่มสมรรถภาพการทำงาน

สุวรรณา พงษ์ผ่องพูล (2558) กล่าวว่า ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม นั้น เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงรูปแบบวัฒนธรรมในองค์กรให้ รุดหน้าก้าวทันการเปลี่ยนแปลง สามารถช่วยกันทำงานต่างๆ ที่ซับซ้อนให้สำเร็จลุล่วงได้ และเห็น ได้ว่าปัจจุบันมีผู้เห็นประโยชน์และได้นำความรู้การทำงานเป็นทีมไปใช้ เป็นที่ยอมรับและนำมา ปรับใช้ในองค์กรต่างๆ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม เป็นประโยชน์ต่อองค์กรและสมาชิก ภายในองค์กรเป็นอย่างมากในการพัฒนาวัฒนธรรมในองค์กร ทำให้งานตอบสนองต่อการ เปลี่ยนแปลง และช่วยให้งานที่ซับซ้อนต่างๆ สำเร็จลุล่วงได้ดี และเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีให้แก่ สมาชิก และการทำงานเป็นทีมเป็นที่ยอมรับในหลายๆ องค์กรในการนำมาใช้

องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม

สุวรรณา พงษ์ผ่องพูล (2558) กล่าวว่า องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ด้านด้วยกัน คือ ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านการ ติดต่อสื่อสาร ด้านเป้าหมายของทีม ด้านการยอมรับนักถือ และด้านการมีปฏิสัมพันธ์ โดยในแต่ละ องค์ประกอบมีความหมายดังนี้

1. ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน หมายถึง การสร้างความไว้วางใจใน ทีมงาน โดยการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความจริงใจให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกัน สมาชิกเกิดความพึงพอใจ กำหนดหน้าที่ให้สมาชิกได้รู้และเข้าใจตรงกัน ให้ความรัก ความเมตตา มีความเชื่อมั่นในตนเองและทีมงาน

2. ด้านการติดต่อสื่อสาร หมายถึง การส่งและการรับสารระหว่างสมาชิกที่ บรรยายากที่จริงใจต่อกัน เป็นการส่งผ่านและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของทุกคนได้อย่างทั่วถึง สามารถได้ตอบตรวจสอบข้อสงสัยได้อย่างเปิดเผย เข้าใจตรงกัน และส่งเสริมให้สัมพันธ์ภาพใน ทีมมีมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

3. ด้านเป้าหมายของทีม หมายถึง การที่สมาชิกของทีมงานรับทราบและ เข้าใจวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของงานที่ต้องชัดเจนร่วมกัน เป้าหมายเป็นเครื่องมือใช้บอก ทิศทางการทำงานเพื่อความสำเร็จ และสมาชิกมีทุกคนมีส่วนในการกำหนดเป้าหมายขององค์กร ด้วยความสมัครใจ

4. ด้านการยอมรับนับถือ หมายถึง การรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน มีความสนใจและให้เกียรติกันให้ความเคารพกันในการทำงาน ยอมรับนับถือซึ่งกันและกันในเรื่องความแตกต่าง และความสามารถของเพื่อนร่วมทีม พร้อมทำงานร่วมกันด้วยความจริงใจ

5. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การทำงานที่เป็นกันเอง มีบรรยากาศการทำงานที่สนับสนุนเกื้อกูลกัน มีความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือกัน มีความห่วงใยเอื้ออาทรต่อกัน แสดงความรู้สึกระหว่างสมาชิกในทางที่ดี สามารถช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดผลที่ดีในการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม

ประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม มีนักวิชาการสรุปไว้ ดังนี้

ณิชาดา ภูษิตานุรักษ์ (2560) กล่าวว่า ประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม คือ จะทำให้สมาชิกมีการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ เกิดความสนุกสนานในการทำงาน มีเพื่อนและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากกว่าการทำงานเพียงคนเดียว

ธีระเดช รุ่งมงคล (2555) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีม ก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ความคิดต่างๆ รอบคอบมากขึ้น (ช่วยกันคิด) จะทำให้สมาชิกมีการร่วมกันระดมความคิด การตัดสินใจโดยสมาชิกร่วมกันคิดจะมีประสิทธิภาพมากกว่าการตัดสินใจโดยบุคคลเพียงคนเดียว และสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทำให้สามารถทำงานใหญ่และยากได้ (ช่วยกันทำ) จะทำให้สมาชิกมีการกำหนดภาระหน้าที่ตามความถนัดของแต่ละบุคคล การปฏิบัติงานของทีม จะมีประสิทธิภาพดีกว่าการทำงานเพียงคนเดียว เพราะการทำงานเพียงคนเดียวไม่สามารถทำให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้

3. ทำให้เกิดกำลังใจและสนุกกับการทำงาน จะทำให้สมาชิกกล้าแสดงออกทางอารมณ์ต่างๆ เช่น ความสนุกสนาน ความตื่นเต้น ความร่าเริง ความผิหวาง ความสมหวัง ฯลฯ เมื่อสมาชิกมีความสุขและสนุกกับการทำงานแล้ว ทำให้มีทัศนคติที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน หน่วยงานและองค์กร

4. ทำให้ได้ติดต่อและมีสังคมกับผู้อื่นกว้างขึ้น จะทำให้สมาชิกมีโอกาสได้ติดต่อสัมพันธ์และมีสังคมกับผู้อื่นมากขึ้น เพราะการเป็นสมาชิกของทีมจะทำให้มีเพื่อนมากขึ้น และจะส่งผลให้มีการติดต่อสัมพันธ์และมีสังคมที่กว้างขึ้นตามไปด้วย

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม ทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการทำงาน มีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ส่งผลให้เกิดบรรยากาศในการทำงานที่ดีขึ้น ซึ่งเกิดจากการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ สร้างความสุข สนุกสนาน และทำให้ผลงานบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship)

มนุษย์มีธรรมชาติที่จะอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มและไม่สามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยวตามลำพังได้ มนุษย์จึงต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มสังคม และมีการกระทำต่อกัน การสังสรรค์พบปะพูดคุย จึงก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกันภายในกลุ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการสร้างสรรคบุคลิกภาพส่วนบุคคลและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม (สุदारัตน์ พิมลรัตนกานต์, 2560)

สุदारัตน์ พิมลรัตนกานต์ (2560) ได้อธิบายเกี่ยวกับทักษะสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ไว้ดังนี้

สัมพันธภาพ หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ที่สอดคล้องกัน หรืออยู่ในแนวเดียวกัน สัมพันธภาพเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับการร่วมมือของกลุ่มบุคคลที่มีเป้าหมายเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน การทำงานร่วมกันก่อให้เกิดสัมพันธภาพขึ้นภายใต้กฎเกณฑ์ขององค์กร ซึ่งจะนำไปสู่สัมพันธภาพและความผูกพันที่ดีในอนาคต

การอยู่ร่วมกันในสังคมทำให้มนุษย์มีความสัมพันธ์กันในลักษณะต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกปัจจุบัน มนุษย์ย่อมมีการติดต่อสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากขึ้น และกว้างขวางขึ้น เพราะอิทธิพลจากระบบเศรษฐกิจทำให้มีการรวบรวมทรัพยากรหรือความสามารถของแต่ละคนที่มีอยู่เข้าด้วยกัน การแบ่งแยกหน้าที่การทำงานตามความชำนาญเฉพาะอย่างชัดเจนและมากมาย เพื่อตอบสนองความต้องการในระบบเศรษฐกิจอย่างเต็มที่ จนเป็นผลทำให้คนส่วนใหญ่มีความสามารถและความเชี่ยวชาญเพียงด้านเดียวเท่านั้นตามอาชีพของตน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลจึงมีผลต่อการอยู่ร่วมกันและเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ พัฒนาการค่านิยม ทัศนคติ และบุคลิกภาพทางพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความเชื่อมโยงกันในสังคมเรียกว่า สัมพันธภาพ

การสร้างสัมพันธภาพมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วม (Inclusion) เป็นกระบวนการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน โดยการเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของบุคคลต่างๆ ด้วยการให้ความไว้วางใจ การเห็นคุณค่าและการยอมรับในศักยภาพและความสามารถของบุคคล

2. การควบคุม (Control) เป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธภาพโดยใช้อำนาจ อิทธิพลหรือการบริหารจัดการของผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความสัมพันธระหว่างกันหรือปฏิสัมพันธ์ของบุคคล ให้เป็นไปตามเป้าหมายของผู้มีอำนาจ การสร้างสัมพันธภาพส่วนบุคคลโดยการควบคุมจะบังเกิดผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้ถูกควบคุมจะยอมรับในอำนาจนั้นหรือไม่ หรืออยู่ภายใต้การควบคุมอย่างไร

การสร้างทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม

1. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคล เป็นเรื่องของการปรับตัวในแต่ละสถานการณ์ที่เหมาะสม ดังนั้นจึงต้องค้นพบความเป็นตัวเองและผู้อื่น ทั้งต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับเป้าหมายและจุดมุ่งหมายในชีวิต รวมทั้งการปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีของสังคมที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งประกอบด้วย การใส่ใจและเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์และความไว้วางใจต่อกัน ยอมรับและนับถือตนเองและผู้อื่น

4.2 ทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว เป็นแหล่งเสริมสร้างบุคลิกภาพ ทศนคติ ความเชื่อของบุคคล ดังนั้นพฤติกรรมของสมาชิกภาพในครอบครัว จึงควรปฏิบัติต่อกันคือ ความเอาใจใส่ต่อบุคคลในครอบครัว สร้างโอกาสในครอบครัวให้มีโอกาสพบปะหรือร่วมปรึกษาหารือกันอยู่เสมอ ให้สมาชิกในครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมแก้ปัญหาครอบครัว ฝึกฝนให้สมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ฟังและผู้พูดที่ดี และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกฝนทักษะการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และให้รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา รวมทั้งรู้จักการให้อภัยซึ่งกันและกัน

4.3 ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นทักษะที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งต้องอาศัยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในสังคม การสื่อสารที่สร้างสรรค์ การปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ การปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามสังคม และรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีม

4.4 ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับทุกเพศทุกวัย วัยเด็กซึ่งเป็นวัยที่ต้องการพึ่งพาและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในชีวิต ทักษะในสังคมเกิดจากการสังเกต การเลียนแบบ ผ่านการปฏิบัติระหว่างผู้คนในครอบครัวและการเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ภายใต้กฎกติกาและระเบียบของครอบครัวและโรงเรียน นอกจากนี้ยังเรียนรู้จากการ

อ่านหนังสือ ซึ่งเด็กๆ อาจไม่สามารถที่แยกแยะความถูกต้อง ความเหมาะสมของกิริยา ท่าทางและภาษาที่ใช้กันได้ ดังนั้นผู้ปกครองหรือครอบครัวจึงเป็นสถาบันแรกที่มีบทบาทหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม

สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง การทำงานร่วมกันอย่างพึ่งพาอาศัยกันและกันในการทำงานอย่างใกล้ชิด มีความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างถาวรระหว่างหัวหน้ากลุ่มและสมาชิกผู้ร่วมงาน โดยองค์ประกอบของทีมงาน ได้แก่ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ชัดเจน มีการจัดลำดับความสำคัญในการทำงาน และมีผลของการทำงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของทีม ทักษะการทำงานเป็นทีมต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างสูง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระหว่างการทำงาน โดยสมาชิกในกลุ่มต้องมีเจตคติที่ดี ตั้งใจในการทำงาน และเชื่อมั่นในความสามารถของเพื่อสมาชิกด้วยกัน ส่วนผู้นำกลุ่มต้องมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี คือ มีความรู้ความสามารถ รู้จักการนำกระบวนการงานมาใช้ในการทำงาน เพิ่มพูนความรู้และเอาใจใส่สมาชิกในกลุ่ม รู้จักการใช้ข้อขัดแย้งเพื่อเสริมสร้างและสร้างสรรคองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

ด้านการงานแบบมืออาชีพ (Professionalism)

บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ (2551) ได้ให้ความหมาย “ความเป็นมืออาชีพ” (Professionalism) หมายถึง การประกอบอาชีพเต็มเวลาโดยผู้ประกอบวิชาชีพอุทิศตัวเองและทุ่มเทให้กับวิชาชีพของตน โดยจะต้องมีทักษะในการประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้จะต้องยึดมั่นอยู่กับกฎเกณฑ์ของการประกอบวิชาชีพ ตลอดจนมีความเป็นอิสระในการประกอบวิชาชีพ อันเนื่องมาจากการที่ผู้ประกอบวิชาชีพมีความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพในระดับสูง

คุณลักษณะหรือองค์ประกอบของความเป็นมืออาชีพ จะต้องปฏิบัติแสดงออกให้เห็นอยู่เสมอในลักษณะดังต่อไปนี้

1. องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ (Body of knowledge – expertise)
2. การดูแลปกป้องผลประโยชน์ของสังคม (Trustee)
3. การฝึกอบรมทางวิชาชีพ (Professional training)
4. ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน (Professional independence)
5. กฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพ (Legal of the profession)
6. ความเป็นอิสระทางวิชาชีพ (Autonomy)
7. จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ (Professional regulation and ethics)
8. การให้บริการ (Service)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Soft skills

งานวิจัยในประเทศ

อมรา ดาราสีทอง (2560) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบ Soft skills ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรบริหารธุรกิจโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของ Soft skills ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต 2) ศึกษาระดับ Soft skills ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบ Soft skills ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตประกอบด้วย 5 องค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งอยู่ในระดับที่สูง

ชนกานต์ ไฉมงาม และคณะ (2561) ดำเนินการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาของนักเรียนห้องเรียน วิชาวิทย์-วิทย์ (โครงการ รวม.ว) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกิจกรรมค่ายในรูปแบบสะเต็มศึกษาและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมในด้านทักษะการคิด (Soft skills) โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนเข้าใหม่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประจำปีการศึกษา 2558 จำนวน 26 คน ห้องเรียนวิทย์-วิทย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กิจกรรมในค่ายถูกออกแบบมาเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนในหลักสูตรที่มีการบูรณาการข้ามสารวิชา หรือ Story based learning นอกจากนั้นเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมความคิดอย่างสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีม ผลจากกิจกรรมพบว่า กิจกรรมลูกชุบทำให้นักเรียนได้สร้างชิ้นงาน (ลูกชุบ) ที่มีรูปร่างสีสัน แตกต่างจากลูกชุบทั่วไป สำหรับกิจกรรมสร้างชิ้นงานจากกระดาษด้วยโจทย์ที่ให้นักเรียนออกแบบและสร้างโมเดลของกรุงเทพมหานครในอีก 100 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2658) เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคิด จินตนาการซึ่งเป็นโจทย์เปิดที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี และเมื่อประเมินความคิดเห็นในกิจกรรมแลนด์มาร์ค คะแนนประเมินที่มากที่สุดคือนักเรียนฝึกการทำงานเป็นทีม และสามารถรับฟังและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อนร่วมกลุ่มได้

งานวิจัยต่างประเทศ

รัสมิณี (Rusmini, 2011) ดำเนินการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาทักษะทางสังคมสัมพันธ์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชาวมาเลเซีย: กรณีศึกษา (Developing Soft skills Among Malaysian Secondary School Student: A Case Study) การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจว่า

โรงเรียนพัฒนา Soft skills ให้แก่นักเรียนอย่างไร ทำการค้นคว้าว่าอะไรคือตัวชี้วัดของผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยวิธีการวิจัยเป็นการศึกษาแบบผสมผสานเชิงปริมาณและคุณภาพ ศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติของครู ความรู้ ทักษะในตัวคุณครู วิธีจัดการเรียนการสอนมีผลต่อพัฒนาการ Soft skills ในนักเรียนมาเลเซียซึ่งเป็นอุปสรรคในการปลูกฝัง Soft skills ให้แก่นักเรียนมาเลเซียคือ การที่ครูให้ความสำคัญต่อคะแนนการสอบมากเกินไป ทำให้ครูมุ่งเน้นการสอนเพื่อการสอบเพื่อให้นักเรียนมีผลคะแนนดี Soft skills มีหลากหลายที่เกี่ยวข้องกับทักษะของนักเรียนหรือทักษะของบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการคิด การแก้ไขปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นกลุ่ม การนำเสนอและทักษะทางสังคม Soft skills เป็นสิ่งที่ส่งเสริมความรู้ (Hard Skill) เป็นทักษะส่วนหนึ่งของบุคคลต่อการรู้ การคิด และปัญหาเป็นทักษะที่เป็นที่ต้องการสำหรับการประกอบอาชีพและการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นทักษะเฉพาะส่วนบุคคลที่มีความสำคัญเพื่อสร้างความสำเร็จขององค์กร ชุมชนโดยส่วนรวม

อาสึล เบิร์คลุน และเฟรดริก เฮ็นท์ซ (Aseel Berglund and Fredrik Heintz, 2014) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบูรณาการ Soft skills ในการศึกษาวิศวกรรมเพื่อเพิ่มจำนวนนักเรียนและวิศวกรมืออาชีพ” กล่าวว่า Soft skills เป็นทักษะที่มีความสำคัญสำหรับอาชีพวิศวกร เนื่องจากงานด้านเทคนิคและยังมีความร่วมมือกับสหวิทยาการ ทุกวันนี้การศึกษาด้านวิศวกรรมจำนวนมากประสบความล้มเหลวในการจัดอบรมให้ความรู้เพื่อเสริมทักษะ Soft skills ในมหาวิทยาลัยถึงคอปฟิง ที่ได้พัฒนาหลักสูตร “การเป็นวิศวกรมืออาชีพ” ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่สำหรับหลักสูตรวิศวกรรม 5 ปี สำหรับสาขาวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ หลักสูตรนี้ครอบคลุมในช่วง 3 ปีแรก และช่วงฝึกงานของนักศึกษา จุดประสงค์ของหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษาวิศวกรรมฝึกอบรมทักษะ Soft skills ที่มีความสำคัญในระหว่างการศึกษาวิศวกรรม การสอบจะขึ้นอยู่กับวิธีการสัมมนา การสนทนา ที่พัฒนาขึ้นสำหรับการเรียนรู้จากประสบการณ์จากการฝึกงาน การสัมมนา การสนทนา จะผสมผสานกับกลุ่มนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 – 3 ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมแต่ละชั้นปีจะเป็นการพัฒนาตามระดับโดยแยกการอบรมออก 4 ระดับ คือ 1) การพัฒนาประสิทธิภาพส่วนบุคคล 2) การพัฒนาบุคคล 3) ความสามารถทางสังคม และ 4) การเป็นวิศวกรมืออาชีพ โดยแบ่งแยกเป็นแต่ละกิจกรรม ทั้งหมด 12 กิจกรรมย่อย โดยในปีที่ 1 มีกิจกรรมคือ 1) การจัดการบุคคล 2) การรับรู้ตนเองและทักษะการนำเสนอ 3) การทำงานเป็นทีม 4) กฎทางวิศวกรรม ปีที่ 2 มีกิจกรรมคือ 1) การเป็นผู้นำตนเอง 2) การควบคุมอารมณ์ 3) ความเป็นผู้นำระหว่างบุคคล 4) จริยธรรม ปีที่ 3 มีกิจกรรมคือ 1) การเป็นพี่เลี้ยง 2) การให้คำปรึกษา 3) การสื่อสาร 4) การประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน

บราบาลา ซิเมทตี (Brabara Cimatti, 2016) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “คำจำกัดความ การพัฒนาการประเมิน Soft skills และบทบาทคุณภาพขององค์กรและองค์กร กล่าวหาว่า Soft skills เป็นคำศัพท์ที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบันเพื่อใช้บ่งบอกถึงความสามารถเฉพาะบุคคล เช่น ความถนัดทางสังคม ความสามารถทางภาษาและการสื่อสาร การมีมนุษยสัมพันธ์ และความสามารถในการทำงานเป็นทีม และบุคลิกลักษณะอื่นๆ Soft skills ถือเป็นส่วนเสริมของ Hard Skills ซึ่งเป็นความสามารถในการทำงานทางเทคนิคเฉพาะ Soft skills เป็นกลยุทธ์ที่จะสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตส่วนตัวและอาชีพ ดังนั้นสำหรับผู้สมัครงานเมื่อมีความต้องการที่จะได้งานประเภทใดๆ ก็ตาม โดยทั่วไปแล้วนายจ้าง จะจ้างพนักงานที่สำเร็จการศึกษา (Hard skills) ซึ่งในปัจจุบันบริษัทคำนึงถึงทักษะ Soft skills ที่พึงมีสำหรับพนักงานที่จ้างงานเข้ามาทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะพบในอาชีพทางเทคนิค เช่น วิศวกร เพราะสามารถทำให้บริษัทสามารถแข่งขันได้ จากการสร้างทีมงานที่ดีและมีประสิทธิภาพการทำงานร่วมกัน คุณภาพของผลิตภัณฑ์จากอุตสาหกรรมใดๆ ไม่เพียงแต่ขึ้นอยู่กับวัสดุที่เลือกและเทคโนโลยีที่ใช้เท่านั้น แต่ความเชี่ยวชาญของพนักงานที่มีส่วนร่วมในการผลิต แต่ยังรวมถึงคุณภาพขององค์กรในภาพรวม และคุณภาพนี้ขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้อง ความสามารถในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน นั่นคือความสำเร็จขององค์กร

อาซเมด และ โอวี แคนท์เนอร์ (Achmad Fajar Hendarman & Uwe Cantner, 2018) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “Soft skill, Hard skills, และนวัตกรรมบุคคล” เป็นการนำเสนอวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและความคิดสร้างสรรค์ของพนักงานในระดับบุคคล จากการวิเคราะห์เชิงประจักษ์ที่ออกแบบมาอย่างถูกต้อง ผลจากข้อค้นพบจะนำไปสู่การปรับปรุงความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง Soft skills Hard skills และนวัตกรรมส่วนบุคคล ของบริษัทอุตสาหกรรมประเทศอินโดนีเซีย โดยใช้การสำรวจออนไลน์เกี่ยวกับการรับรู้ของผู้จัดการและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน ผลการวิจัยพบว่า Soft skills และ Hard skills มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับนวัตกรรมระดับบุคคล อย่างไรก็ตามยังไม่พบส่วนอื่นเสริมความสัมพันธ์ (ผลกระทบเชิงบวกระหว่าง Soft skills และ Hard skills)

คาฮิรอล มอห์ด ซาล์เลห์ และคณะ (Kahiroh Mohd Salleh et al., 2017) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การประเมินส่วนประกอบของ Soft skills ในโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในมหาวิทยาลัยมาเลเซียเทคนิค” เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีทักษะเฉพาะ ชีตความสามารถในการแข่งขันและประสบความสำเร็จในอาชีพการงานนั้น Soft skills เป็นหนึ่งในทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานทุกประเภท Soft skills ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการ

ทำงานร่วมกัน และการเป็นผู้ประกอบการ องค์การต้องการแรงงานที่มีความสามารถไม่เพียงเฉพาะแค่ทักษะทางเทคนิค แต่ยังมีความต้องการทักษะ Soft skills ยังไม่ค่อยมีวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการรับรู้ทักษะ Soft skills สำหรับการทำงาน การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปิดช่องว่างในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ของอาจารย์และนักเรียนในด้านทักษะ Soft skills โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกัน และการเป็นผู้ประกอบการ ที่นักเรียนในสถานการเรียนรู้ระดับสูง โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณโดยใช้การสำรวจเป็นเครื่องมือ ในการสร้างความมั่นใจให้แก่บัณฑิตเพื่อการจ้างงาน และการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่าในประเทศไทยมีการศึกษาเรื่อง Soft skills ที่เกี่ยวกับทักษะความเป็นผู้นำ การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft skills สำหรับครู หรือกับบุคลากรทางการศึกษาและทางด้านสาธารณสุข ผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยที่การนำกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills สำหรับนักเรียนหรือพนักงานสำหรับงานวิจัยต่างประเทศพบว่า การศึกษา Soft skills มีความหลากหลายโดยส่วนมากทำการศึกษากับเยาวชนและนักเรียน และการศึกษาจากผู้ประกอบการเพื่อค้นหาทักษะที่สถานประกอบการด้านอุตสาหกรรมมีความต้องการ

การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกทักษะ Soft skills เพื่อใช้ในการวิจัย โดยคัดเลือกจากเกณฑ์ร้อยละ 50 ขึ้นไป จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยพบว่า ทักษะ Soft skills ที่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้มี 5 องค์ประกอบด้วยกัน คือ ด้านการสื่อสาร (Communication) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical thinking for problem solving) ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) และด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism) ดังตาราง 1

ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะ Soft skills

Soft skills	อมรา ดาราศรีทอง (2560)	Babara Cimatti (2016)	Neetima Agarwal (2014)	Aseel Berglund (2014)	Kahrol Mohd (2017)	วรรณพร ไทยเดศ (2558)	Chiu Lim et al. (2016)	Fernando Cortez (2014)	Isdawati Ismail (2017)	Jaser Khalaf (2016)	รวม	ร้อยละ (%)
ทักษะการสื่อสาร (Communication skill)	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	10	100
ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ไขปัญหา(Critical Thinking for problem solving skill)	/	/				/			/	/	5	50
ทักษะการทำงานเป็นทีม (Teamwork skill)	/	/	/	/		/		/		/	7	70
ทักษะสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship skill)	/		/	/		/		/			5	50
ทักษะการปรับตัว (Adaptability skill)	/							/			2	20
การทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism)	/				/			/	/	/	5	50
จริยธรรมการทำงาน (Work ethics)			/	/				/		/	4	40
การมีทัศนคติเชิงบวกและมีความ กระตือรือร้น (Positive and enthusiasm attitude)	/						/	/			3	30
ทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership skill)	/			/		/	/				4	40
การวางแผนองค์กร (Organization planning)		/	/			/				/	4	40
การมีความคิดริเริ่ม (Initiative)		/								/	2	20
การจัดการตนเอง (Self- management)				/		/			/		3	30

ตาราง 1 (ต่อ)

Soft skills	อมรา ดาราศรีทอง (2560)	Babara Cimatti (2016)	Neetima Agarwal (2014)	Aseel Berglund (2014)	Kahrol Mohd (2017)	วรรณพร ไทยเดช (2558)	Lim Khong Chiu (2016)	Fernando Cortez (2014)	Isdawati Ismail (2017)	Jaser Khalaf (2016)	รวม	ร้อยละ (%)
การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล (Analysis and synthesis of information)		/	/								2	20
การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Long-life learning)		/		/							2	20
ทักษะการให้ความร่วมมือ (Collaboration skill)					/					/	2	20
ทักษะการประยุกต์ใช้ (Practical skill)							/			/	2	20
อื่นๆ ทักษะการเขียน (Writing skill) การเป็นพี่เลี้ยง (Coaching) การมีเครือข่ายทางสังคม (Networking) สมดุลของงานและชีวิต (Work life balance)	/			/					/		3	30

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่ม

กิจกรรมกลุ่ม เป็นวิธีการที่มีการเรียนรู้โดยปฏิบัติจริง สามารถช่วยให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มพร้อมที่จะปรับปรุงและพัฒนา เป็นการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนร่วมกัน และสนองตอบความต้องการทางด้านจิตใจของบุคคลอีกด้วย

ความหมายกิจกรรมกลุ่ม

มีผู้ให้ความหมายมากมายของกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลไว้ดังนี้

ปาริชาติ คำชู (2556) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม (Group activities) คือ กลุ่มคนหลายๆ คนมีจุดมุ่งหมายที่คล้ายคลึงกัน และร่วมทำให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและทำกิจกรรมร่วมกัน ขนาดของกลุ่มจะแตกต่างกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

ชลิตา ชวนานนท์ (2552) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยให้บุคคลได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์พฤติกรรมของตนและผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกิดขึ้นในขณะนั้น และบุคคลจะได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วยกัน

ศุภชัย หาญธนวาณิชย์ (2553) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม เป็นกระบวนการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของบุคคลภายในกลุ่มทั้งกาย วาจา อารมณ์ ความรู้สึก กิริยาท่าทาง และบรรยากาศภายในกลุ่ม ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลง มีการปรับตัว ปรับความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะที่ต่อเนื่องกันเสมอ

ทัศนีย์ วงศ์ศรี (2556) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนที่เข้าร่วม ได้นำไปใช้ในการประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่ม (Group activities) เป็นกระบวนการที่เกิดจากบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีวัตถุประสงค์เดียวกัน มีส่วนร่วมกันในการวางแผนกระทำกิจกรรม มีปฏิสัมพันธ์กันและกัน โดยการนำเทคนิควิธีที่หลากหลายเพื่อช่วยให้บรรลุในวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการวิเคราะห์พฤติกรรมของสมาชิกเพื่อเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและสมาชิกในกลุ่ม

จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

ปาริชาติ คำชู (2556) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของกลุ่ม คือ การตั้งเป้าหมายไว้ในอนาคต และสมาชิกในกลุ่ม จากจุดมุ่งหมายของกลุ่มทำให้เลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายนั้น สามารถทราบว่าจะพฤติกรรมอะไรที่จะต้องกระตุ้นหรือสนับสนุน บางครั้งจุดมุ่งหมายอาจใช้เป็นมาตรฐานในการที่จะจัดกิจกรรม ตัดสินปัญหาหรือดูแลความก้าวหน้าได้ และจุดมุ่งหมายนั้นควรมาจากการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

ชลิตา ชวนานนท์ (2552) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มมุ่งให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจในตนเองและเข้าใจบุคคลอื่นอย่างถูกต้อง สร้างโอกาสให้บุคคลได้ศึกษาเกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น เปิดโอกาสให้บุคคลได้ปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ความรู้สึก พฤติกรรมต่างๆ สร้างความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า จุดหมายของกิจกรรมกลุ่ม คือ เพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มได้มีโอกาสสำรวจตนเอง เข้าใจความคิด ความรู้สึก เข้าใจตนเองและผู้อื่น ได้มีโอกาสในการฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังช่วยให้สมาชิกมีโอกาสปรับปรุงแก้ไข พัฒนาศักยภาพ รวมทั้งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคิดเห็นต่างๆไปในทางที่เหมาะสม

ขนาดของกลุ่ม

นักวิชาการและนักวิจัยนำเสนอขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม ไว้ดังนี้

ชลิตา ชวนานนท์ (2552) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มมีผลในการทำกิจกรรมเป็นอย่างมาก ขนาดของสมาชิกในกลุ่มไม่ควรมากหรือน้อยเกินไป ควรให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดขึ้น เช่น การกำหนดกลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน แต่ในขณะทำกิจกรรมในกลุ่มแต่ละครั้ง อาจแบ่งกลุ่มย่อยได้อีกกลุ่มละประมาณ 5-7 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทคนิคหรือกิจกรรมต่างๆ ซึ่งบางกิจกรรมอาจใช้ทั้ง 15 คน

ประทีน ทับไทร (2552) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มในการทำกิจกรรมกลุ่ม ควรจะมีขนาดไม่เกิน 15 คน เพื่อที่สมาชิกจะได้มีโอกาสแสดงออกได้อย่างทั่วถึง มีงานทำในกลุ่ม และมีโอกาสได้ใช้ทักษะของตนเองทั่วถึงกัน แต่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็นและสถานการณ์

ทัศนีย์ วงศ์ศรี (2556) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มในการจัดกิจกรรมนั้น หากสมาชิกในกลุ่มมีจำนวนไม่มาก การควบคุม ดูแลก็เป็นไปอย่างทั่วถึง แต่หากจำนวนสมาชิกในกลุ่มมีมาก ควรเลือกรูปแบบกิจกรรมกลุ่มที่เหมาะสมกับขนาดของสมาชิกในกลุ่ม หรือหากต้องขอความช่วยเหลือครูท่านอื่นมาช่วยดูแลเพื่อให้การจัดกิจกรรมกลุ่มนั้นๆ ประสบผลสำเร็จและสมาชิกในกลุ่มเกิดความรู้สึกที่ดีและอยากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มต่อไป

สรุปได้ว่า กลุ่มที่ดีควรมีขนาดเล็กไม่ควรเกิน 15 คน โดยเฉพาะสำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่ม เพราะสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องมีความใกล้ชิด การมีส่วนร่วม การแสดงออกทั้งความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้านี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่การเสริมสร้าง Soft skills จำนวนนักเรียนสายอาชีพในการทดลองทั้งสิ้น 12 คน

จำนวนครั้งและเวลาในการเข้ากิจกรรมกลุ่ม

จากการศึกษาพบว่าผู้กล่าวถึงเวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

ชลิตา ชวนานนท์ (2552) กล่าวว่า เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของเด็กวัยเรียน ไม่ควรเกินสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง และไม่ควรเกินครั้งละ 1 ชั่วโมง ให้เหมาะสมตามวัย

ทัศนีย์ วงศ์ศรี (2556) กล่าวว่า เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่มนั้น เวลาที่มีความเหมาะสมคือไม่เกิน 50 นาทีต่อครั้ง เพราะถ้าใช้เวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไป ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอาจเกิดความเหนื่อยล้า เบื่อหน่ายได้ และควรเว้นระยะเวลาในการจัดกิจกรรมกลุ่มพอสมควร ไม่จัดเร็วเกินไป และปล่อยไว้นานเกินไป เพราะถ้าเว้นระยะเวลานานเกินไป ผู้เรียนอาจจะเตรียมความพร้อมไม่ทัน หรือหากเว้นระยะเวลานานเกินไป อาจทำให้การเรียนรู้ขาดความต่อเนื่องได้

สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่ม ควรจัดสัปดาห์ละไม่เกิน 3 ครั้ง ใช้เวลา 50 นาที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่สมาชิกสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ และต้องคำนึงถึงบริบทและธรรมชาติของสมาชิก ตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมกับนักเรียนระดับปฐมวัย ควรจัดไม่เกิน 1 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เด็กไม่สนใจ และไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่จัดได้

เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม

นักวิชาการและนักวิจัยกล่าวถึงกิจกรรมหรือเทคนิคที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มไว้มากมาย ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลไว้ดังนี้

ชลิตา ชวนานนท์ (2552) กิจกรรมหรือเทคนิควิธีในการนำมาใช้ในกิจกรรมกลุ่มมีอยู่ด้วยกันหลากหลายวิธี เช่น เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง ละคร กลุ่มย่อย การอภิปรายกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งเป็นเทคนิคที่จะช่วยให้นักเรียนฝึกทักษะร่วมกัน และดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

1. เกม (Game) เป็นวิธีการวิธีหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในการสอนได้ดี โดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติ ให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองและภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาตามที่กำหนดไว้ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะมีผลออกมาคือแพ้หรือชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ ด้านพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

2. บทบาทสมมติ (Role playing) ได้รับการนิยมในการนำมาใช้ มีลักษณะคล้ายกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เล่นในสถานการณ์นั้นๆ และให้ผู้เรียนแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกของตนเองเป็นหลัก ทำให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมอย่างลึกซึ้งและช่วยเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ให้น่าสนใจเพิ่มขึ้น

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงนำมาดัดแปลงและผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปราย เพื่อฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหาที่ช่วยผู้เรียนได้รู้จักคิดพิจารณาข้อมูลที่ได้รับอย่างถี่ถ้วนและอภิปราย จะช่วยให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง และให้ผู้เรียนเข้าอยู่ในสถานการณ์นั้นและมีปฏิริยาโต้ตอบกัน ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดงออกเพราะอาจเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับ

5. ละคร (Acting/Dramatization) คือ วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทที่เรียนหรือกำหนดไว้ โดยผู้เรียนจะต้องพยายามแสดงให้สมตามที่กำหนดไว้โดยไม่เอาบุคลิกภาพและความรู้สึกของตนเองเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง อันอาจเกิดผลเสียต่อการแสดง ช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการที่จะเข้าใจในความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่นซึ่งความเข้าใจนี้เป็นส่วนที่เสริมสร้างความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจกัน และทำให้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันจะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกันและได้ฝึกการทำงานร่วมกันด้วย

6. กลุ่มย่อย (Small group) เป็นวิธีการที่ใช้กันมานานและเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและช่วยให้ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้นจากกิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

7. การอภิปรายกลุ่ม (Small group discussion) เป็นวิธีการเบื้องต้นในการทำงานกลุ่มที่มีประโยชน์มาก เพราะทำให้บุคคลในกลุ่มมีโอกาสร่วมมือกันอย่างเสรี โดยมีรากฐานมาจากความทัดเทียมกัน นอกจากนี้การอภิปรายกลุ่มยังถือได้ว่าเป็นแกนของประชาธิปไตย เพราะมีส่วนส่งเสริมให้สมาชิกปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้เป็นผู้มีคุณสมบัติที่ดีเหมาะสมกับสังคมแบบประชาธิปไตย

8. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีลักษณะ 3 ประการ คือ การใช้กลุ่มเพื่อแก้ปัญหา โดยสมาชิกนำปัญหามาอภิปราย และมีการแสดงความคิดเห็นร่วมกันด้วยความเห็นอกเห็นใจกัน การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมุ่งช่วยเหลือปัญหาที่ปกติ เช่น การปรับตัวกับเพื่อน เพศตรงข้าม การเรียน การทำกิจกรรม เป็นต้น และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมุ่งจะช่วยเหลือสมาชิกที่มีสภาพปกติ หมายความว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้นจะไม่ครอบคลุมถึงผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ

ทศนีย์ วงศ์ศรี (2556) เทคนิคที่ใช้ในกลุ่มนั้น มีหลากหลายวิธี ในการจัดกิจกรรมกลุ่มๆ หนึ่ง อาจนำเทคนิคมากกว่า 1 วิธีไปใช้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนว่าจะชำนาญ มีประสบการณ์และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ของกิจกรรม จึงเห็นควรที่จะต้องจัดการฝึกอบรม และสอนการนำเทคนิคกิจกรรมแก่ครูผู้สอนอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้เทคนิคกลุ่มข้างต้น

สรุปได้ว่า จากเทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และออกแบบกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ ประกอบด้วยเทคนิคเกม กลุ่มย่อย อภิปรายกลุ่ม บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลองและเทคนิคพื้นฐานในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกให้นักเรียนมีทักษะ Soft skills สามารถแสดงออกทางด้านความคิด การกระทำ แต่อยู่ภายใต้ความเห็นชอบของเพื่อนร่วมกลุ่ม ทำให้เกิดการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อการจัดกิจกรรมกลุ่มนั้นผู้นำกลุ่มสามารถเลือกไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม สามารถเลือกตามความชำนาญของผู้จัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางแผนไว้

เทคนิคการสอนโดยใช้เกม

ทิศนา แคมมณี (2550) ได้นำเสนอเทคนิคและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการใช้วิธีการสอนโดยใช้เกมให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การเลือกและนำเสนอเกม เกมที่นำมาใช้ในการสอนส่วนใหญ่จะเป็นเกมที่เรียกว่า “เกมการศึกษา” คือเป็นเกมที่มีวัตถุประสงค์ มุ่งให้ผู้เล่นเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ มิใช่เล่นเพียงเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผู้สอนอาจมีการนำเกมที่เล่นกันเพื่อความบันเทิงเป็นสำคัญ มาใช้ในการสอน โดยนำมาเพิ่มขั้นตอนสำคัญคือการวิเคราะห์อภิปรายเพื่อการเรียนรู้

2. การชี้แจงวิธีการเล่น และกติกาการเล่น เนื่องจากเกมแต่ละเกมมีวิธีการเล่น และกติกาการเล่นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนมากน้อยแตกต่างกัน ในกรณีที่เกมนั้นเป็นเกมง่ายๆ มีวิธีเล่นและกติกาไม่ซับซ้อน การชี้แจงก็ย่อมทำได้ง่าย แต่ถ้าเกมนั้นมีความซับซ้อนมาก การชี้แจงก็จะทำได้ยากขึ้นผู้สอนควรจัดลำดับขั้นตอนและให้รายละเอียดที่ชัดเจนโดยอาจต้องใช้สื่อ เข้าช่วย หรืออาจให้ผู้เรียนซ้อมเล่นก่อนการเล่นจริง

3. การเล่นเกม ก่อนการเล่น ผู้สอนควรจัดสถานที่ของการเล่นให้อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการเล่น ไม่เช่นนั้น อาจจะทำให้การเล่นเป็นไปอย่างติดขัดและเสียเวลา เสียอารมณ์ ของผู้เล่นด้วย การเล่นควรเป็นไปตามลำดับขั้นตอน และในบางกรณีต้องควบคุมเวลาในการเล่นด้วย ในขณะที่ผู้เรียนกำลังเล่นเกม ผู้สอนควรติดตามสังเกตพฤติกรรมการเล่นของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด และควรบันทึกข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ เพื่อนำไปใช้ในการอภิปรายหลังการเล่น หากเป็นไปได้ผู้สอนควรมอบหมายผู้เรียนบางคนให้ทำหน้าที่สังเกตการณ์การเล่น และควบคุมกติกาการเล่นด้วย

4. การอภิปรายหลังการเล่น ขั้นตอนนี้เป็นขั้นที่สำคัญมาก หากขาดขั้นตอนนี้ การเล่นเกมก็คงไม่ใช่วิธีสอน แต่เป็นเพียงการเล่นเกมธรรมดาๆ จุดเน้นของเกมอยู่ที่การเรียนรู้ ยุทธวิธีต่างๆ ที่จะเอาชนะอุปสรรค เพื่อจะไปให้ถึงเป้าหมาย ดังนั้นการอภิปรายจึงควรมุ่งประเด็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสอนนั้นๆ

สรุปได้ว่า เทคนิคสำคัญในการสอนโดยใช้เกม คือ การเลือกเกมในการนำเสนอ เกมที่นำมาเล่นส่วนใหญ่ต้องเป็นเกมที่มีวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด ไม่ใช่เพียงเล่นเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น กติกาการเล่นก็ต้องชี้แจงรายละเอียดให้ผู้เรียนเข้าใจ ซึ่งก่อนการเล่นเกมผู้สอนควรจัดสถานที่ของการเล่นให้อยู่ในสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการสอน ผู้สอนเองต้องบันทึกข้อมูลระหว่างการเล่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปสรุปอภิปรายในขั้นสุดท้าย

เทคนิคการสอนโดยการแบ่งกลุ่มย่อย

ทิสนา แชมณี (2550) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มย่อย คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 4 – 8 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แสดงความคิดเห็นในการประเด็นที่กำหนดขึ้นในกิจกรรม และสรุปผล เทคนิคการสอนนี้มุ่งช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการของกิจกรรมการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนอย่างกว้างขึ้น ดังนี้

1. มีการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละประมาณ 4 – 8 คน
2. มีประเด็นในการดำเนินกิจกรรมและอภิปราย
3. มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก และประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มตามประเด็นการอภิปราย
4. มีการสรุปสาระที่สมาชิกในกลุ่มได้ร่วมกันอภิปรายเป็นข้อสรุปของกลุ่ม
5. มีการนำเสนอข้อสรุปของกลุ่มมาใช้ในการสรุปบทเรียน

สรุปได้ว่า เทคนิคการสอนโดยการแบ่งกลุ่มย่อย เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 4 – 8 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุย แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และร่วมกันสรุปผลการดำเนินกิจกรรมตามประเด็นที่ผู้สอนกำหนด ซึ่งเทคนิคการสอนการแบ่งกลุ่มย่อยนี้มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างทั่วถึง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนกำหนดไว้ในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

เทคนิคการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

ทิสนา แชมณี (2550) กล่าวว่า วิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เกิดความเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นหรือเกิดความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับบทบาทสมมติที่ตนแสดง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (2551) นำเสนอหลักการสอนแบบบทบาทสมมติ มีหลักการเรียนรู้ที่ใช้แสดงบทบาทสมมติเป็นสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การพิจารณาคัดเลือกผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ต่างๆ ที่ใกล้เคียงความเป็นจริง โดยมีองค์ประกอบกิจกรรมบทบาทสมมติ ดังนี้

1. การแลกเปลี่ยนบทบาท (Role-reversal) เมื่อมีบทบาทในเรื่องนั้น 3 บทบาท ผู้แสดงได้เข้าใจทุกบทบาท ผู้เรียนมีความเข้าใจและปรับตัวเองได้เมื่อจบการแสดงแล้วให้มีการวิเคราะห์บทบาทที่มีความสัมพันธ์กัน
2. การแสดงบทบาทสมมติที่ผู้แสดงรำพึงกับตนเอง (Soliloquy) โดยผู้แสดงพูดถึงรำพันออกมาดังๆ จะช่วยให้ผู้แสดงแต่ละกลุ่มเกิดความเข้าใจมีความรู้สึกและทัศนคติที่ดีต่อกัน
3. การหมุนเวียนบทบาท (Role-rotation) ผู้เรียนหลายๆ คนแสดงเป็นตัวละครตัวเดิม

4. การแสดง 2 บทบาท (Monodrama) ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติคนคนเดียว แต่มี 2 บทบาทโดยแสดงกลับไปกลับมา

5. การใช้วิธีดูภาพสะท้อน (The mirror technique) ผู้เรียนได้แสดงร่วมกันเป็นหมู่ โดยการนำปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นกับกลุ่มมาให้ผู้อื่นแสดงเพื่อช่วยมองปัญหาตนเป็นคนอย่างไร

6. การแสดงบทบาทผสม (Multiple role-playing) บทบาทสมมติโดยให้เรียนหลายกลุ่มแสดงบทบาทเดี่ยวไปพร้อมกัน

7. การแลกเปลี่ยนบทบาทเป็นกลุ่ม (Group role reversed) สมาชิกของกลุ่มรับช่วงบทบาทของสมาชิกของกลุ่มอื่นที่กำลังแสดงอยู่ในช่วงเวลาหนึ่ง กลุ่มได้รับปัญหาสมาชิกทุกคนช่วยกันแก้ไขปัญา โดยการแสดงบทต่อจากบทบาทที่ผู้อื่นกำลังแสดงอยู่อภิปรายเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่ได้รับ

8. การแสดงบทบาทของผู้ชม (Audience role-play) ใช้สำหรับให้ทุกคนได้ชมการแสดงหลายๆ รอบแบบ แล้วจึงให้ผู้ชมตัดสินเลือกแนวทางที่ดีที่สุด

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของเทคนิคการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ ประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนบทบาท (Role-reversal) การแสดงบทบาทสมมติที่ผู้แสดงรำพึงกับตนเอง (Soliloquy) การหมุนเวียนบทบาท (Role-rotation) การแสดง 2 บทบาท (Monodrama) การใช้วิธีดูภาพสะท้อน (The mirror technique) การแสดงบทบาทผสม (Multiple role-playing) การแลกเปลี่ยนบทบาทเป็นกลุ่ม (Group role reversed) การแสดงบทบาทของผู้ชม (Audience role-play) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เทคนิคการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

ทิสนา แชนถ์ (2550) กล่าวว่า วิธีการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยการแสดงในสถานการณ์เสมือนจริงมีกติกาการเล่น และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ เพื่อตัดสินใจนั้นจะส่งผลให้ผู้เรียนในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นกับในสถานการณ์จริง โดยที่ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง มีดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ได้ฝึกประสบการณ์ในกรณีที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นไม่บ่อยหรือภาวะวิกฤติในสิ่งแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและสามารถควบคุมได้ เปิดโอกาสให้ฝึกปฏิบัติได้อย่างไม่มีข้อจำกัดและไม่มีความเสี่ยง

2. สามารถพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้เร็วขึ้น เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกหรือทำซ้ำได้มากตามที่ต้องการ และยังช่วยพัฒนาทักษะอื่นๆ ที่จำเป็น เช่น การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การสื่อสาร การตัดสินใจแก้ปัญหา และการคิดวิเคราะห์

3. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากสถานการณ์จำลองที่เหมือนกัน ช่วยลดความแตกต่างของสิ่งที่ใช้ฝึกผู้เรียนซึ่งทำให้การจัดการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานมากขึ้น ให้การรับรองได้ว่าผู้เรียนทุกคนได้รับประสบการณ์ที่เหมือนกัน

4. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากการสะท้อนคิดของผู้เรียนและทีมผู้สอน และได้ข้อมูลย้อนกลับจากข้อมูลที่ถูกบันทึกโดยวีดิทัศน์

5. ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการนำความรู้ไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

6. ช่วยฝึกการปรับตัวของผู้เรียนก่อนเผชิญกับสถานการณ์จริงในเรื่องความเครียดและความกลัว

องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง

เจฟฟรี (Jeffries P.R., 2005 อ้างถึงใน วงเดือน สุวรรณศิริ, อรพิน จุลมณี และฐิติอาภา ตั้งคำวานิช, 2559) เสนอองค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้านที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ ผู้สอน (Teacher) ผู้เรียน (Student) ลักษณะการจัดการฝึกปฏิบัติ (Education practices) การออกแบบสถานการณ์จำลอง (Simulation design characteristics) และผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome learning)

1. ผู้สอน (Teacher) บทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองคือ ผู้สอนมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกๆ ด้าน

2. ผู้เรียน (Student) ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเป็นพื้นฐาน โดยต้องกระตุ้นและจูงใจตนเองขณะที่เรียน ผู้เรียนจะมีบทบาทสมมติในหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งผู้เรียนควรทราบล่วงหน้า และบทบาทเหล่านั้นควรได้มีการหมุนเวียนหรือสับเปลี่ยนให้ผู้เรียนแต่ละคนได้รับบทบาทที่หลากหลาย

3. ลักษณะการจัดการฝึกปฏิบัติ (Education practices) สำหรับการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

3.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญ มีผลต่อการคงอยู่ของความรู้ และความเชื่อมั่นในตนเอง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงลึก

สำหรับผู้เรียนสามารถพัฒนาการคิดผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ ในขณะที่เดียวกันอาจเพิ่มระดับความเครียดของผู้เรียนด้วย

3.2 การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ และอธิบายสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ เชื่อมโยงกับความรู้หรือประสบการณ์ที่ผ่านมา จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

3.3 การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยของผู้เรียนโดยอาศัยความถ้อยทีถ้อยอาศัยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เป็นเทคนิคเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้เพิ่มขึ้นหากมีการเรียนรู้เป็นทีมหรือร่วมมือกันในการเรียนรู้โดยไม่มีการแข่งขัน

3.4 ความคาดหวังในผลลัพธ์ การที่ผู้สอนคาดหวังให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จตามความคาดหวังหรือเกินกว่าความคาดหวัง โดยผู้เรียนควรบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของรายวิชาหรือสถานการณ์จำลอง

3.5 การเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นความหลากหลายของผู้เรียนในการเรียนรู้ทั้งจากรูปแบบการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน หรือใช้อุปกรณ์ต่างๆ ตามที่ผู้สอนออกแบบสถานการณ์จำลอง

3.6 การให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นลักษณะของข้อมูลเฉพาะเจาะจงที่เกี่ยวกับสิ่งที่ได้จากการสังเกตจากการกระทำของผู้ปฏิบัติกับมาตรฐานที่กำหนด โดยจุดประสงค์ของการให้ข้อมูลย้อนกลับนั้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติที่ดีขึ้น

4. ด้านการออกแบบสถานการณ์จำลอง ต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

4.1 วัตถุประสงค์ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการใช้สถานการณ์จำลอง โดยการตั้งวัตถุประสงค์ต้องประกอบด้วย ความสามารถของผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์หรือความสามารถทางปัญญา (Cognitive) การแสดงออกของผู้เรียนหรือความสามารถทางทักษะ (Psychomotor) และผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงอื่นๆ ที่ทีมผู้สอนต้องการให้เกิด

4.2 ความเหมือนจริง สามารถช่วยให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้นได้ การออกแบบสถานการณ์ที่เหมือนจริงจะต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานการณ์จำลอง ทั้งตัวสถานการณ์ อุปกรณ์ หรือสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

4.3 การแก้ปัญหา การออกแบบสถานการณ์จำลองมีความซับซ้อนที่แตกต่างกัน ยิ่งหากมีความซับซ้อนมากถือเป็นการวางแผนอย่างสมบูรณ์ เนื่องจากสามารถสะท้อนกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้เรียนได้

4.4 การสนับสนุนผู้เรียน ผู้สอนจะต้องเปรียบเหมือนเป็นผู้อำนวยความสะดวกจะต้องจัดให้มีสิ่งสนับสนุนผู้เรียน เพื่อช่วยให้การดำเนินการสถานการณ์จำลองบรรลุเป้าหมาย

4.5 การอภิปรายสรุปและการสะท้อนคิด เป็นการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการฝึกสถานการณ์จำลองร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน จะมีการทบทวนสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและการเรียนรู้ที่ปรากฏ ผู้สอนจะกระตุ้นหรือชี้นำผู้เรียนให้เกิดการคิดวิเคราะห์ การใช้ความรู้และทักษะในการปฏิบัติตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ ผลลัพธ์ที่คาดหวังจะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะที่แสดงออก ความพึงพอใจ การคิดวิเคราะห์ ความมั่นใจในตนเอง

สรุปได้ว่า การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นกระบวนการที่ใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยให้ผู้เรียนลงไปในสถานการณ์ที่มีบทบาท และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานการณ์คล้ายกับความเป็นจริง ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง คือ เปิดโอกาสให้ได้ฝึกประสบการณ์ได้อย่างไม่มีข้อจำกัดและไม่มีความเสี่ยง สามารถพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้เร็วขึ้น และยังช่วยพัฒนาทักษะอื่นๆ ที่จำเป็น เช่น การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การสื่อสาร การตัดสินใจแก้ปัญหา และการคิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการนำความรู้ไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยก่อนเผชิญกับสถานการณ์จริงในเรื่องความเครียดและความกลัว องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง ประกอบด้วย ผู้สอน ผู้เรียน ลักษณะการจัดการฝึกปฏิบัติ การออกแบบสถานการณ์จำลอง และผลลัพธ์การเรียนรู้

เทคนิคการสอนโดยใช้การอภิปราย

ทศนา แคมณี (2550) กล่าวว่า วิธีการสอนโดยใช้การอภิปรายเป็นการสอนที่ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การอภิปรายกระทำระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน โดยมีผู้สอนเป็นผู้ประสานงาน วิธีการสอนแบบอภิปรายจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น พุดเป็น และสร้างความเป็นประชาธิปไตย

สรุปได้ว่า เทคนิคการสอนโดยใช้การอภิปราย เป็นการสอนที่เน้นแบ่งปันและร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง การอภิปรายกระทำระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน วิธีการสอนแบบอภิปรายจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น พุดเป็น และสร้างความเป็นประชาธิปไตย จุดมุ่งหมายของการสอนโดยการอภิปราย คือ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันด้วยหลักเหตุผลและความเป็นประชาธิปไตย และฝึกฝนด้านทักษะสื่อสาร และความคิดสร้างสรรค์

เทคนิคการสอนโดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

โครี (Cory, 2008 อ้างถึงใน ศุภมาส หวานสนิท, 2559) กล่าวว่า กระบวนการปรึกษากลุ่ม สามารถนำไปใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มได้ทุกสถานการณ์ เหตุผลที่การปรึกษากลุ่มที่แพร่หลาย เพราะได้ผลดีกว่าการปรึกษารายบุคคล เพราะสมาชิกในกลุ่มสามารถฝึกทักษะใหม่ๆ ทั้งในขณะที่อยู่ในกลุ่ม และการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มยังได้ประโยชน์จากข้อคิดเห็นของสมาชิกคนอื่นๆ และข้อคิดจากผู้นำกลุ่ม สมาชิกได้เรียนรู้วิธีเผชิญปัญหาจากการสังเกตสมาชิกคนอื่นๆ ที่มีปัญหาล้ายกัน อีกเหตุผลหนึ่ง ที่ทำให้การปรึกษากลุ่มเป็นที่นิยมก็คือ ผู้ให้คำปรึกษาสามารถให้บริการได้ครั้งละหลายคน เป็นการลดต้นทุน ประหยัดเวลาในการให้บริการการศึกษา

ศุภมาส หวานสนิท (2559) กล่าวถึงประโยชน์ของการปรึกษาแบบกลุ่มไว้ว่า การปรึกษาแบบกลุ่มเป็นวิธีการช่วยบุคคลให้เปลี่ยนเจตคติ ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น และเรียนรู้ทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้น ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ประโยชน์อีกประการหนึ่งคือ สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง และบุคคลอื่นในกลุ่ม อีกทั้งรับรู้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับตนจากสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม

บุษบา หาริณพลสิทธิ์ พัทธราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และสกล วรเจริญศรี (2561) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎี เหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมสามารถเสริมสร้างทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกแก่นักเรียนอาชีวศึกษาได้ดี

กรมสุขภาพจิต (2546) เสนอลักษณะเฉพาะของการให้การปรึกษา ดังนี้

1. เป็นการให้ความช่วยเหลือในปัญหาด้านจิตใจ อารมณ์และสังคม
2. เน้นสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับการศึกษา ตลอดกระบวนการให้การปรึกษา
3. เน้นการสื่อสารสองทาง

4. เป็นกระบวนการที่มีการพูดคุยกันอย่างมีเป้าหมาย
5. ยึดผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง
6. เน้นปัจจุบัน เป็นการเน้นปฏิกิริยาที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด และความเชื่อที่มากกระทบในปัจจุบัน
7. ไม่มีคำตอบสำเร็จรูป หรือตายตัว
8. การให้การปรึกษา

สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นกระบวนการที่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมากกว่า 2 คน โดยมีผู้ให้บริการปรึกษาเชื้ออำนาจให้กระบวนการกลุ่มดำเนินการอย่างเรียบง่าย ผู้ให้การปรึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับการปรึกษา เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มสามารถฝึกทักษะใหม่ๆ ทั้งในขณะที่อยู่ในกลุ่ม การนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน และเกิดการค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกันกับสมาชิกภายในกลุ่ม

ลำดับขั้นการจัดกิจกรรมกลุ่ม

กรมวิชาการ (2542) ได้เขียนตำราการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยมีขั้นตอนที่ใช้ในกระบวนการกิจกรรมกลุ่ม โดยมีขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. ขั้นนำ เป็นการเริ่มบทเรียนให้น่าสนใจ มีสาระ แทรกความสนุกสนานและตื่นเต้นในบางครั้ง เพื่อช่วยให้นักเรียนตื่นตัว มีสมาธิ เกิดความต้องการในสิ่งที่จะเรียนรู้ กิจกรรมในขั้นนำจะเป็นกิจกรรมสั้นๆ อาจใช้สื่อการสอนต่างๆ อาจเพิ่มเติมเรื่องคำแนะนำ กติกา คำสั่งต่างๆ การรับมอบหมายที่กำหนดให้ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมในขั้นต่อไปเกิดความเข้าใจตรงกัน ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษา ทบทวน และซักถามความเข้าใจด้วย

2. ขั้นกิจกรรม นักเรียนทุกคนจะได้รับบทบาทและหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย การวางแผน การเสนอความคิดเห็นของสมาชิกแต่ละคน การหาข้อสรุปคำตอบที่ต้องการ การกำหนดการเสนอผลงาน การแสดงออก การดำเนินกิจกรรมที่กำหนดไว้ ครูต้องคอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และดูแลนักเรียนทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมแต่ละกลุ่ม คอยช่วยเหลือกลุ่มที่ออกมาเสนอที่เจอปัญหาและข้ออุปสรรคในบางครั้ง

3. ขั้นอภิปราย จะต้องจัดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การซักถาม การอภิปรายในแง่คิดประเด็นต่างๆ การตอบปัญหาการเสนอแนะวิธีการต่างๆ ได้คุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ของตนเองกับผู้อื่น รู้จักยอมรับฟังและให้เกียรติความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนเอง ครูควรตั้งประเด็นท้าทายให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และให้

เหตุผลวิพากษ์วิจารณ์ การตั้งคำถามที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักการหาคำตอบที่ใช้ความคิดในระดับสูง และการแสดงออกในสิ่งที่คิดขึ้นได้

4. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ นักเรียนจะประมวลเนื้อหากิจกรรมและประสบการณ์ด้วยความคิดเห็นต่างๆ ใน 2 ลักษณะ คือ การสรุปสิ่งที่เรียนมาทั้งหมดได้อย่างถูกต้องได้รับหลักการแนวคิดที่ชัดเจน มีแนวทางข้อเสนอหลายๆ ด้านที่เป็นประโยชน์ และสามารถปฏิบัติได้รวมทั้งคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักเรียนจะพัฒนาได้สูงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูจะต้องพยายามสนับสนุนติดตามให้นักเรียนนำความรู้ ความคิด ทักษะต่างๆ ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของนักเรียนแต่ละคนทั้งในห้องเรียน ครอบครัวยุค และชุมชนของเขา

สรุปได้ว่า ลำดับขั้นการจัดกิจกรรมกลุ่ม มีขั้นตอนการดำเนินการ คือ 1. ขั้นนำ เป็นการเริ่มบทเรียน มีสาระ แทรกความสนุกสนาน เพื่อให้นักเรียนตื่นตัว มีสมาธิ อาจเพิ่มเติมเรื่อง คำแนะนำ กติกา คำสั่งต่างๆ การแบ่งกลุ่มการรับมอบหมายที่กำหนดให้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ตรงกัน ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษา ทบทวน และซักถามความเข้าใจด้วย 2. ขั้นกิจกรรม นักเรียนทุกคนจะได้รับหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อการวางแผน การเสนอความคิดเห็น และหาข้อสรุปคำตอบที่ต้องการ การกำหนดการเสนอผลงาน การแสดงออก การดำเนินกิจกรรมที่กำหนดไว้ ครูต้องคอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และดูแลและช่วยเหลือนักเรียนทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม 3. ขั้นอภิปราย เปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การซักถาม การอภิปรายในแง่คิดประเด็นต่างๆ การวิพากษ์วิจารณ์ การให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม การตอบปัญหาการเสนอแนะวิธีการต่างๆ รู้จักยอมรับฟังและให้เกียรติความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนเอง และ 4. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ นักเรียนสรุปสิ่งที่เรียนมาทั้งหมดได้อย่างถูกต้องได้รับหลักการแนวคิดที่ชัดเจน มีแนวทางข้อเสนอหลายๆ ด้านที่เป็นประโยชน์ และสามารถปฏิบัติได้รวมทั้งคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักเรียนจะพัฒนาได้สูงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูจะต้องพยายามสนับสนุนติดตามให้นักเรียนนำความรู้ ความคิด ทักษะต่างๆ ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของนักเรียนแต่ละคนทั้งในการเรียน และการดำเนินชีวิตของตนเองและส่วนรวม

ประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

มีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

ชลิตา ชวนานนท์ (2552) กิจกรรมกลุ่มสามารถช่วยพัฒนาเสริมสร้างทักษะเจตคติและพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ต่อตนเองและต่อผู้อื่น วิธีการกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมสร้างสรรค์ทางด้านจิตวิทยามาก กล่าวคือ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ ตระหนักถึงความรู้สึกตนเองและผู้อื่นมากขึ้น รู้จักการเรียนรู้ เข้าใจตนเอง พัฒนาทักษะทางสังคม และเป็นการส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีการตระหนักถึงความรู้สึกตนเองและผู้อื่นมากขึ้นตลอดจนเปิดเผยความรู้สึก มีความจริงใจและเป็นไปอย่างธรรมชาติ

ทัศนีย์ วงศ์ศรี (2556) กล่าวว่า ประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม มีมากมาย เช่น ทำให้เกิดการเรียนรู้ การรับรู้ ความตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น เกิดแรงจูงใจเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีขึ้น หรือที่เรียกว่าทักษะทางสังคม ซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้รับประโยชน์เป็นอย่างมาก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีมากมาย ได้แก่ ช่วยพัฒนาเสริมสร้างทักษะ เจตคติและพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ต่อตนเองและต่อผู้อื่น วิธีการกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมสร้างสรรค์ทางด้านจิตวิทยามาก ทำให้เกิดการเรียนรู้ การรับรู้ ความตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น เกิดแรงจูงใจ เปลี่ยนแปลงทัศนคติ เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมตนเอง และมีความรู้สึกที่ดีต่อบุคคลอื่น เพื่อเป็นการเสริมสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

งานวิจัยในประเทศ

ชลิตา ชวนานนท์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ที่มีคะแนนทักษะสังคมน้อยที่สุด ซึ่งได้จากการจับคู่คะแนนทักษะทางสังคมที่มีคะแนนใกล้เคียงกันแล้วสุ่มเป็นกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีการสอบก่อน-หลัง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ กิจกรรมกลุ่มและแบบประเมินทักษะทางสังคมที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .989 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีคะแนนทักษะสูงขึ้นภายหลังเสร็จสิ้นการทดลอง

2) หลังจากการทดลอง นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนทักษะทางสังคมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ประทีน ทับไทร (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์โดยกิจกรรมกลุ่ม วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาคุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ศึกษาความพอใจของนักเรียนและประเมินตามสภาพจริง เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์โดยกิจกรรมกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์เรื่องการคูณ แบบประเมินคุณภาพ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความพึงพอใจและแบบประเมินตามสภาพจริง ประชากรเป็นนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 2 จำนวน 25 คน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่สร้างขึ้นมีผลการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียอยู่ในระดับดี ผลการประเมินคุณภาพด้านการผลิตสื่อที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียอยู่ในระดับดีมาก เมื่อนำคะแนนสอบก่อนเรียนและคะแนนสอบหลังเรียนมาวิเคราะห์เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินตามสภาพจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 อยู่ในระดับดีมาก ดังนั้นบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์โดยกิจกรรมกลุ่ม วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณ มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้จริง

ทัศนีย์ วงศ์ศรี (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบ ความพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ ประดิษฐ์ ที่มีคะแนนจากแบบสอบถามความพอเพียงต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และอาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 12 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง มีความพอเพียงสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทรายแก้ว ก่องแก้ว อรุณปริย เกิดในมงคล และนวลฉวี ประเสริฐสุข (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศอย่างเหมาะสมของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศอย่างเหมาะสมของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม 2) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศอย่างเหมาะสมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่ม

ตัวอย่างคือ เพื่อนนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีคะแนนการปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศอย่างเหมาะสมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 จำนวน 40 คน จากการสุ่มอย่างง่าย และนำมาจับคู่ที่มีคะแนนการปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศอย่างเหมาะสมใกล้เคียงกัน เป็นคู่กันในแต่ละคู่ใช้การสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก กลุ่มละ 20 คน จำนวน 2 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามการปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศอย่างเหมาะสม และกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศอย่างเหมาะสม จำนวน 10 กิจกรรม ที่สร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนการปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศอย่างเหมาะสมหลังการทดลองสูงกว่าการทดลอง และมีคะแนนการปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

อาลี รีซาอี (Rezaei, A.R., 2018) ศึกษากลยุทธ์การทำงานเป็นกลุ่มที่มีประสิทธิผล: มุมมองของคณาจารย์และนักศึกษา การศึกษาวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อค้นหาสิ่งที่ทำให้การทำงานเป็นกลุ่มประสบความสำเร็จ วิธีการวิจัยโดยการสัมภาษณ์คณาจารย์และนักเรียนถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมอบหมายให้ทำงานกลุ่มในระหว่างการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษานี้อาจมีประโยชน์มากสำหรับครูที่ต้องการเริ่มการมอบหมายงานกลุ่มและผู้ที่ใช้งานอยู่แต่ไม่ค่อยมั่นใจนักหากพวกเขา มอบหมาย / ใช้งานกลุ่มอย่างถูกต้อง สถิติเชิงพรรณนาที่นำเสนอในส่วนผลลัพธ์สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนเหล่านั้นเพื่อดูแนวทางปฏิบัติที่พบบ่อยที่สุดและวิธีการที่นักเรียนดูแลแนวปฏิบัติเหล่านี้ โดยรวมแล้วผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าทั้งคณาจารย์และนักศึกษาเชื่อมั่นในความสำเร็จของการทำงานเป็นกลุ่มและพบว่ามีความประโยชน์มาก อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ทุกคนที่เชื่อในคุณค่าของการมอบหมายงานกลุ่มและแม้แต่คนที่เชื่อก็มักจะไม่ได้จัดสรรเวลาหลักส่วนใหญ่นำไปกับการทำงานเป็นกลุ่ม

โบห์ แมร์แชล (Maeshall B., 2000) ได้ศึกษาวิจัยผลของการจัดการเรียนรู้การเต้นรำ แบบลาบาโนเตชัน (Labanotatiom) ในการเรียนการเต้นรำ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 36 คน แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มเท่าๆ กัน แต่ละกลุ่มมีระดับความรู้ความสามารถใกล้เคียงกัน กลุ่มแรกได้รับการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิต กลุ่มที่สองได้รับการสอนแบบเต้นรำแบบลาบาโนเตชัน (Labanotatiom) โดยประเมินความถูกต้องของการก้าวเท้า ความแม่นยำของจังหวะ และทักษะการสร้างสรรค์การแสดง ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มที่สองได้รับการสอนแบบเต้นรำแบบลาบาโนเตชัน

โนเตชัน มีพัฒนาการด้านการเต้นรำสูงกว่ากลุ่มแรกที่ได้รับการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิต

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่ม เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนรู้จากการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม สามารถพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความมั่นใจ กล้าคิดกล้าแสดงออกมากขึ้น รวมทั้งสามารถพัฒนาพฤติกรรมและบุคลิกภาพ สามารถแก้ไขข้อบกพร่องซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน การเรียน และการอยู่ร่วมกันในสังคม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหานักเรียนสายอาชีพ

ปัญหาหลักของประเทศไทยที่ประสบอยู่ในปัจจุบัน คือ การขาดแคลนแรงงานสายอาชีพด้านเทคนิคในสาขาวิชาต่างๆ ซึ่งเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศ ความต้องการแรงงานระดับปวช. ของไทยในปี พ.ศ. 2558 – 2564 อยู่ที่ระดับ 5.5 ล้านคน แต่จำนวนแรงงานที่มีอยู่ในปัจจุบันอยู่ที่ประมาณ 1.5 ล้านคน เท่ากับขาดแคลนแรงงานมากถึงปีละ 4 ล้านคน (กระทรวงแรงงาน, 2560)

ปัญหาสำคัญที่ทำให้เยาวชนไทยไม่เลือกศึกษาต่อด้านอาชีวศึกษามากเท่าที่ควร คือ ปัญหาการทะเลาะของนักเรียนอาชีวศึกษา ที่มักจะปรากฏให้เห็นตามหนังสือต่างๆ อยู่บ่อยๆ ทั้งในสถาบันและต่างสถาบัน และเหตุทะเลาะวิวาทแต่ละครั้ง ก็ส่งผลให้มีทั้งผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัสและเสียชีวิต นอกจากนี้ยังมีประชาชนบางส่วนที่ได้รับลูกหลงจากการทะเลาะวิวาทด้วย เมื่อเป็นอย่างนี้บ่อยครั้ง ทำให้ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้บุตรหลานเข้าศึกษาต่อด้านอาชีวศึกษา แม้จะทราบดีว่าเมื่อจบการศึกษาจะมีงานรองรับอย่างแน่นอน เพราะเป็นที่ต้องการของตลาด นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่สูงมากนัก (ศุภชัยภรณ์ หลัเมือง, 2555)

จากการศึกษาของ สุริยา ช้องเสนาะ (2560) พบว่าสภาพปัญหาของการศึกษาอาชีวะของประเทศไทยในทัศนคติของประชาชนไทยยังไปทางที่ไม่ดีนักซึ่งมองว่านักเรียนสายอาชีพไม่เก่ง นักเรียนขาด Soft skills เป็นเด็กที่มีปัญหาด้านสภาวะอารมณ์จนเกิดการทะเลาะวิวาท ยกพวกตีกัน ในหมู่นักเรียนบางสถาบันการศึกษา ซึ่งมีความต่างกับ พุทธชาติ สร้อยสน (2559) ได้ศึกษาพบว่าสภาพปัญหาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพยังมีปัญหาด้านการออกกลางคัน จากสาเหตุปัญหาส่วนตัวครอบครัวและสภาพแวดล้อมของภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา อีกทั้งปัญหาด้านการขาด Soft skills ในด้านการควบคุม

อารมณ์ความรู้สึกที่ กฤตพร ชุมสุวรรณ และชัยเชษฐา พรหมศรี (2559) พบว่าปัญหาการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาของสถาบันหนึ่ง เกิดจากวิธีคิดค่านิยมของรุ่นพี่ส่งต่อรุ่นน้อง ต้องอาศัยผู้ปกครองดูแลและใช้วิธีปรับเปลี่ยนวิธีคิดและค่านิยมนั้นให้หายไป จากรายงานข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาและประมาณการผู้เข้าสู่ตลาดแรงงานปี 2560 ของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูล นักศึกษาจบใหม่ และกำลังศึกษาปี 2558 จากสถาบันการศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคพบว่า มีทักษะไม่ตรงกับตำแหน่งงานที่สนใจ ขาดการเตรียมตัวที่ดี ทำให้นักเรียน นักศึกษา ต้องพบกับปัญหาต่างๆ ในการทำงาน ได้แก่ การปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กร เพื่อนร่วมงาน ลักษณะงานที่ทำ และสภาพแวดล้อมขององค์กร ยังคงความเป็นตัวของตัวเอง ให้ฝึกฟัง ฝึกสังเกต และฝึกดูให้มากกว่าสังคมที่ทำงานว่าปฏิบัติตัวกันอย่างไร พยายามเรียนรู้ให้มาก เพื่อที่จะได้ปรับตัวและปฏิบัติตัวอย่างถูกต้องเหมาะสมและรวดเร็วในที่ทำงาน มีระเบียบวินัย ในการทำงาน ทั้งความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ การฝึกบริหารเวลาในการทำงาน เมื่อเริ่มเข้าทำงาน ยังไม่มีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน ทุนรับแรงกดดันไม่ได้ ควรมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ให้เกียรติ และให้ความเคารพกับเพื่อนรุ่นพี่ที่อาวุโสกว่า แต่เมื่อเกิดความขัดแย้งในการทำงาน ควรแสดงความคิดเห็นของคุณอย่างชัดเจนด้วยความละมุนละม่อม ไม่ก้าวร้าวหรือทำตัวที่ต้องใช้ในสายงานของคุณอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และเพิ่มความสามารถของตนเองในการทำงาน ส่วน อิศรียา ดาราทอง ณัฏฐ พิทยรัตน์เสถียร และ นภาพร โกมลพันธ์ (2552) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษากับความฉลาดทางอารมณ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ คือ ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ย สาขาที่เรียน และระดับการศึกษา เพื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยพบว่า เพศชายมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์มากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้วัยรุ่นเพศชายนั้นเวลาเกิดความคับข้องใจจะมีการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้มีปัจจัยหลายประการที่มีความสำคัญต่อการเกิดปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเด็กนักเรียนอาชีวศึกษา การแก้ปัญหายุทธวิธีควรมุ่งไปที่การจัดการปัจจัยเหล่านั้น โดยยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่าการส่งเสริมเรื่องความฉลาดทางอารมณ์จะลดปัญหาลงได้ ข้อเสนอแนะในการประเมินปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเด็กนักเรียนอาชีวศึกษาควรพิจารณาประเด็นผู้ให้ข้อมูลอย่างรอบคอบ เพราะอาจพบมีข้อจำกัดและความใกล้ชิดในข้อมูลที่ได้จากตัวนักเรียนและอาจารย์

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนสายอาชีพ ส่วนใหญ่จะเกิดกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เนื่องจากการควบคุมอารมณ์ การรับวัฒนธรรมกลุ่มของรุ่นพี่สู่วรุ่นน้อง และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สภาพแวดล้อม สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา และ

ระดับผลการเรียน การขาดระเบียบวินัย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมส่วนบุคคล ซึ่งหากมีการพัฒนาให้นักเรียนมี Soft skills จะทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณภาพทางด้านวิชาการและทางด้านอารมณ์ พร้อมรับสู่การเป็นกำลังสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านแรงงานของประเทศได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหานักเรียนสายอาชีวะ

งานวิจัยในประเทศ

นวรรตน์ ทรงเกียรติกุล (2560) ได้ศึกษา มาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหา หาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหา และนำเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม ด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแบบเจาะจง 7 กลุ่ม กลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา 3 กลุ่ม จำนวน 435 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการทะเลาะวิวาทเกิดจากปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อม แนวทางการแก้ไขและบำบัดฟื้นฟู มี 9 มาตรการ คือ 1) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 2) ครอบครัว 3) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 4) สถาบันอาชีวศึกษาต่างๆ 5) ผู้บริหารสถาบัน 6) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย 7) การจัดสภาพแวดล้อม 8) กระบวนการคัดเลือกและพัฒนาครูฝ่ายปกครองและครูที่ปรึกษา และ 9) มาตรการแก้ไขปัญหาลดและบำบัดฟื้นฟูภายหลังจากการทะเลาะวิวาท

งานวิจัยต่างประเทศ

แอบบาส เทิร์นนูคลู และคณะ (Turnuklu A., et al., 2009) ได้ศึกษา แนวทางแก้ปัญหาคความขัดแย้งผ่านการแก้ปัญหาคความขัดแย้งและการฝึกอบรมการไกล่เกลี่ยกับเพื่อน การศึกษาได้ตรวจสอบประสิทธิภาพของการฝึกอบรมกระบวนการแก้ปัญหาคความขัดแย้งและการไกล่เกลี่ยเพื่อน (CRPM) ในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาอายุ 10-11 ปี การวิจัยดำเนินการในโรงเรียนประถมศึกษาระดับ SES ระดับต่ำ 2 แห่ง นักเรียนจำนวน 520 คนจาก 12 ห้องเรียนเข้ารับการอบรม แบบฟอร์มการไกล่เกลี่ยที่นักเรียนคนกลางกรอกหลังจากเริ่มกระบวนการการไกล่เกลี่ยถูกนำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูล จากการเจรจาไกล่เกลี่ย 444 ครั้ง 98.9% ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำบันทึกข้อตกลงตามแบบฟอร์ม และมีเพียงร้อยละ 1.1 ที่ไม่ได้ทำบันทึกข้อตกลง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากการแสดงอารมณ์รุนแรงทางกาย วาจา และความสัมพันธ์ รวมทั้งผลประโยชน์ ที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความ

ขัดแย้ง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการฝึกอบรม CRPM อาจพิสูจน์ได้ว่ามีประสิทธิภาพในการแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนอายุ 10-11 ปี

โอเคเช เพีย อองแวร์ เคนเนดี และ วุนดี ซิลเวีย (Okeche P., Onkwere K., & Vundi S., 2015) ศึกษาโครงการริเริ่มความสงบโดยแผนกสวัสดิการของนักเรียนและประสิทธิภาพ ของในการจัดการความขัดแย้งของนักเรียนในมหาวิทยาลัยมหาชนของเคนยา ความท้าทายที่ สำคัญที่ต้องเผชิญกับการบริหารกิจการนักเรียนคือการจัดการความขัดแย้งของนักเรียน นักศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐเคนยาไม่ได้ตั้งใจใช้พฤติกรรมที่ก่อความวุ่นวายเพื่อแก้ปัญหความขัดแย้ง สิ่งนี้เป็นอันตรายต่อสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน เหตุผลสำหรับการศึกษานี้คือการตรวจสอบ ประเภทของโครงการริเริ่มด้านสันติภาพในมหาวิทยาลัยของรัฐเคนยาและประสิทธิผลในการ จัดการความขัดแย้งของนักศึกษา การศึกษาใช้การออกแบบการประเมินและการวิจัยเชิงสัมพันธ์ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษา 478 คนผู้ตอบแบบสอบถามที่สำคัญ 25 คนและผู้เข้าร่วม 40 คนในการสนทนากลุ่มที่เน้นกลุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยของรัฐ 5 แห่งในเคนยา ข้อมูลเชิง คุณภาพได้รับการวิเคราะห์ตามหัวข้อในขณะที่ข้อมูลเชิงปริมาณได้รับการวิเคราะห์เชิงอนุมานโดย ใช้การทดสอบ Chi-Square เพื่อความสัมพันธ์และความเป็นอิสระ การศึกษาพบว่าโครงการริเริ่ม สันติภาพมีหลากหลายประเภทและประสิทธิผล การทดสอบแสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ที่ สำคัญอย่างยิ่งระหว่างความกระตือรือร้นของโครงการริเริ่มสันติภาพกับการบรรลุวัตถุประสงค์ นอกจากนี้นักเรียนร้อยละ 60 รู้สึกว่าโครงการบรรลุวัตถุประสงค์และมีผลกระทบเชิงบวกโดยรวม ในการให้ประโยชน์แก่นักเรียนในด้านการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ แต่โปรแกรม ดังกล่าวยังขาดแนวทางเฉพาะในการประเมินและติดตามประสิทธิผล การศึกษาสรุปได้ว่า โครงการริเริ่มสันติภาพเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ การศึกษาชี้ให้เห็นว่าโครงการริเริ่มสันติภาพที่จะต้องบูรณาการในกิจกรรมหลักของแผนก สวัสดิการนักศึกษา สิ่งนี้จะสร้างโอกาสมากขึ้นในการมีส่วนร่วมของนักศึกษาทั้งหมดในโครงการ ริเริ่มด้านสันติภาพเพื่อเพิ่มบรรยากาศในมหาวิทยาลัยที่เป็นบวกและเอื้อต่อการทำงานด้าน วิชาการอย่างจริงจัง

สรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญทำให้เด็กมีพฤติกรรมรุนแรงที่เป็นสาเหตุของความขัดแย้ง ส่วนใหญ่เกิดจากการแสดงอารมณ์ทางกาย วาจา และความสัมพันธ์ รวมทั้งผลประโยชน์ ประกอบกับกฎหมายที่บังคับใช้ยังไม่เด็ดขาด การแก้ปัญหานักเรียนสายอาชีวะที่จะได้ผลใน ระยะยาวและการปลูกฝังพฤติกรรมให้แก่เด็กนักเรียนในด้านการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ คือการจัดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมและลดพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนโดยจัดให้เป็น

ภารกิจหลักของฝ่ายสวัสดิการนักศึกษาในการจัดโครงการที่สอดแทรกกิจกรรมด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การจัดสภาพแวดล้อมต่อการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างครูและนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส และเพื่อเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีวก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย
3. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส กลุ่มผู้ให้และกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อใช้ในการกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในองค์ประกอบต่างๆ ของ Soft skills ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มนักวิชาการและผู้ประกอบการ คือ กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์คัดเลือก คือ มีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 10 ปี มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสอนนักเรียนสายอาชีพ และมีความสัมพันธ์กับสถานประกอบการ และกลุ่มผู้ประกอบการในสถานประกอบการ จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี เป็นตำแหน่งหัวหน้างานหรือผู้บริหารรวมทั้งสิ้น จำนวน 6 คน

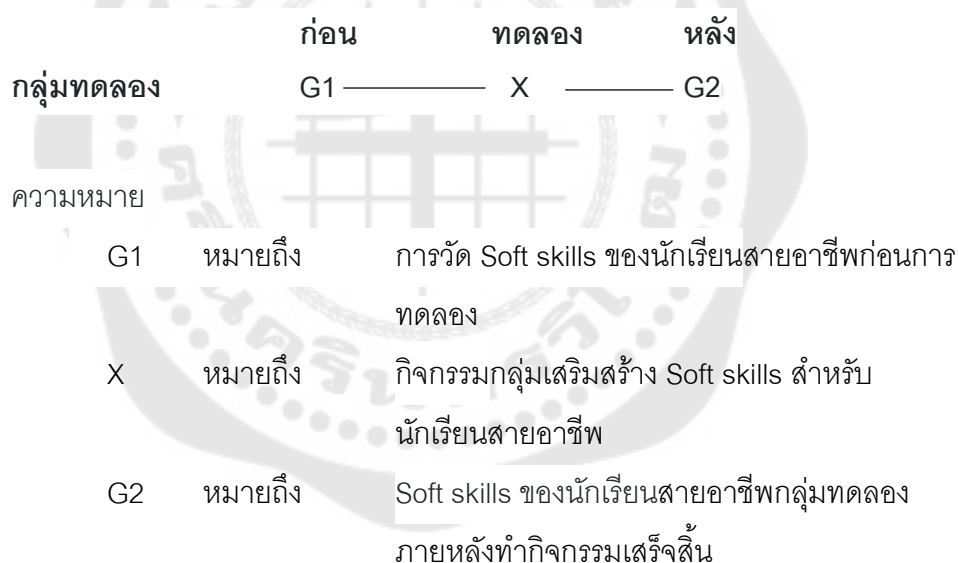
2. กลุ่มเป้าหมายที่ในการวิจัย คือ นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 หลักสูตรการศึกษา 8 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรช่างไฟฟ้า หลักสูตรช่างยนต์ หลักสูตรช่างอิเล็กทรอนิกส์ หลักสูตรช่างซ่อมบำรุง หลักสูตรช่างเชื่อม หลักสูตรการเกษตรพอเพียง หลักสูตรช่างไม้เครื่องเรือน และหลักสูตรเคหะภิบาล จำนวน 120 คน (ข้อมูลงานทะเบียนเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2563)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยตอนที่ 2 คือ นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส จำนวน 12 คน จากกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยตอนที่ 1 ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีคะแนนทักษะ Soft skills ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเสริมสร้าง Soft skills

แบบแผนการทดลอง

การใช้กลุ่มทดลองสำหรับการวิจัยการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โดยกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยได้ให้แบบแผนการทดลองแบบมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One-Group-Pretest-Posttest Design) (พิสนุ พงศ์ศรี, 2553) ซึ่งมีแบบแผนการทดลองดังนี้

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษา Soft Skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

การศึกษา Soft Skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดองค์ประกอบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

1. ผู้วิจัยเริ่มต้นศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Soft skills เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ Soft Skills ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

2. ผู้วิจัยนำองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์จากเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Soft skills มากำหนดรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบและพิจารณาว่าองค์ประกอบที่สังเคราะห์มานั้นมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 Soft skills มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนานักเรียน/พนักงานหรือไม่อย่างไร

ประเด็นที่ 2 Soft skills ด้านการสื่อสาร (Communication) มีความสำคัญและจำเป็นหรือไม่ของนักเรียนสายอาชีพ อธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกควรเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ 3 Soft Skills ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical thinking for problem solving) มีความสำคัญและจำเป็นหรือไม่สำหรับนักเรียนสายอาชีพ อธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกควรเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ 4 ท่านคิดว่าลักษณะ Soft skills ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) มีความสำคัญและจำเป็นหรือไม่ของนักเรียนสายอาชีพ อธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกควรเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ 5 ท่านคิดว่าลักษณะ Soft skills ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) มีความสำคัญและจำเป็นหรือไม่ของนักเรียนสายอาชีพ อธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกควรเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ 6 ท่านคิดว่าลักษณะ Soft skills ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism) มีความสำคัญและจำเป็นหรือไม่ของนักเรียนสายอาชีพ อธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกควรเป็นอย่างไร

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการและผู้ประกอบการองค์ประกอบของ Soft skills มีองค์ประกอบและรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 องค์ประกอบและรายละเอียดของ Soft skills ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจาก นักวิชาการและผู้ประกอบการ

ด้าน Soft skills	ประเด็น/รายละเอียด
ด้านการสื่อสาร (Communication)	1. สื่อสารถ่ายทอดได้ชัดเจน เข้าใจง่าย 2. สนใจเข้าใจผู้ร่วมการสื่อสาร เป็นผู้ฟังที่ดี 3. พูดย่อภาษาที่เข้าใจง่ายตรงตามประเด็นที่จะสื่อ 4. มีความรู้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่จะสื่อสาร
ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical thinking for problem solving)	1. มีการรับฟังให้รอบด้านโดยไม่มีข้อตัดสินก่อน 2. เก็บข้อมูลให้มากเพื่อมาประกอบการแก้ไขปัญหา 3. วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ให้เหตุผลไม่ใช่อารมณ์ในการ แก้ไขปัญหา 4. มีความกล้าคิดตัดสินใจลงมือในการแก้ไขปัญหา 5. แสวงหาวิธีแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย
ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork)	1. ประสานงานความร่วมมือกับผู้อื่นได้ และมีความยืดหยุ่น 2. รู้จักสมาชิกในทีมเป็นอย่างดี กล้าแสดงความคิดเห็นเพื่อ ประโยชน์ของทีมในการทำงาน 5. รู้หน้าที่รับผิดชอบ สามารถช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเกิดปัญหา 6. ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ และเกียรติผู้ร่วมทีม
ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship)	1. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและผู้อื่น 2. เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น 3. รู้จักบุคคล รู้จักกาลเทศะ และให้เกียรติผู้อื่น 4. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 6. อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความเป็นมิตร ลดความขัดแย้งที่จะ เกิดขึ้น
ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism)	1. มีความเชี่ยวชาญและชำนาญในเรื่องที่ตนถนัด และ ตำแหน่งงานที่รับผิดชอบ 2. แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ 3. รู้จักการบริหารจัดการเวลา

จากตาราง 2 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบด้านต่างๆ ของ Soft skills ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากนักวิชาการและผู้ประกอบการ จำนวน 6 คน Soft skills ที่ความสอดคล้องและเหมาะสมกับนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ประกอบด้วย 5 ด้านคือ ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical thinking for problem solving) ด้านการสื่อสาร (Communication) ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) และด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) รายละเอียดการสัมภาษณ์ดังภาคผนวก ข

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

1. การศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา Soft skills เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ คือ แบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส โดยทำการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายที่ในการวิจัย คือ นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส จำนวน 120 คนที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

2. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ คะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส จำนวน 120 คน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

การเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเสริมสร้าง Soft skills จากการคัดเลือกแบบเจาะจง จากตอนที่ 1 ศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส จำนวน 12 คน ที่มีคะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม โดยทำการบันทึกคะแนน Soft skills ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อเตรียมพร้อมไว้สำหรับการเปรียบเทียบคะแนน Soft skills ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

2. ดำเนินการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในตอนนี้ คือ กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส มีการดำเนินกิจกรรม จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เพื่อเสริมสร้าง Soft skills ประกอบด้วย 5 ด้านคือ ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical thinking

for problem solving) ด้านการสื่อสาร (Communication) ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) และด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork)

3. ศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

4. เปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงคะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส
2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. แบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

1.1 ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบ Soft skills จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มนักวิชาการและผู้ประกอบการ เพื่อกำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical thinking for problem solving) ด้านการสื่อสาร (Communication) ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) และด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork)

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 5 ด้าน รวมทั้งหมด 59 ข้อ ได้แก่

ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ	จำนวน 9 ข้อ
ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา	จำนวน 11 ข้อ
ด้านการสื่อสาร	จำนวน 15 ข้อ
ด้านทักษะสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	จำนวน 12 ข้อ
ด้านการทำงานเป็นทีม	จำนวน 12 ข้อ

1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบสที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงข้อความให้สอดคล้องกับนิยามที่กำหนดไว้ โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruency: IOC) ระหว่าง 0.67 – 1.00 จากนั้นผู้วิจัยนำข้อคำถามของแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบสที่ปรับปรุงให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส รุ่นที่ 43 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน

1.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ (Try out) มาตรวจให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับคะแนนรวม (corrected item – total correlation) ได้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก .20 ขึ้นไป จำนวน 59 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .25 - .75 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .84

1.6 ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มเป้าหมายที่ในการวิจัย คือ นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส จำนวน 120 คนที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ

ตัวอย่างแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ลงในช่องหลังคำถามที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่านที่สุด

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ด้านการสื่อสาร (Communication)							
ให้ความสนใจ ใส่ใจ คู่สนทนา อย่าง สอดคล้อง	1	ฉันสบตาคู่สนทนาเสมอ เมื่อสนทนากัน					
	2	แม้ฉันจะไม่ว่างเมื่อมีเพื่อน มาสนทนาฉันก็จะตั้งใจรับ ฟัง					
	3	แม้เรื่องที่สนทนาจะน่าเบื่อ ซักเท่าไร ฉันยังให้ความ สำคัญและตั้งใจสนทนา					

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดไว้ 2 ลักษณะ คือ ข้อความเชิงบวก และข้อความเชิงลบ

ตาราง 3 เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ข้อความเชิงบวก	5	4	3	2	1
ข้อความเชิงลบ	1	2	3	4	5

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538)

4.50 – 5.00	หมายถึง	มี Soft skills อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มี Soft skills อยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มี Soft skills อยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มี Soft skills อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มี Soft skills อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกิจกรรมกลุ่ม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

2.2 ดำเนินการสร้างกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ที่ประยุกต์จากการสังเคราะห์องค์ประกอบ Soft skills จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (อมรา ดาราศรีทอง, 2560; Babara Cimatti, 2016; Neetima Agarwal, 2014; Aseel Berglund, 2014; Kahirol Mohd, 2017; วรณชกร ไชยเดช, 2558; Chiu Lim et al., 2016; Fernando Cortez, 2014; Isdawati Ismail, 2017; Jaser Khalaf, 2016) และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ คือ กลุ่มนักวิชาการและผู้ประกอบการ เพื่อให้ได้องค์ประกอบ Soft skills ที่ครอบคลุมตามหลักวิชาการและการปฏิบัติการ ประกอบด้วย 5 ด้านคือ ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ไขปัญหา (Critical thinking for problem solving) ด้านการสื่อสาร (Communication) ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) และด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) และนำเทคนิคการจัดกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ เกม กลุ่มย่อย สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่ม และเทคนิคพื้นฐานในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (ชลิตา ขวณานนท์, 2552; ทศนีย์ วงศ์ศรี, 2556) มาใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม

2.3 นำกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบสที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย โดยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective

Congruency: IOC) อยู่ที่ 1.00 จากนั้นผู้วิจัยนำกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบสมาปรับปรุงให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.4 นำกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส มาดำเนินการจัดกิจกรรมให้นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส จำนวน 12 คนที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งมีคะแนน Soft skills ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ตาราง 4 รายละเอียดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

ครั้งที่	เรื่อง/กิจกรรม/ ระยะเวลา	จุดมุ่งหมาย	เทคนิค
1	การปฐมนิเทศ การ เสริมสร้าง Soft skills (50 นาที)	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัด กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills 2. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่าง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและครู 3. เพื่อนำกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ เกม มาใช้เพื่อละลายพฤติกรรมของ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ผ่อนคลายไม่ตึง เครียดระหว่างการดำเนินกิจกรรม	- เกม - กลุ่มย่อย - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม
2	ด้านการสื่อสาร กิจกรรมที่ 1 “สื่อยังไง ‘ได้ยั้ง’ หรือเปล่า?” (50 นาที)	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัด กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านทักษะสื่อสาร ด้วยเกม “สื่อยังไง ‘ได้ยั้ง’ หรือเปล่า?” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การ ฟังอย่างตั้งใจ และการจดจำ	- เกม - กลุ่มย่อย - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม

ตาราง 4 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง/กิจกรรม/ ระยะเวลา	จุดมุ่งหมาย	เทคนิค
3	ด้านการสื่อสาร กิจกรรมที่ 2 “ร้อยล้าน เรื่องเล่า แล้วเราจะ เข้าใจเราไหม” (50 นาที)	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัด กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านทักษะสื่อสาร ด้วยเกม “ร้อยล้านเรื่องเล่า แล้วเราจะเข้าใจ เราไหม” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การ ฟัง การคิดและวิเคราะห์	- การอภิปราย กลุ่ม - บทบาทสมมติ - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม
4	ด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณเพื่อการ แก้ไขปัญหา กิจกรรมที่ 1 “MATCHES: เจ้าไม้ขีด ไฟ” (50 นาที)	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัด กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา ด้วยเกม “MATCHES: เจ้าไม้ขีดไฟ” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไข ปัญหา	- เกม - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม
5	ด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณเพื่อการ แก้ไขปัญหา กิจกรรมที่ 2 “Who’s with Whom: ใครกับ ใคร” (50 นาที)	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัด กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา ด้วยเกม “Who’s with Whom: ใคร กับใคร” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไข ปัญหา	- เกม - กลุ่มย่อย - บทบาทสมมติ - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม

ตาราง 4 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง/กิจกรรม/ ระยะเวลา	จุดมุ่งหมาย	เทคนิค
6	ด้านการทำงานเป็นทีม กิจกรรมที่ 1 “หอคอยผู้สววรรค์” (50 นาที)	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านการทำงานเป็นทีม ด้วยเกม “หอคอยผู้สววรรค์” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการทำงานเป็นทีม	- เกม - กลุ่มย่อย - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม
7	ด้านการทำงานเป็นทีม กิจกรรมที่ 2 “ไข่มุมพราวิญญาณ” (50 นาที)	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านการทำงานเป็นทีม ด้วยเกม “ไข่มุมพราวิญญาณ” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการทำงานเป็นทีม	- เกม - กลุ่มย่อย - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม
8	ด้านสัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล กิจกรรมที่ 1 “เส้นทางชีวิต” (50 นาที)	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้วยเกม “เส้นทางชีวิต” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	- เกม - กลุ่มย่อย - สถานการณ์จำลอง - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม

ตาราง 4 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง/กิจกรรม/ ระยะเวลา	จุดมุ่งหมาย	เทคนิค
9	ด้านสัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล กิจกรรมที่ 2 “โรงเรียน ของเรา” (50 นาที)	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัด กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านสัมพันธภาพระหว่าง บุคคล ด้วยเกม “โรงเรียนของเรา” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้าน สัมพันธภาพระหว่างบุคคล	- กลุ่มย่อย - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม
10	ด้านการทำงานแบบมือ อาชีพ กิจกรรมที่ 1 “6 ข้อ สำหรับมืออาชีพ” (50 นาที)	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัด กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ ด้วย “6 ข้อ สำหรับมืออาชีพ” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการงาน แบบมืออาชีพ	- กลุ่มย่อย - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม
11	ด้านการทำงานแบบมือ อาชีพ กิจกรรมที่ 2 “เทคนิค ความเป็นมืออาชีพของ ตนเอง”	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัด กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ ด้วยเกม “เทคนิคความเป็นมืออาชีพ ของตนเอง” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการงาน แบบมืออาชีพ	- กลุ่มย่อย - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม

ตาราง 4 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง/กิจกรรม/ ระยะเวลา	จุดมุ่งหมาย	เทคนิค
12	ปัจฉิมนิเทศ การเสริมสร้าง Soft skills (50 นาที)	1. เพื่อสรุปผลการดำเนินกิจกรรม ปัจฉิมนิเทศ การเสริมสร้าง Soft skills ตลอดระยะเวลาที่ดำเนิน กิจกรรมร่วมกันจำนวน 11 ครั้งที่ ผ่านมา ประกอบด้วย ด้านการ สื่อสาร ด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณในการแก้ไขปัญหา ด้านการทำงานเป็นทีม ด้าน สัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้าน การทำงานแบบมีอาชีพ 2. เพื่อทำแบบสอบถามหลังจากเข้า ร่วมกิจกรรมเพื่อวัดทักษะ Soft skills ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรม	- กลุ่มย่อย - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยมีการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสือขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพระดาบส เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส จำนวน 120 คน โดยใช้แบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ได้รับแบบสอบถามกลับมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนพระดาบสเป็นโรงเรียนประจำ และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการแจกแบบสอบถาม การตอบแบบสอบถามจนถึงการเก็บแบบสอบถาม และได้มีการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 120 ฉบับ

3. เมื่อผู้วิจัยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง สำหรับเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเสริมสร้าง Soft skills จำนวน 12 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา Soft skills โดยมีคะแนน Soft skills ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 เพื่อดำเนินการตามกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส จำนวนทั้งหมด 12 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 50 นาที

4. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส โดยการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และการอภิปรายผล ภายหลังจากการกิจกรรม เพื่อรวบรวมสำหรับการสรุปผลการวิจัย

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาระดับ Soft skills และการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน Soft skills ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

3. แสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส โดยการแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามเชิงปฏิบัติการ

4. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับคะแนนรวม (corrected item – total correlation)

5. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient : α)

6. การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติทดสอบค่า t แบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for dependent samples)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดังนี้

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อ ดังนี้

N	=	จำนวนกลุ่มเป้าหมาย
n	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
M	=	ค่าเฉลี่ย
SD	=	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
*	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

1. จำนวนข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ
โรงเรียนพระดาบส
2. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ
โรงเรียนพระดาบส

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

1. ผลคะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและ
หลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ ก่อน
และหลังใช้กิจกรรมกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

1. จำนวนข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

การวิเคราะห์ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลของแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพมาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานตามเพศ และอายุ ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) (N = 120)	ร้อยละ (%)
1. เพศ		
ชาย	83	69.20
หญิง	37	30.80
รวม	120	100.00
2. อายุ		
18 ปี	59	49.17
19 ปี	41	34.16
20 ปี	15	12.50
22 ปี	5	4.17
รวม	120	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมายจากตาราง 5 พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 69.20 ส่วนเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 30.80 และมีอายุระหว่าง 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.17 รองลงมาอายุ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.16 ส่วนนักเรียนที่มีอายุรองลงมา 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.50 และ 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.17 ตามลำดับ

2. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

การวิเคราะห์ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลของแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส จำนวน 120 คน มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ

Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ	ส่วน		
	ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
ด้านการสื่อสาร	3.73	.46	มาก
ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อ การแก้ไขปัญหา	3.91	.52	มาก
ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	3.95	.57	มาก
ด้านการทำงานเป็นทีม	3.85	.60	มาก
ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ	4.11	.62	มาก
รวม	3.91	.48	มาก

จากตาราง 6 พบว่า คะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 120 คน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 โดยในแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 รองลงมา คือ ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการสื่อสาร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91, 3.85 และ 3.73 ตามลำดับ

เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ผลคะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 120 คน ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง สำหรับเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills จำนวน 12 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา Soft skills โดยมีคะแนน Soft skills ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 เพื่อทำการทดลองโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียน

สายอาชีพ มีการบันทึกผลก่อนดำเนินกิจกรรมและหลังกิจกรรมเพื่อเปรียบเทียบคะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพก่อนและหลังการทดลอง

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

1. ผลคะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

ผู้วิจัยนำคะแนนแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

Soft skills ของนักเรียน สายอาชีพ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	M	SD	การแปล ผล	M	SD	การแปล ผล
ด้านการสื่อสาร	3.22	.31	ปานกลาง	4.07	.45	มาก
ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ไขปัญหา	3.18	.23	ปานกลาง	4.46	.38	มาก
ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	3.10	.27	ปานกลาง	4.46	.35	มาก
ด้านการทำงานเป็นทีม	2.95	.39	ปานกลาง	4.46	.41	มาก
ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ	3.02	.39	ปานกลาง	4.59	.41	มากที่สุด
รวม	3.10	.27	ปานกลาง	4.41	.36	มาก

จากตาราง 7 พบว่า คะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ที่ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง สำหรับเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills จำนวน 12 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา Soft skills โดยมีคะแนน Soft skills ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทด์ที่ 25 มีการบันทึกผลก่อนดำเนินกิจกรรมและหลังกิจกรรมเพื่อเปรียบเทียบคะแนนของทักษะ Soft skills ของนักเรียนสาย

อาชีพก่อนและหลังการทดลอง โดยรวมก่อนการทดลองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .27 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ ด้านการทำงานเป็นทีม มีระดับปานกลางเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 3.18 3.10 3.02 และ 2.95 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .31 .23 .27 .39 และ .39 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาคะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โดยรวมหลังการทดลองพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .36 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการทำงานแบบมืออาชีพมีระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .41 ส่วนทักษะอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการสื่อสาร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 4.46 4.46 และ 4.07 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .38 .35 .41 และ .45 ตามลำดับ

2. การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ ก่อนและหลังใช้กิจกรรมกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบคะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส กลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบค่า t แบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for dependent samples)

เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงของการใช้สถิติ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น ด้วยวิธีการแจกแจงแบบปกติ (Test of Normality) โดยสถิติ Shapiro-Wilk test พบว่า คะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน ก่อนการทดลองได้ค่า Sig. เท่ากับ .53 จากข้อมูลจะเห็นได้ว่ามีค่ามากกว่า .05 แสดงถึงคะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส กลุ่มตัวอย่าง ก่อนทดลองด้วยกิจกรรมกลุ่มเป็นการแจกแจงแบบปกติซึ่งไม่เป็นการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ t-test ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำสถิติ t-test for dependent samples มาใช้ทดสอบเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 8 การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ ก่อนและหลังใช้กิจกรรมกลุ่ม

Soft skills ด้านต่างๆ ของนักเรียนสายอาชีพ	ระยะเวลา	M	SD	t	p
ด้านการสื่อสาร	ก่อน	3.22	.31	6.481*	.00
	หลัง	4.07	.45		
ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อแก้ไขปัญหา	ก่อน	3.18	.23	12.273*	.00
	หลัง	4.46	.38		
ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	ก่อน	3.10	.27	11.382*	.00
	หลัง	4.46	.35		
ด้านการทำงานเป็นทีม	ก่อน	2.95	.39	10.103*	.00
	หลัง	4.46	.41		
ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ	ก่อน	3.02	.39	9.024*	.00
	หลัง	4.59	.41		
ภาพรวมคะแนน Soft skills ของ นักเรียนสายอาชีพ	ก่อน	3.10	.27	11.382*	.00
	หลัง	4.41	.36		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ ก่อนและหลังใช้กิจกรรมกลุ่ม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนานักเรียนสายอาชีพด้านการสื่อสาร ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ไขปัญหา ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการทำงานแบบมืออาชีพได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

ในการวิจัยการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้เพื่อศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ และเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

ความสำคัญของการวิจัย

1. นักเรียนสายอาชีพที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะมี Soft skills ที่จำเป็นสำหรับการเข้าสู่การทำงานและการดำรงชีวิต
2. หน่วยงานหรือองค์กร จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษา Soft Skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส กำหนดผู้ให้ข้อมูลคือ กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 3 ท่าน และกลุ่มผู้ประกอบการในสถานประกอบการ จำนวน 3 ท่าน เพื่อใช้ในการกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในองค์ประกอบของ Soft skills และกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส จำนวน 120 คนที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนสายอาชีพ จำนวน 12 คน จากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทักษะ Soft skills โดยมีคะแนนทักษะ Soft skills ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเสริมสร้าง Soft skills

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษา Soft Skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

1. ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาองค์ประกอบของ Soft skills จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 3 ท่าน และกลุ่มผู้ประกอบการในสถานประกอบการ จำนวน 3 ท่าน เพื่อใช้ในการกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในองค์ประกอบของ Soft skills และกลุ่มเป้าหมาย

2. ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อค้นหากลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเสริมสร้าง Soft skills คือ นักเรียนสายอาชีพ จำนวน 12 คน จากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา Soft skills ที่มีคะแนน Soft skills ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

1. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเสริมสร้าง Soft skills จากการคัดเลือกแบบเจาะจง จากตอนที่ 1 จำนวน 12 คน ที่มีคะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

2. ดำเนินกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส มีการดำเนินกิจกรรม จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เพื่อเสริมสร้าง Soft skills ประกอบด้วย 5 ด้านคือ ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical thinking for problem solving) ด้านการสื่อสาร (Communication) ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) และด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork)

3. ศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. แบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส
2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. แบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

1.1 ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบ Soft skills จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มนักวิชาการและผู้ประกอบการ เพื่อกำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถาม เป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 5 ด้าน รวมทั้งหมด 59 ข้อ

1.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruency: IOC) ระหว่าง 0.67 – 1.00 จากนั้นผู้วิจัยนำข้อคำถามของแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับคะแนนรวม (corrected item – total correlation) มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .25 - .75 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .84

1.3 ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มเป้าหมายที่ในการวิจัย และวิเคราะห์ผลทางสถิติ

2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกิจกรรมกลุ่ม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ

2.2 ดำเนินการสร้างกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ที่ประยุกต์จากการสังเคราะห์องค์ประกอบ Soft skills จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มนักวิชาการและผู้ประกอบการ เพื่อให้ได้องค์ประกอบ Soft skills ที่ครอบคลุมตามหลักวิชาการและการปฏิบัติการ และนำเทคนิคการจัดกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ เกม กลุ่มสัมพันธ์ และการอภิปรายกลุ่ม มาใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม

2.3 นำกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบสที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruency: IOC) อยู่ที่ 1.00

2.4 นำกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ ดำเนินการจัดกิจกรรมให้นักเรียนสายอาชีพ จำนวน 12 คน และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โดยกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามด้าน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนโรงเรียนพระดาบส จากนั้นนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้เรียบร้อยแล้วมาตรวจสอบและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยมีการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มโดยสถิติทดสอบค่า t แบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for dependent samples)

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 120 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 69.20 และส่วนเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 30.80 มีอายุระหว่าง 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.17 รองลงมาอายุ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.16 ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุรองลงมา 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.50 และ 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.17 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส คะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส จำนวน 120 คน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 โดยแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการสื่อสาร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 3.95 3.91 3.85 และ 3.73 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

ผลการเปรียบเทียบคะแนน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส กลุ่มตัวอย่าง 12 คน จากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive samples) ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม พบว่า Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบสแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยในภาพรวมของทักษะ Soft skills มีค่าเฉลี่ยก่อนและหลังเท่ากับ 3.10 และ 4.41 อยู่ระดับปานกลางและระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสื่อสาร ก่อนและหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 และ 4.07 อยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 และ 4.46 อยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 และ 4.46 อยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก ด้านการทำงานเป็นทีม ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 และ 4.46 อยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก และด้านการทำงานแบบมืออาชีพ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 และ 4.59 อยู่ในระดับปานกลางและระดับมากที่สุด แสดงว่า การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส มี Soft skills ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการทำงานแบบมืออาชีพ เพิ่มขึ้น

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัย อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

จากการศึกษา Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส พบว่า คะแนน Soft skills โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ สาเหตุอาจเนื่องมาจากโรงเรียนพระดาบส จัดการเรียนการสอนวิชาชีพ มุ่งเน้นการฝึกทักษะวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานประกอบอาชีพได้จริงและฝึกทักษะชีวิตเพื่อให้สามารถดำรงชีวิต ได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานแห่งความรู้และความชำนาญ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (2562) ที่มุ่งเน้นการให้ความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในการพัฒนาคนของประเทศให้มีความรู้

และทักษะ ทั้งทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและทักษะวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และให้ความสำคัญและมีความตระหนักที่พัฒนาการจัดการเรียนรู้คุณธรรมที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนสายอาชีพสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังงานวิจัยของ นิษานันท์ ปักการะนา และทัศนศิริรินทร์ สว่างบุญ (2563) ที่กล่าวว่า การเรียนอาชีวศึกษาเป็นการเรียนเพื่อฝึกทักษะปฏิบัติจนสามารถไปประกอบอาชีพในภาคส่วนต่างๆ เช่น โรงงาน บริษัท สถานประกอบการ หรือธุรกิจส่วนตัว การได้ใช้ประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จึงทำให้เกิดความชำนาญในด้านวิชาชีพมากกว่าการเรียนนักเรียนสายสามัญ สอดคล้องกับ ชนนันท์ รักชีพ แววดา เตชาทวิวรรณ และอัศรา ประเสริฐสิน (2563) กล่าวว่า การทำงานมืออาชีพ หรือทักษะเสริมการทำงาน เป็นทักษะที่ต่อยอดความสามารถ เพื่อความเป็นมืออาชีพจำเป็นต้องมีการเพิ่มศักยภาพของตนเองให้มีความรู้อย่างกว้างขวาง และความรู้เฉพาะทางความสามารถในการเพิ่มความสามารถของตนเอง และการส่งเสริมประสบการณ์ที่มีการพัฒนาตลอดเวลา เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ ประเวศน์ มหารัตน์สกุล (2555) กล่าวว่า การจัดการให้พนักงานมีความรู้และความเข้าใจงานในหน้าที่จนเกิดทักษะในการทำงานและเป็นพนักงานมืออาชีพมีความสำคัญ ซึ่งความรู้ที่มีคุณค่าต่อองค์กรต้องเป็นความรู้ที่มีส่วนเสริม สนับสนุนความสำเร็จขององค์กร หรือต้องมีความเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ขององค์กร มิใช่ความรู้ทั่วไปที่อยู่ในตำรา เนื่องจากความรู้ในตำราเป็นเพียงการฝึกให้คิดประยุกต์ใช้ได้กับงานขององค์กรเท่านั้น ความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้งานในหน้าที่ให้เกิดความชำนาญและเชี่ยวชาญมีความสำคัญต่อการอยู่รอดขององค์กรได้เช่นเดียวกัน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

จากการเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีคะแนนหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มพบว่ามีคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง Soft skills เป็นกิจกรรมทางจิตวิทยาที่มีการเรียนรู้โดยปฏิบัติจริง สามารถช่วยให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มมีความซาบซึ้งและพึงพอใจที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเอง เป็นการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และยังสามารถสนองตอบความต้องการพื้นฐานด้านจิตใจของบุคคล ซึ่งลักษณะของกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ประกอบด้วย เกม กลุ่มย่อย สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่ม และเทคนิคพื้นฐานในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งล้วนเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นในเรื่องการ

ของเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังงานวิจัยของ ทศนีย์ วงศ์ศรี (2556) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มมีประโยชน์มากมาย เช่น ทำให้เกิดการเรียนรู้ การรับรู้ ความตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีขึ้น หรือที่เรียกว่าทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้รับประโยชน์เป็นอย่างมาก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ ชลิตา ขวณานนท์ (2552) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถช่วยพัฒนาเสริมสร้างทักษะ เจตคติและพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ต่อตนเองและต่อผู้อื่น วิธีการกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมสร้างสรรค์ทางด้านจิตวิทยามาก กล่าวคือ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ทางความรู้สึก มีการตระหนักถึงความรู้สึกตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ช่วยให้ผู้รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง เข้าใจตนเอง พัฒนาทักษะทางสังคม และเป็นการส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีการตระหนักถึงความรู้สึกตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยความรู้สึก มีความจริงใจและเป็นไปอย่างธรรมชาติ และ ประทิน ทับไทร (2552) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถช่วยให้สมาชิกได้พัฒนาตนเองในด้านอารมณ์ สังคม และรู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง นอกจากนี้ยังสามารถควบคุมตนเอง และมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น เพื่อเป็นการเสริมสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มมีผลต่อการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม

การดำเนินการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่มแต่ละครั้ง ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการจัดกิจกรรมกลุ่ม (ชลิตา ขวณานนท์, 2552; ทศนีย์ วงศ์ศรี, 2556) ได้แก่ เกม กลุ่มย่อย สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่ม การสร้างบทบาทสมมติ และเทคนิคพื้นฐานในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพ และได้สร้างเป็นกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยได้ผ่านการตรวจทานและเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญเพื่อประโยชน์ของผู้เข้ารับการอบรม โดยการดำเนินกิจกรรมด้าน Soft skills คือ ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการทำงานแบบมืออาชีพ มีทั้งหมด 12 ครั้ง กิจกรรมแต่ละครั้งจะใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 50 นาที ซึ่งแต่ละด้านจะใช้จำนวนกิจกรรมทั้งหมด 2 ครั้ง สอดคล้องกับ ทศนีย์ วงศ์ศรี (2556) ที่กล่าวว่า เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่มนั้น เวลาที่มีความเหมาะสมคือไม่เกิน 50 นาทีต่อครั้ง เพราะถ้าใช้เวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไปจะทำให้

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอาจเกิดความเหนื่อยล้า เบื่อหน่ายได้ โดยกิจกรรมกลุ่มนั้นควรจัดอย่างน้อย สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง โดยที่กิจกรรมที่จัดเน้นถึงวัตถุประสงค์และธรรมชาติของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ผลจากการจัดกิจกรรมกลุ่มในภาพรวมของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบสที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า มี Soft skills เพิ่มขึ้นทุกด้าน เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านหนึ่งที่มีระดับมากที่สุด คือ ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ ที่มีระดับคะแนนสูงขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับที่สูงมาก โดยผู้วิจัยให้นักเรียนทำกิจกรรม จำนวน 2 ครั้ง โดยกิจกรรมที่ 1 กิจกรรม “6 ข้อ สำหรับมืออาชีพ” ลักษณะกิจกรรมใช้เทคนิคกลุ่มย่อย การอภิปรายกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเกี่ยวกับสิ่งที่สำคัญสำหรับการทำงานแบบมืออาชีพทั้งด้านการใช้ชีวิตและการทำงาน กิจกรรมที่ 2 กิจกรรม “เทคนิคความเป็นมืออาชีพของตนเอง” ลักษณะกิจกรรมใช้การเทคนิคกลุ่มย่อย การอภิปรายกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ด้วยการแสดงความคิดเห็นในเรื่องแนวความคิดการทำงานแบบมืออาชีพของตนเอง โดยการนำเสนอความคิดเห็นของตนเองแก่สมาชิกในกลุ่ม โดยร่วมกันแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มร่วมกับผู้วิจัย และร่วมกันหาแนวทางในการปฏิบัติตนให้เป็นคนทำงานแบบมืออาชีพ โดยผู้วิจัยดำเนินการตามกระบวนการของการให้คำปรึกษากลุ่มตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรม พร้อมทั้งตระหนักถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยและสมาชิกในกลุ่มเพื่อสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมณี (2550) ที่กล่าวว่า วิธีการสอนโดยใช้การอภิปรายเป็นการสอนที่ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง การอภิปรายนั้นเป็นการกระทำระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน โดยมีผู้สอนเป็นผู้ประสานงาน วิธีการสอนแบบอภิปรายจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น พุดเป็น และสร้างความเป็นประชาธิปไตย และสอดคล้องกับ ศุภมาส หวานสนิท (2559) ที่กล่าวว่า การให้การปรึกษาแบบกลุ่มเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลเปลี่ยนเจตคติ ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น และเรียนรู้ทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้น ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น และได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองและบุคคลอื่นในกลุ่ม อีกทั้งรับรู้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองจากสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม และสอดคล้องกับ บุษบา ะริณพลสิทธิ พัทธวรณีย์ ศรีสวัสดิ์ และสกล วรเจริญศรี (2561) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎี เหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมสามารถเสริมสร้างทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของนักเรียนอาชีวให้ดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอนดำเนินการตามลำดับขั้นตอนให้คำปรึกษากลุ่มตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นถึงขั้นยุติกลุ่มและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของผู้สอนในฐานะผู้นำกลุ่มตลอดระยะเวลาการให้คำปรึกษา และให้ความสำคัญ

กับการสร้างสัมพันธภาพในชั้นเริ่มต้น ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการทักษะการทำงานแบบมืออาชีพเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งการตระหนักรู้ถึงการประพฤติปฏิบัติตนเองให้มีความเป็นมืออาชีพ โดยการมีทักษะทางวิชาการ ความชำนาญและเชี่ยวชาญตามความถนัดของตนเอง ซึ่งรวมไปถึงทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะสื่อสาร ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นต้น พร้อมทั้งแนวทางในการพัฒนาตนเองไปสู่การทำงานแบบมืออาชีพในหน้าที่การงานได้ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ มนตรี อินตา (2562) ที่กล่าวว่า ในศตวรรษที่ 21 นั้น เป็นยุคที่ทุกสายอาชีพมีความจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มากขึ้นในหลายๆ ด้าน ไม่ใช่เพียงแค่พัฒนาตนเองในด้านทักษะทางวิชาการเท่านั้น แล้วจะรับประกันว่าบุคคลนั้นจะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ซึ่งการพัฒนาทักษะด้านการทำงานแบบมืออาชีพจึงมีความสำคัญที่จะสะท้อนถึงคุณภาพของงานและมุ่งไปสู่ความสำเร็จขององค์กรได้

ผลของการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา พบว่า นักเรียนมีทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหาเพิ่มขึ้น โดยผู้วิจัยให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 2 ครั้ง โดยกิจกรรมที่ 1 กิจกรรม “MATCHES: เจ้าไม้ขีดไฟ” ลักษณะกิจกรรมใช้เทคนิคเกม และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม และกิจกรรมที่ 2 กิจกรรม “Who's with Whom: ใครกับใคร” ลักษณะกิจกรรมใช้เทคนิคเกม กลุ่มย่อย การอภิปรายกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยมีการนำเกมเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณในการแก้ไขปัญหาตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ผู้วิจัยกำหนดไว้เพื่อมุ่งให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมให้มี Soft skills ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา โดยที่ก่อนดำเนินกิจกรรมผู้วิจัยได้ชี้แจงวิธีการเล่นและตั้งกฎกติกาในการเล่นแก่สมาชิกในกลุ่มเพื่อสร้างความเข้าใจตรงกัน และร่วมกันอภิปรายในการแสดงความคิดเห็นของตนแก่สมาชิกในกลุ่มถึงผลที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขแมณี (2550) ที่กล่าวว่า การนำเกมมาใช้ในการสอนจะเป็นเกมที่มีวัตถุประสงค์มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ มิใช่เล่นเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น วิธีการสอนโดยใช้เกมให้มีประสิทธิภาพควรมีการดำเนินการลำดับขั้นตอนคือ 1. การเลือกเกมและนำเสนอเกม 2. การชี้แจงวิธีการเล่น และกติกาการเล่น 3. การเล่นเกม 4. การอภิปรายหลังเล่นเกม ซึ่งเทคนิคการใช้เกมมีข้อดีคือช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง ได้รับความสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้จากการเล่นเกม ซึ่งผู้เรียนนั้นเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและทำให้การเรียนรู้ผ่านเกมนั้นอยู่คงทนกับผู้เรียนผ่านการปฏิบัติ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการ

ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหาเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งการตระหนักรู้ถึง การคิดและวิเคราะห์ทั้งด้านการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและการวางแผนได้อย่างถูกต้องไม่กระทบ และสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและ การประกอบอาชีพของตนเองได้ การแบ่งกลุ่มย่อยในการเล่นเกม ทิศนา แหมณี (2550) ชลิตา ชวนานนท์ (2552) และทัศนีย์ วงศ์ศรี (2556) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มย่อย คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการ จัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น การทำกิจกรรม และประสบการณ์ และสรุปผล เทคนิคการสอนนี้มุ่งช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างทั่วถึง มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ในเรื่องที่เรียนอย่างกว้างขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ศิวภรณ์ สองแสน และคณะ (2557) ที่กล่าวว่า การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาทักษะการคิดในรูปแบบ ต่างๆ เนื่องจากสภาพปัญหาและความต้องการทางสังคมที่เกิดขึ้น ทั้งสภาวะการแข่งขันทางสังคม จึงจำเป็นให้บุคคลมีทักษะกระบวนการคิดในระดับที่สูง เพื่อที่จะใช้ในการดำเนินชีวิตและแก้ไข ปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยมาใช้

1. แบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส สามารถนำไปใช้กับกลุ่มนักเรียน แต่ควรต้องศึกษารายละเอียดของแบบสอบถาม วิธีการใช้ ตลอดจนปรับ ให้สอดคล้องกับกลุ่มประชากรที่จะนำไปใช้ เพราะเนื้อหาของแบบสอบถามนี้สร้างขึ้นตามบริบท ของกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนสายอาชีพเท่านั้น

2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ กระบวนการที่ สำคัญต่อการนำไปประยุกต์ใช้คือ ขั้นนำ เป็นขั้นเริ่มต้นและเป็นหัวใจสำคัญที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างผู้ใช้กิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งเป็นการนำไปสู่การดำเนินกิจกรรมในขั้นตอน ต่อไป ซึ่งผู้ใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยเสนอแนะดังนี้

1. แบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสายอาชีพอื่นๆ ได้ แต่ควรศึกษาบริบทของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ว่ามีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้หรือไม่
2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ ในครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกิจกรรมในกลุ่มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ที่มีจำนวนมากและมีแนวโน้มสู่การเป็นคนวัยทำงาน อย่างไรก็ตามควรมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระและวิธีการต่างๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้อง ตลอดจนธรรมชาติของผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วย
3. ควรมีการใช้เทคนิคที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การใช้บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง กรณีตัวอย่าง และการเชิญผู้ประกอบการมาให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นหรือใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินกิจกรรม ตามบริบทความเหมาะสมของนักเรียน นิสิต นักศึกษาของแต่ละสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- Achmad Fajar Hendarman & Uwe Cantner. (2018). "Soft skills, hard skills, and individual innovativeness", *Eurasian Business Review. Springer; Eurasia Business and Economics Society*, 8(2), 139-169.
- Adelia Carstens. (2016). Cultivating the Soft skills of future construction managers through restorying construction workers' career narratives. *The Journal for Transdisciplinary Research in Southern Africa*, 2-9.
- Bernd Schulz. (2008). The Importance of Soft skills: Education beyond academic knowledge. *NAWA Journal of Language and Communication*, June, 2008.
- Maeshall B. (2000). The Effective of Labanotation in Learning Ballroom Dance. *Dissertation Abstracts International*, 991(12), 2902-A.
- Cimatti, B. (2016). Development, Assessment of Soft skills and Their Role for The Quality of Organizations and Enterprises. . *International Journal for Quality Research*, 10(1), 93-130.
- Chiu Lim, et al. (2016). Assessing Students' Knowledge and Soft skills Competency in the Industrial Training Programme: The Employers' Perspective. *Canadian Center of Science and Education*, 8(1), 123-133.
- Daniel L. Free. (2017). *Perceptions of Soft Skill Development in Secondary Agricultural Education Programs by Agricultural Teachers*. Degree of Doctor of Philosophy, Auburn University.
- Hendarman, F., Cantner, U., & Hendarman, A. (2017). *Soft skills, Hard Skills, and Individual Innovativeness*.
- Heintz, A. B. F. (2014). *Integrating Soft skills into Engineering Education for Increased Student Throughput and more Professional Engineers*. (IDA), Linköping, Sweden.
- Jeffries P.R. (2005). A framework for designing, implementing, and evaluation simulations used as teaching strategies in nursing. *Nursing Education Perspective*, 26(2), 96-102.
- Jessy John. (2015). *Study on the Nature of Impact of Soft skills Training Programme on*

- the Soft skills Development of Management Students*. Research paper, Institute of Rural Management Anand.
- Kahiroi Mohd Salleh, et al. (2017). Assessing Soft skills components in science and technology programs within Malaysian Technical Universities. *Songklanakarin J. Sci. Technol*, 3(39), 399-405.
- Luz Marina Moreno, et al. (2011). Teaching “soft” skills in Software Engineering. *Global Engineering Education Conference (EDUCON)*, 630-637.
- Mahasneh Jaser Khalaf. (2016). *A Theoretical Framework for Implementing Soft skills in Construction Education Utilizing Design for Six Sigma*. (Doctor of Philosophy), Virginia Polytechnic, Blacksburg, Virginia.
- Neetima Agarwal, and Vandana Ahuja. (2014). Creation of the Training-Chart: A Step Forward to Make the Training More Effective. *Int. J. Serv. Sci. Manag. Eng. Technol*, 5(2): 1-18.
- Rusmini, K. A. (2011). *Developing Soft skills Among Malaysian Secondary School Student: A Case Study*. ministry of malaysia education, Malaysia.
- Susan A. Dean. (2017). *Soft skills Needed for the 21st Century Workforce*. Walden University, College of Management and Technology.
- Turnuklu A., et al. (2009). Helping students resolve their conflicts through conflict resolution and peer mediation training. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1(2009), 639–647.
- Wood J.T. (2000). *Communication in our lives* (2nd Edition). Belmont, CA: Wadsworth.
- Zaimy Johana Johan. (2011). Developing Soft skills and Learning Outcomes of Business Management Students in Project Management. *2011 International Conference on Business, Engineering and Industrial Applications (ICBEIA)*.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือการให้การปรึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กระทรวงแรงงาน. (2562). *สถิติแรงงานประจำปี 2561 กระทรวงแรงงาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงแรงงาน, สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2)*

- และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กฤตพร ชุมสุวรรณ และชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2559). *การศึกษาแนวทางเพื่อจัดการปัญหาการ
ทะเลาะวิวาทของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง*. (ปริญญานิพนธ์
(บริหารธุรกิจ)), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). *เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์อรุณการพิมพ์.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2546). *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. (2557). *จิตวิทยาทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬาวិทยานุทม. (2562). *การสื่อสาร (Communication)*. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2563 จาก
[http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php?title=%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3_\(Communication\)](http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php?title=%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3_(Communication)).
- ชโลธร โชติเกียรติเวช. (2560). *ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft skills เพื่อการจัดการ
เรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*.
(ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, บัณฑิตวิทยาลัย.
- ชนกานต์ โฉมงาม และคณะ. (2561). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมผ่าน
กระบวนการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาของนักเรียนห้องเรียนวิศวะ-วิทยวิทย์ (โครงการ วมว.)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี*. ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2(1).
- ชนาพร ชันบุตร. (2560). *สรุปองค์ความรู้เรื่องการทำงานเป็นทีม. การอบรมหลักสูตรนักบริหาร
ระดับคณะมหาวิทยาลัยแม่โจ้ รุ่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม – 4 สิงหาคม 2560 ณ
สวนพฤกษศาสตร์*. สืบค้นจาก [http://www.libarts.mju.ac.th/LibDocument/KM/Tech/ผศ.](http://www.libarts.mju.ac.th/LibDocument/KM/Tech/ผศ.ดร.ชนาพร-ชันบุตร.pdf)
ดร.ชนาพร-ชันบุตร.pdf.
- ชนันนัทธ์ รักชีพ แวตา เตชาทวีวรรณ และอัจฉรา ประเสริฐสิน. (2563). *แนวทางการพัฒนาสู่การ
เป็นที่ปรึกษามืออาชีพด้านความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ กรณีศึกษาธุรกิจระบบ
เทคโนโลยีสารสนเทศ. มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 105-116.
- ชลิตา ชวนานนท์. (2552). *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี*

- ที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยาการศึกษา)), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ฐานันท์ เรืองรัตนพงศ์ และศศิภัทรา ศิริวาโท. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีววะ: กรณีศึกษาสถาบันอาชีวศึกษาในพื้นที่อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. งานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2563, 991-1000.
- ณัฐวรรณ เวียนทอง. (2554). การศึกษาความสามารถในการคิดอย่างวิจารณ์ญาณและเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนแบบสืบเสาะความรู้ 5 ขั้น (5E) กับการสอนตามคู่มือครู. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.
- ณิษยาดา ภูษิตานุกัษ. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ วงศ์ศรี. (2556). การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ สมุทรปราการ. สารนิพนธ์ (กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทรายแก้ว ก่องแก้ว อรุณีย์ เกิดในมงคล และนวลฉวี ประเสริฐสุข. (2560). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างเพศอย่างเหมาะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนหา (สมุทรผลุดง). *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(2), 2618-2633.
- ทิตนา แหมณี. (2550). วิธีการสอนสำหรับครูมืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระเดช รุ่งมงคล. (2555). การทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นพมาศ อึ้งพระ. (2555). จิตวิทยาสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นworรัตน์ ทองเกียรติกุล. (2560). มาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์*, 19(2), 63-81.
- นิชานันท์ ปักการะนา และทัศนศิริพันธ์ สว่างบุญ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาต่อด้าน

- อาชีวศึกษาและแนวทางส่งเสริมภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษา: การวิจัยแบบผสมวิธี.
วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 26(2), 146-160.
- บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ. (2551). ดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของผู้สื่อข่าวการเมืองไทย. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาดุขฎิบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุษบา ะรินพลสิทธิ พัทธราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และสกล วรเจริญศรี. (2561). การเสริมสร้างทุนทาง
จิตวิทยาเชิงบวกของนักเรียนอาชีวศึกษา. วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 12(1), 56-73.
- ประทีน ทับไทร. (2552). การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์โดยกิจกรรมกลุ่ม
วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณ. (วิทยานิพนธ์ ค.ม. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา)),
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2555). การจัดการองค์ความรู้ของพนักงานสู่ความเป็นมืออาชีพ. *for*
Quality People, 19(117), 85-87.
- ปรีวิทย์ ไทยาชีวะ และทิพรัตน์ นพฤทธิ. (2559). สัมพันธภาพระหว่างบุคคลของอาจารย์พี่เลี้ยงและ
อาจารย์ใหม่: ชุมชนแห่งการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพ
ชีวิต, 5(1), 107-117.
- ปาริชาติ คำชู. (2552). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มนันทนาการต่อภาวะซึมเศร้าในศูนย์พัฒนาการจัด
สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จังหวัดภูเก็ต. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 5(1905-
162X).
- ปิยวรรณ ประสันติสุข. (2556). ปัญหาเด็กอาชีวะ นักเรียนไทย-อเมริกันคล้ายกัน. สืบค้นเมื่อ 19
กันยายน 2563 จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/>.
- ปิยะอนงค์ นิศาวัฒนานันท์. (2551). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และ
ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการ
จัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดแบบโยนิโสมนสิการ. (วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการ
มัธยมศึกษา.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2551). ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: บัณฑิตรัฐ.
- พรพิทักษ์ แม้นศิริ. (2560). จิตวิทยาการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร : ตอนที่ 3. สืบค้นเมื่อ 26
กรกฎาคม 2563 จาก http://www.prd.go.th/download/article/article_20180409101336.pdf.
- พัชรี สร้อยสกุล. (2559). การพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนใน

- เขตพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก. (ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- พิมพ์ลภัส ถ้วยอิม. (2553). *การทำงานเป็นทีมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ ตาคลี จังหวัดนครสวรรค์*. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พิสนุ พองศรี. (2553). *การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธา การพิมพ์.
- พุทธรชาติ สร้อยสน. (2559). การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการลดปัญหาการออกกลางคันของ นักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม การต่อเรือหนองคาย. *การประชุมทางวิชาการขอมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 55*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มนตรี อินตา. (2562). SOFT SKILLS: ทักษะที่จำเป็นสู่ความเป็นมืออาชีพของครูยุคใหม่. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 20(1), 153-167.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. (2551). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2551). *พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- วงเดือน สุวรรณศิริ อรพิน จุลมุลี และฐิติอาภา ตั้งคำวานิช. (2559). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ สถานการณ์จำลองสำหรับนิสิตนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย*, 28(2), 1-13.
- วาริษา ประเสริฐทอง. (2557). *ทักษะภาวะผู้นำด้าน SOFT SKILLS ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศศิธร ศักดิ์เทวินทร์. (2561). *เข้าใจ จึงได้ใจ : เด็กไทยยุค 4.0*. *วารสารวิชาการหอสมุดแห่งชาติ*, 6(1), 28-37.
- ศิวภรณ์ สองแสน และคณะ. (2557). การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาสาขา การศึกษาปฐมวัยโดยรูปแบบ MAPLE. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 8(3), 110-129.

- ศุภชัย หาญธนวานิชย์. (2553). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาทีมงานของพนักงานบริษัท ไฟเซอร์. (ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การพัฒนาศักยภาพคนมนุษย์)), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- ศุภมาส หวานสนธิ. (2559). *ผลของการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเน้นทางออกระยะสั้น ต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา. (ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา)), มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี. (2562). *ทักษะการสื่อสาร (บทเรียนออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2563 จาก <http://www.ipesp.ac.th/learning/thai>.*
- สุดาร์ตน์ พิมรัตน์กานต์. (2560). *ทักษะชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.*
- สุริยา ช้องเสนาะ. (2558). *อาชีวะก้าวไกล ไทยก้าวหน้า. บทความวิชาการประเด็นร้อน, 2(037), 1-6.*
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). *รายงานประจำปี 2562 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.*
- เสาวณี เตชะพัฒนางษ์. (2553). *ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ. (ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว)), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์. (2561). *การพัฒนาประเทศในยุค 4.0. สืบค้นเมื่อ 19 กันยายน 2563 จาก <https://www.posttoday.com/life/work-life-balance/627246>.*
- อนันต์ พันนึก. (2554). *การวิจัยและพัฒนาโปรแกรมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (บริหารการศึกษา)), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- อมรา ดาราศรีทอง. (2560). *การวิเคราะห์องค์ประกอบ Soft skills ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต. ปริญญานิพนธ์ (กศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์)), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.*
- อ้อมจันทร์ ภิรมย์ราช. (2558). *แนวทางพัฒนาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรระดับท้องถิ่นในเขตอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 6(1-2), 75-92.*
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.*
- อำนวย มีสมทรัพย์. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. (วิทยานิพนธ์*

ครูศาสตรมหาบัณฑิต), พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, บัณฑิต
วิทยาลัย, สาขาการบริหารการศึกษา.

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการให้สัมภาษณ์

สถานศึกษา

1. อาจารย์ ดร ปิยกร.มิมะพันธุ์ อาจารย์หลักสูตรทักษะชีวิต
โรงเรียนพระดาบส
ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี
2. อาจารย์ดารณี รัชฎาวรรณพงษ์ อาจารย์แผนสามัญสังคม
วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ
ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 35 ปี
3. อาจารย์เอกพจน์ เขียวคล้าย หัวหน้างานกิจกรรมนักเรียน
วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก
ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 12 ปี

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการให้สัมภาษณ์

สถานประกอบการ

1. คุณณรงค์ ช่างน้ำ
ผู้จัดการศูนย์บริการ
บริษัท พริยะพงศ์ จำกัด
ประสบการณ์การทำงาน 40 ปี
2. คุณรุ่งอรุณ จำปารัตน์
หัวหน้าพยาบาลแผนกไตเทียม
โรงพยาบาลวิภาวดี
ประสบการณ์การทำงาน 15 ปี
3. คุณกษิรา ชลักรติสา
หัวหน้างานฝ่ายบุคคล
บริษัทจี-พาวเวอร์ เซอร์วิส จำกัด
ประสบการณ์การทำงาน 18 ปี

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามและโปรแกรมการเสริมสร้าง Soft skills
สำหรับนักเรียนสายอาชีพ**

1. รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง	อาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ใจตรง	อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชา
จิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมिति เจือจินดา	อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชา
จิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ภาคผนวก ข

หนังสือใบรับรองจริยธรรมของข้อเสนอการวิจัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

และหนังสือขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC-G- 072/2563E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม

ชื่อผู้วิจัยหลัก: นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร

สังกัด: คณะศึกษาศาสตร์

เอกสารที่รับรอง: 1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. โครงการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาพบ

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 5 พฤษภาคม 2563
2. โครงร่างการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 5 พฤษภาคม 2563
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 5 พฤษภาคม 2563
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 5 พฤษภาคม 2563

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทันตแพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิรกุล)

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุริพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E/G-072/2563

วันที่ให้การรับรอง : 05/05/2563

วันหมดอายุใบรับรอง : 05/05/2564

ที่ อว 8718/

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

7 พฤษภาคม 2563

เรื่อง ขอแจ้งผลการพิจารณาโครงการวิจัยเลขที่ SWUEC-G- 072/2563E

เรียน นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ใบรับรองโครงการวิจัย SWUEC/E/G-072/2563

ตามที่ท่านได้ส่งโครงการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม
โครงการวิจัยเลขที่ SWUEC-G 072/2563E เพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำ
ในมนุษย์ นั้น

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยดังกล่าว บัดนี้
คณะกรรมการฯ ให้การรับรองโครงการวิจัยดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2563 รายละเอียดดังนี้

Certificate Number SWUEC/E/G-072/2563

Date of Approval 5 พฤษภาคม 2563 (อายุใบรับรองโครงการวิจัย 12 เดือน)

Date of Expiration 5 พฤษภาคม 2564

Continuing Review ทุก 12 เดือน (ครบกำหนดส่งรายงานครั้งแรก วันที่ 5 พฤษภาคม 2564)

ในการนี้ คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ขอความกรุณาให้ผู้วิจัย
ส่งรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและต่ออายุการรับรองก่อนกำหนดวันหมดอายุ 30 วัน เพื่อให้เป็นไปตามวิธีดำเนินการ
มาตรฐาน (SOPs version 2.0) ของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้รายละเอียดของเอกสารที่ให้การรับรองตามที่ปรากฏใน Certificate
of Approval (Certificate Number SWUEC/E/G-072/2563) ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โทรศัพท์ 0-2649-5000 ต่อ 12430

โทรสาร 0-2259-1822

ที่ อว 8718/2083

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

15 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระดาบส

เนื่องด้วย นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบทดสอบ เรื่อง แบบสอบถามด้าน Soft skills สำหรับนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส และ 2) แผนการจัดการเรียนรู้แผนกิจกรรมกลุ่มเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ กับนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 121 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2563 ถึงเดือนมกราคม 2564 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 578 1328

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/2081

วันที่ 15 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.มนจิรา จารุเพ็ง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบสอบถาม และ 2) แผนกิจกรรมเสริมสร้าง Soft skills ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป และสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร.089 578 1328

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว 8718/2082

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

15 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

เนื่องด้วย นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานินพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานินพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ใจตรง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบสอบถาม และ 2) แผนกิจกรรมเสริมสร้าง Soft skills ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 578 1328

ที่ อว 8718/2082

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

15 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

เนื่องด้วย นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมิทธิ์ เจือจินดา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบสอบถาม และ 2) แผนกิจกรรมเสริมสร้าง Soft skills ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 578 1328

ที่ อว 8718/2082

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

15 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์เอกพจน์ เขียวคล้าย

เนื่องด้วย นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 578 1328

ที่ อว 8718/2082

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

15 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ดารณี รัชฎาวรรณพงษ์

เนื่องด้วย นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089 578 1328

ที่ อว 8718/2082

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

15 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขออนุมัติเคราะห้เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ดร.ปริยกร มิมะพันธุ์

เนื่องด้วย นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติเคราะห้เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 578 1328

ที่ อว 8718/2082

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

15 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นางสาวรุ่งอรุณ จำปารัตน์

เนื่องด้วย นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรรณเจริญศรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 578 1328

ที่ อว 8718/2082

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

15 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นายณรงค์ ช่วงฉ่ำ

เนื่องด้วย นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 578 1328

ที่ อว 8718/2082

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

15 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นางสาวกษิรา ชลักรกันติสา

เนื่องด้วย นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายวีระศักดิ์ จงไกรจักร และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 578 1328

ตาราง 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ความสอดคล้อง	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
2	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
3	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
4	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
5	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
6	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
7	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
8	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
9	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
10	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
11	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
12	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
13	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
14	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
15	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
16	1	0	1	0.67	คัดเลือกไว้
17	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
18	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
19	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
20	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
21	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
22	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
23	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ความ สอดคล้อง	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
24	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
25	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
26	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
27	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
28	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
29	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
30	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
31	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
32	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
33	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
34	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
35	1	1	0	0.67	คัดเลือกไว้
36	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
37	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
38	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
39	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
40	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
41	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
42	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
43	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
44	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
45	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
46	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
47	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ความ สอดคล้อง	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
48	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
49	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
50	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
51	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
52	1	0	1	0.67	คัดเลือกไว้
53	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
54	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
55	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
56	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
57	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
58	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้
59	1	1	1	1.00	คัดเลือกไว้

ภาคผนวก ง

1. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม Soft skills สำหรับนักเรียน
สายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส
2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม Soft skills สำหรับนักเรียน
สายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

ตาราง 10 ค่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ
โรงเรียนพระดาบส

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	การพิจารณา
ด้านการสื่อสาร (Communication)		
1	.63	คัดเลือกไว้
2	.45	คัดเลือกไว้
3	.74	คัดเลือกไว้
4	.57	คัดเลือกไว้
5	.47	คัดเลือกไว้
6	.61	คัดเลือกไว้
7	.63	คัดเลือกไว้
8	.75	คัดเลือกไว้
9	.48	คัดเลือกไว้
10	.57	คัดเลือกไว้
11	.81	คัดเลือกไว้
12	.33	คัดเลือกไว้
13	.63	คัดเลือกไว้
14	.48	คัดเลือกไว้
15	.55	คัดเลือกไว้
ด้านการคิดอย่างมีวิจารณเพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical Thinking for Problem Solving)		
16	.36	คัดเลือกไว้
17	.67	คัดเลือกไว้
18	.25	คัดเลือกไว้
19	.33	คัดเลือกไว้
20	.65	คัดเลือกไว้
21	.55	คัดเลือกไว้
22	.71	คัดเลือกไว้
23	.43	คัดเลือกไว้
24	.27	คัดเลือกไว้

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	การพิจารณา
25	.33	คัดเลือกไว้
26	.56	คัดเลือกไว้
ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship)		
27	.77	คัดเลือกไว้
28	.48	คัดเลือกไว้
29	.27	คัดเลือกไว้
30	.61	คัดเลือกไว้
31	.59	คัดเลือกไว้
32	.38	คัดเลือกไว้
33	.81	คัดเลือกไว้
34	.28	คัดเลือกไว้
35	.49	คัดเลือกไว้
36	.64	คัดเลือกไว้
37	.52	คัดเลือกไว้
38	.63	คัดเลือกไว้
ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork)		
39	.42	คัดเลือกไว้
40	.51	คัดเลือกไว้
41	.37	คัดเลือกไว้
42	.77	คัดเลือกไว้
43	.54	คัดเลือกไว้
44	.68	คัดเลือกไว้
45	.35	คัดเลือกไว้
46	.66	คัดเลือกไว้
47	.41	คัดเลือกไว้
48	.37	คัดเลือกไว้
49	.59	คัดเลือกไว้

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	การพิจารณา
50	.34	คัดเลือกไว้
ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism)		
51	.55	คัดเลือกไว้
52	.71	คัดเลือกไว้
53	.49	คัดเลือกไว้
54	.37	คัดเลือกไว้
55	.58	คัดเลือกไว้
56	.63	คัดเลือกไว้
57	.77	คัดเลือกไว้
58	.37	คัดเลือกไว้
59	.62	คัดเลือกไว้

ตาราง 11 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

Soft skills สำหรับนักเรียนสายอาชีพ	ค่าความเชื่อมั่น
1. ด้านการสื่อสาร (Communication)	.67
2. ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical Thinking for Problem Solving)	.68
3. ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship)	.71
4. ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork)	.47
5. ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism)	.55
รวม	.84

ภาคผนวก จ

1. แบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส
2. ค่าคะแนนรายชื่อแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ
โรงเรียนพระดาบส

☐	Pre-Test	☐	Post-Test
--------------------------	----------	--------------------------	-----------

แบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่องการเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับทักษะ Soft skills ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ไขปัญหา ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการทำงานแบบมืออาชีพ จำนวน 59 ข้อ ผู้วิจัยขอความร่วมมือทุกท่านตอบคำถามตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน เพื่อประโยชน์ในการนำผลการวิจัยมาพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้าง Soft skills สำหรับนักเรียนสายอาชีพต่อไป

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ด้าน Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม Soft skills สำหรับนักเรียนสายอาชีพ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกและความเป็นจริงของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อยที่สุด

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ด้านการสื่อสาร (Communication)							
ให้ความสนใจ ใส่ใจ คู่สนทนา อย่าง สอดคล้อง	1	ฉันสบตาคู่สนทนาเสมอเมื่อสนทนากัน					
	2	แม้ฉันจะไม่ว่างเมื่อมีเพื่อนมาสนทนาฉันก็จะตั้งใจรับฟัง					
	3	แม้เรื่องที่สนทนาจะน่าเบื่อ ชักเท่าไร ฉันยังให้ความสำคัญและตั้งใจสนทนา					

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
การใส่ใจฟังเรื่องราวของคุณ สนทนาไม่ขัดจังหวะใน ขณะที่คู่สนทนาพูด	4	ฉันไม่พูดแทรกในขณะที่เพื่อนยังพูดไม่เสร็จ					
	5	ฉันจะรอให้เพื่อนพูดจบก่อน จึงถามเรื่องราว					
	6	ฉันมักตั้งใจฟังแล้วทบทวนเรื่องราวที่สนทนาแล้วจะสอบถามเมื่อได้โอกาสเหมาะ					
ใช้ภาษากายและสีหน้าท่าทางให้ อย่างเหมาะสมกับ เรื่องราวที่รับฟัง หรือนำเสนอ	7	ฉันมักจะแสดงสีหน้าและท่าทางสอดคล้องกับเรื่องที่คุยกับเพื่อน					
	8	ฉันมักใช้ท่าทางประกอบนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน					
	9	ฉันคิดว่าการแสดงท่าทางตอนพูดทำให้การสนทนากระจำขึ้น					
มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง ที่สื่อสาร	10	ฉันมักหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องจะสนทนา					
	11	เพื่อนมักบอกว่าฉันพูดได้ตรงประเด็น					

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	12	เพื่อนมักบอกว่าฉันพูดทำให้กระจ่างชัดเข้าใจง่ายและถูกต้อง					
การไตร่ตรองคิดทบทวนเรื่องราวที่ได้รับฟังโดยไม่รีบตัดสินใจ	13	เมื่อฉันได้รับข้อมูลต่างๆ ฉันมักหาข้อเท็จจริงเสมอก่อนที่จะตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ					
	14	เมื่อฉันเจอปัญหามีเพื่อนบอกวิธีแก้ปัญหาค้นจะนำข้อมูลมาไตร่ตรองทบทวนอีกครั้ง					
	15	ก่อนฉันจะตัดสินใจฉันมักจะคิดถึงผลกระทบที่ตามมาเสมอ					
ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical Thinking for Problem Solving)							
มีการวิเคราะห์โดยกำหนดข้อดี-ข้อเสีย	16	หากมีเพื่อนชักชวนสูบบุหรี่ฉันจะปฏิเสธไปเพราะมันเป็นโทษต่อร่างกาย					
	17	ก่อนที่ฉันจะตัดสินใจทำอะไร ฉันมักจะคิดถึงข้อดีและข้อเสียก่อนเสมอ					

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ไม่ใช้อารมณ์แก้ไข ปัญหาหรือ ตัดสินใจ	18	ฉันรู้ตัวเองดีเมื่อฉันมี อารมณ์โกรธ ฉันสามารถ ควบคุมตัวเองได้					
	19	เมื่อครู/อาจารย์ตำหนิเรื่อง งานที่ฉันทำ ฉันจะไม่โกรธ และฉันยินดีที่จะปรับปรุง งานให้ดีขึ้น					
	20	ถึงแม้เพื่อนจะยั่วยู่ให้ฉันมี อารมณ์โกรธ ฉันจะไม่ใช้ กำลังรุนแรงทำร้ายเพื่อน					
คิดหาวิธีแก้ไข ปัญหาหลายหลาย หรือมากกว่า 1 วิธี	21	เมื่อฉันแก้ปัญหาด้วยวิธี เดิมไม่ได้ ฉันพยายามหา วิธีแก้ปัญหาใหม่ที่แตกต่าง จากเดิม					
	22	ฉันเชื่อว่าการแก้ไขปัญหา แต่ละเรื่อง สามารถทำได้ หลายวิธี					
	23	บ่อยครั้งที่เกิดปัญหา ฉัน ไม่ย่อท้อและที่จะแสวงหา วิธีที่จะแก้ไขปัญหา					

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
พยายามเรียนรู้กับข้อผิดพลาดของตนเองเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในอนาคต	24	เมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน ฉันจะทำการบันทึกการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นไว้เสมอ					
	25	ฉันมักจดจำข้อผิดพลาดที่ผ่านมา แล้วพยายามหาวิธีแก้ไขเพื่อไม่ให้ผิดพลาดซ้ำอีก					
	26	ฉันพัฒนาตนเองโดยการแสวงหาความรู้อยู่เสมอเพื่อใช้เป็นแนวคิดและแนวทางเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีก					
ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship)							
ความเข้าใจความคิดของผู้อื่น	27	ฉันรู้สึกได้ว่าเพื่อนมีอารมณ์เป็นเช่นไร เวลาที่เพื่อนมาพูดคุยกับฉัน					
	28	ฉันรับรู้ได้ว่า สิ่งที่เพื่อนมาสนทนากับฉัน เพื่อนต้องการอะไร					

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	29	ฉันพยายามที่จะเข้าใจเพื่อนทุกครั้ง และพยายามที่จะลดภาวะอารมณ์ที่เพื่อนกำลังแสดงอยู่ หากอารมณ์นั้นค่อนข้างรุนแรง					
แสดงพฤติกรรมที่เป็นการให้เกียรติผู้อื่น ไม่ใช่อารมณ์ และยึดความคิดตัวเองเป็นสำคัญ	30	ฉันไม่พูดโอ้อวดตัวเองเพื่อชมเพื่อน ทำให้เพื่อนรู้สึกเสียหน้าและไม่พอใจ					
	31	เมื่อฉันนัดหมายกับเพื่อนหรือผู้อื่น ฉันจะรักษาเวลาและไปตรงต่อเวลาเสมอ					
	32	ฉันคิดว่าการแสดงความเคารพด้วยการไหว้ต่อผู้ที่อาวุโสกว่าเป็นสิ่งที่ควรทำ					
คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	33	ฉันเชื่อว่าคนเราทุกคนมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไป					
	34	ฉันสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากฉันได้					

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	35	ฉันสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่ไม่ได้อยู่ในโรงเรียนเดียวกับฉันได้					
สามารถช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหาโดยการให้คำปรึกษา	36	เพื่อนมักบอกกับฉันว่าหลังจากที่ได้ปรึกษาฉันแล้ว รู้สึกสบายใจขึ้น					
	37	ฉันคิดว่าเวลาเพื่อนมีปัญหาและมาปรึกษาฉันฉันจะให้คำปรึกษาไม่ได้เพราะฉันไม่รู้ว่าจะพูดกับเพื่อนอย่างไรให้เพื่อนรู้สึกดีขึ้น					
	38	ฉันสามารถแยกแยะเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวได้เวลาที่เพื่อนที่ฉันไม่ชอบมาขอความช่วยเหลือ					

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork)							
ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นถึงแม้ว่าจะไม่ตรงกับความคิดของตนเอง	39	เมื่อมีการทำรายงานกลุ่มความคิดเห็นจะมีความแตกต่างกันไป ฉันจะยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน และช่วยกันทำงานกลุ่มจนสำเร็จ					
	40	เมื่อมีการขัดแย้งในการทำงานกลุ่ม ฉันจะเป็นคนหนึ่งที่เสนอที่จะให้หาข้อสรุปร่วมกัน เพื่อให้งานนั้นไม่มีปัญหา					
	41	ฉันรู้สึกหงุดหงิดทุกครั้งที่เพื่อนโต้แย้งความคิดของฉัน					
มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น	42	ฉันช่วยเหลือการทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่					
	43	ฉันคิดว่าการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นการสร้างภาระ					
	44	ฉันยินดีที่จะช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนร้องขอ					

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
เสนอความคิดเห็นในมุมมองของตนเองในกลุ่ม	45	ฉันมักแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานในที่ประชุมของกลุ่มเสมอ					
	46	ฉันไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม เพราะกลัวเพื่อนจะคิดว่าไม่มีประโยชน์					
	47	ฉันเชื่อความคิดเห็นของฉันจะเป็นประโยชน์และช่วยเหลือการทำงานกลุ่มได้					
ประสานงานกับผู้อื่นที่เราชอบและไม่ชอบได้	48	ฉันสามารถแยกแยะเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวได้					
	49	เมื่อเพื่อนร่วมกลุ่มเป็นคนที่ฉันไม่ชอบ ฉันจะเลี้ยงที่จะไม่ทำงานด้วย					
	50	หากเป็นแค่เรื่องงาน ฉันยินดีที่จะคุยกับเพื่อนที่ฉันไม่ชอบได้					

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism)							
รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดี	51	เมื่อฉันได้รับมอบหมายงาน ฉันจะตั้งใจทำงานให้สำเร็จ					
	52	ฉันคิดว่าการทำงานให้เสร็จถึงแม้จะไม่ดีพอสมควร แต่อย่างน้อยก็มีงานส่ง					
	53	หากเกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน ฉันพร้อมยอมรับผิดและแก้ไขข้อผิดพลาดจนเสร็จเรียบร้อย					
มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น	54	ฉันรักษาความลับของบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี					
	55	เมื่อฉันเลิกของจากโรงเรียน ฉันจะรับผิดชอบต่อของสิ่งนั้น จนกว่าฉันจะส่งคืนโรงเรียน					
	56	เมื่อฉันเจอของที่มีค่าตกอยู่ หากไม่มีเจ้าของ ฉันจะหาทางคืนเจ้าของให้ได้					

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism)							
มุ่งมั่น และอดทน	57	แม้งานที่ได้รับมอบหมายจะมีความยากลำบาก ฉันมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จเสมอ					
	58	ฉันรู้สึกเหนื่อยและเบื่อทุกครั้งที่ได้รับมอบหมายงานที่ยุ่งยาก					
	59	ฉันมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะเรียนรู้ เพื่อพัฒนางานที่ฉันได้รับมอบหมาย					

ค่าคะแนนรายข้อแบบสอบถาม Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ
โรงเรียนพระดาบส

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ด้านการสื่อสาร (Communication)							
ให้ความสนใจ ใส่ใจ คู่สนทนา อย่าง สอดคล้อง	1	ฉันสบตาคู่สนทนาเสมอเมื่อสนทนากัน	5	4	3	2	1
	2	แม้ฉันจะไม่ว่างเมื่อมีเพื่อนมาสนทนาฉันก็จะตั้งใจรับฟัง	5	4	3	2	1
	3	แม้เรื่องที่สนทนาจะน่าเบื่อ ชักเท่าไร ฉันยังให้ความสำคัญและตั้งใจสนทนา	5	4	3	2	1
การใส่ใจฟังเรื่องราวของคุณสนทนาไม่ขัดจังหวะในขณะที่คู่สนทนาพูด	4	ฉันไม่พูดแทรกในขณะเพื่อนยังพูดไม่เสร็จ	5	4	3	2	1
	5	ฉันจะรอให้เพื่อนพูดจบก่อน จึงถามเรื่องราว	5	4	3	2	1
	6	ฉันมักตั้งใจฟังแล้วทบทวนเรื่องราวที่สนทนาแล้วจะสอบถามเมื่อได้โอกาสเหมาะสม	5	4	3	2	1

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ใช้ภาษากายและสีหน้าท่าทางให้ อย่างเหมาะสมกับ เรื่องราวที่รับฟัง หรือนำเสนอ	7	ฉันมักจะแสดงสีหน้าและท่าทางสอดคล้องกับเรื่องที่คุยกับเพื่อน	5	4	3	2	1
	8	ฉันมักใช้ท่าทางประกอบนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน	5	4	3	2	1
	9	ฉันคิดว่าการแสดงท่าทางตอนพูดทำให้การสนทนากระจำขึ้น	5	4	3	2	1
มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่สื่อสาร	10	ฉันมักหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องจะสนทนา	5	4	3	2	1
	11	เพื่อนมักบอกว่าฉันเป็นคนพูดไม่รู้เรื่อง	1	2	3	4	5
	12	เพื่อนมักบอกว่าฉันพูดทำให้กระจ่างชัดเข้าใจง่ายและถูกต้อง	5	4	3	2	1
การไตร่ตรองคิดทบทวนเรื่องราวที่ได้รับฟังโดยไม่รีบตัดสิน	13	เมื่อฉันได้รับข้อมูลต่างๆ ฉันมักหาข้อเท็จจริงเสมอก่อนที่จะตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ	5	4	3	2	1

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	14	เมื่อฉันเจอปัญหามีเพื่อนบอกวิธีแก้ปัญหานั้นจะนำข้อมูลมาไตร่ตรองทบทวนอีกครั้ง	5	4	3	2	1
	15	ก่อนฉันจะตัดสินใจฉันมักจะคิดถึงผลกระทบที่ตามมาเสมอ	5	4	3	2	1
ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical Thinking for Problem Solving)							
มีการวิเคราะห์โดยกำหนดข้อดี-ข้อเสีย	16	หากมีเพื่อนชักชวนสูบบุหรี่ฉันจะปฏิเสธไปเพราะมันเป็นโทษต่อร่างกาย	5	4	3	2	1
	17	ก่อนที่ฉันจะตัดสินใจทำอะไร ฉันมักจะคิดถึงข้อดีและข้อเสียก่อนเสมอ	5	4	3	2	1
ไม่ใช้อารมณ์แก้ไขปัญหาหรือตัดสินใจ	18	ฉันรู้ตัวเองดีเมื่อฉันมีอารมณ์โกรธ ฉันสามารถควบคุมตัวเองได้	5	4	3	2	1
	19	เมื่อครู/อาจารย์ตำหนิเรื่องที่ฉันทำ ฉันจะไม่โกรธและฉันยินดีที่จะปรับปรุงงานให้ดีขึ้น	5	4	3	2	1

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	20	ถึงแม้เพื่อนจะยั่วยู่ให้ฉันมีอารมณ์โกรธ ฉันจะไม่ใช้กำลังรุนแรงทำร้ายเพื่อน	5	4	3	2	1
คิดหาวิธีแก้ไข ปัญหาหลายหลาย หรือมากกว่า 1 วิธี	21	เมื่อฉันแก้ปัญหาด้วยวิธีเดิมไม่ได้ ฉันพยายามหาวิธีแก้ปัญหาใหม่ที่แตกต่างจากเดิม	5	4	3	2	1
	22	ฉันเชื่อว่าการแก้ไขปัญหแต่ละเรื่อง สามารถทำได้หลายวิธี	5	4	3	2	1
	23	บ่อยครั้งที่เกิดปัญหา ฉันไม่ย่อท้อและที่จะแสวงหาวิธีที่จะแก้ไขปัญหา	5	4	3	2	1
พยายามเรียนรู้กับข้อผิดพลาดของตนเองเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหในอนาคต	24	เมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน ฉันจะทำการบันทึกการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นไว้เสมอ	5	4	3	2	1
	25	ฉันมักจดจำข้อผิดพลาดที่ผ่านมา แล้วพยายามหาวิธีแก้ไขเพื่อไม่ให้ผิดพลาดซ้ำอีก	5	4	3	2	1

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	26	ฉันพัฒนาตนเองโดยการแสวงหาความรู้อยู่เสมอเพื่อใช้เป็นแนวคิดและแนวทางเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีก	5	4	3	2	1
ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship)							
ความเข้าใจ ความคิดของผู้อื่น	27	ฉันรู้สึกได้ว่าเพื่อนมีอารมณ์เป็นเช่นไร เวลาที่เพื่อนมาพูดคุยกับฉัน	5	4	3	2	1
	28	ฉันรับรู้ได้ว่า สิ่งที่เพื่อนมาสนทนากับฉัน เพื่อนต้องการอะไร	5	4	3	2	1
	29	ฉันพยายามที่จะเข้าใจเพื่อนทุกครั้ง และพยายามที่จะลดภาวะอารมณ์ที่เพื่อนกำลังแสดงอยู่ หากอารมณ์นั้นค่อนข้างรุนแรง	5	4	3	2	1

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
แสดงพฤติกรรมที่เป็นการให้เกียรติผู้อื่น ไม่ใช่อารมณ์และยึดความคิดตัวเองเป็นสำคัญ	30	ฉันไม่พูดโอ้อวดตัวเองเพื่อชมเพื่อน ทำให้เพื่อนรู้สึกเสียหน้าและไม่พอใจ	5	4	3	2	1
	31	เมื่อฉันนัดหมายกับเพื่อนหรือผู้อื่น ฉันจะรักษาเวลาและไปตรงต่อเวลาเสมอ	5	4	3	2	1
	32	ฉันคิดว่าการแสดงความเคารพด้วยการไหวต่อผู้ที่อาวุโสกว่าเป็นสิ่งที่ควรทำ	5	4	3	2	1
คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	33	ฉันเชื่อว่าคนเราทุกคนมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไป	5	4	3	2	1
	34	ฉันสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากฉันได้	5	4	3	2	1
	35	ฉันสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่ไม่ได้อยู่ในโรงเรียนเดียวกับฉันได้	5	4	3	2	1

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
สามารถช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหาโดยการให้คำปรึกษา	36	เพื่อนมักบอกกับฉันว่าหลังจากที่ได้ปรึกษาฉันแล้ว รู้สึกสบายใจขึ้น	5	4	3	2	1
	37	ฉันคิดว่าเวลาเพื่อนมีปัญหาและมาปรึกษาฉันฉันจะให้คำปรึกษาไม่ได้เพราะฉันไม่รู้ว่าจะพูดกับเพื่อนอย่างไรให้เพื่อนรู้สึกดีขึ้น	5	4	3	2	1
	38	ฉันสามารถแยกแยะเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวได้เวลาที่เพื่อนที่ฉันไม่ชอบมาขอความช่วยเหลือ	5	4	3	2	1
ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork)							
ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นถึงแม้ว่าจะไม่ตรงกับความคิดของตนเอง	39	เมื่อมีการทำรายงานกลุ่มความคิดเห็นจะมีความแตกต่างกันไป ฉันจะยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน และช่วยกันทำงานกลุ่มจนสำเร็จ	5	4	3	2	1

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	40	เมื่อมีการขัดแย้งในการทำงานกลุ่ม ฉันจะเป็นคนหนึ่งที่เสนอที่จะให้หาข้อสรุปร่วมกัน เพื่อให้งานนั้นไม่มีปัญหา	5	4	3	2	1
	41	ฉันรู้สึกหงุดหงิดทุกครั้งที่เพื่อนโต้แย้งความคิดของฉัน	1	2	3	4	5
มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น	42	ฉันช่วยเหลือการทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่	5	4	3	2	1
	43	ฉันคิดว่าการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นการสร้างภาระ	1	2	3	4	5
	44	ฉันยินดีที่จะช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนร้องขอ	5	4	3	2	1
เสนอความคิดเห็นในมุมมองของตนเองในกลุ่ม	45	ฉันมักแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานในที่ประชุมของกลุ่มเสมอ	5	4	3	2	1
	46	ฉันไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม เพราะกลัวเพื่อนจะคิดว่าไม่มีประโยชน์	1	2	3	4	5

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	47	ฉันเชื่อความคิดเห็นของฉันจะเป็นประโยชน์และช่วยเหลือการทำงานกลุ่มได้	5	4	3	2	1
ประสานงานกับผู้อื่นที่เราชอบและไม่ชอบได้	48	ฉันสามารถแยกแยะเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวได้	5	4	3	2	1
	49	เมื่อเพื่อนร่วมกลุ่มเป็นคนที่ฉันไม่ชอบ ฉันจะเลี้ยงที่จะไม่ทำงานด้วย	1	2	3	4	5
	50	หากเป็นแค่เรื่องงาน ฉันยินดีที่จะคุยกับเพื่อนที่ฉันไม่ชอบได้	5	4	3	2	1
ด้านการงานแบบมืออาชีพ (Professionalism)							
รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดี	51	เมื่อฉันได้รับมอบหมายงาน ฉันจะตั้งใจทำงานให้สำเร็จ	5	4	3	2	1
	52	ฉันคิดว่าการทำงานให้เสร็จถึงแม้จะไม่ดีพอสมควร แต่อย่างน้อยก็มีงานส่ง	1	2	3	4	5

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	53	หากเกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน ฉันพร้อมยอมรับผิดและแก้ไขข้อผิดพลาดจนเสร็จเรียบร้อย	5	4	3	2	1
มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น	54	ฉันรักษาความลับของบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี	5	4	3	2	1
	55	เมื่อฉันเบิกซองจากโรงเรียน ฉันจะรับผิดชอบของสิ่งนั้น จนกว่าฉันจะส่งคืนโรงเรียน	5	4	3	2	1
	56	เมื่อฉันเจอของที่มีค่าตกอยู่ หากไม่มีเจ้าของ ฉันจะหาทางคืนเจ้าของให้ได้	5	4	3	2	1
ด้านการงานแบบมืออาชีพ (Professionalism)							
มุ่งมั่น และอดทน	57	แม้งานที่ได้รับมอบหมายจะมีความยากลำบาก ฉันมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จเสมอ	5	4	3	2	1

ด้านSoft skills	ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
			จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	58	ฉันรู้สึกเหนื่อยและเบื่อทุกครั้งที่ได้รับมอบหมายงานที่ยุ่งยาก	1	2	3	4	5
	59	ฉันมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะเรียนรู้ เพื่อพัฒนางานที่ฉันได้รับมอบหมาย	5	4	3	2	1

ภาคผนวก จ
คำดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของผลการตรวจสอบ
กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของผลการตรวจสอบ
กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ

ครั้งที่	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนี IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1.00
7	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1.00
11	1	1	1	1.00
12	1	1	1	1.00

หมายเหตุ

1. สูตรการวิเคราะห์
$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

2. ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของผลการตรวจสอบ
กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ มีค่าเท่ากับ 1.00

ภาคผนวก ข
ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มนักวิชาการและผู้ประกอบการที่มีต่อ Soft skills
ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส

ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มนักวิชาการและผู้ประกอบการที่มีต่อ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส แต่ละประเด็น ผู้วิจัยนำเสนอตามประเด็นข้อคำถามและบทสัมภาษณ์ที่สำคัญในการวิเคราะห์องค์ประกอบ Soft skills สำหรับการวิจัยดังนี้

ประเด็นที่ 1 Soft skills มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนานักเรียน/พนักงานหรือไม่อย่างไร

“มีความจำเป็นและสำคัญมากในยุคนี้ เพราะการเรียนรู้ทางวิชาการเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอแล้ว เพราะปัจจุบันยุค AI เข้ามาบีบคั้นมากขึ้น สามารถทำงานแทนคนได้แล้ว แต่มีเพียงอย่างเดียวที่ AI ทำไม่ได้คือ ทักษะ Soft skills นี่แหละ เพราะมันคือนิสัยและพฤติกรรมของเรา”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 1

“มีความสำคัญมากๆ เพราะทักษะนี้ต้องใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย และไม่ใช่สถานศึกษาเพียงที่เดียวที่จะอบรมสั่งสอนได้ สถาบันครอบครัวและสังคมก็จำเป็น”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 2

“สำหรับสถานประกอบการ คนเก่งเราก็ต้องการ ยิ่งเก่งทางเทคนิคเป็นมืออาชีพอยู่แล้ว สิ่งสำคัญคือ Soft skills นี่ก็สำคัญนะ เพราะพนักงานต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น ต้องใช้สมองในการแก้ไขปัญหา ถ้านิสัยไม่ดี เข้ากับคนอื่นไม่ได้ก็ยากนะที่จะทำงานให้สำเร็จได้ในคนๆ เดียว”

บทสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการ คนที่ 1

“Soft skills ก็คือนิสัยใจคอ ยากที่สถานประกอบการจะรู้ได้จากการสัมภาษณ์การสอบเข้ามาทำงาน มันต้องใช้เวลาในการศึกษากัน แต่ในความเป็นจริงถ้าพนักงานมีบุคลิกเข้ากับผู้อื่นได้ดี ทำงานคล่อง และไม่สร้างปัญหา เรื่องงานก็ค่อยๆ สอนกันได้”

บทสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการ คนที่ 2

“เห็นด้วยกับความคิดเห็นของทุกท่าน แต่อยากขอเสนอในความคิดเห็นว่า Soft skills จะฝึกได้นี้ต้องใช้เวลาพอสมควร เพราะมันอยู่ลึกใต้จิตสำนึกของคนเลย ถ้าได้คนดี

พร้อมทั้งวิชาการและ Soft skills คงหายากในปัจจุบัน แต่หากค่อยๆ ฝึกฝน ค่อยๆ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกันไปก็คงน่าจะได้”

บทสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการ คนที่ 3

สรุปได้ว่า ประเด็นที่ 1 Soft skills มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนา นักเรียน/พนักงาน เพราะ การเรียนรู้ทางวิชาการเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ เนื่องจากปัจจุบันเป็น ยุคแห่งดิจิทัล ระบบ AI เข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้น ซึ่ง Soft skills เป็นพฤติกรรมที่บ่งบอกถึง ลักษณะนิสัยใจคอ เป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถรู้ได้จากการสัมภาษณ์การพูดคุยเพียงระยะสั้น ต้อง ใช้เวลาในการศึกษาพฤติกรรมของแต่ละบุคคล การที่จะพัฒนาบุคคลให้มี Soft skills ได้นั้น ต้อง ใช้วิธีการที่หลากหลายและใช้เวลาในการอบรมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มี Soft skills ที่ดีได้ แต่ทั้งนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสถานศึกษาและสถานประกอบการเท่านั้น สถาบันครอบครัวก็มีส่วนสำคัญ ในการส่งเสริมพฤติกรรม Soft skills ที่ดีได้

ประเด็นที่ 2 Soft skills ด้านการสื่อสาร (Communication) มีความ สำคัญและจำเป็นหรือไม่ของนักเรียนสายอาชีพ อธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกควรเป็นอย่างไร

“อย่างที่กล่าวไว้ตอนแรก การสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคน ทุกเพศและ ทุกวัย คือต้องเป็นคนสื่อสารชัดเจน เข้าใจง่าย และสามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่ต้องการสื่อสารได้ ตรงประเด็น”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 1

“การสื่อสาร คือ การพูด การฟัง การเขียน ต้องรู้เรื่อง เข้าใจ ชัดเจน ตรง ประเด็น”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 2

“เห็นด้วยกับทั้ง 2 ท่าน ขอเสริมคือ การใช้ภาษาที่จะสื่อสารด้วย ว่าต้อง เข้าใจบริบทของผู้ที่จะสื่อสารด้วยว่าเขาเป็นอย่างไร”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 3

“ต้องเป็นนักพูดที่ดี และต้องเป็นนักฟังที่ดีด้วย อย่าด่วนตัดสินใจเพียงการรับฟังสื่อเพียงสื่อเดียว ควรคิดและวิเคราะห์และหาความจริงด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะสื่อสารที่ถูกต้อง”

บทสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการ คนที่ 1

สรุปได้ว่า ประเด็นที่ 2 Soft skills ด้านการสื่อสาร (Communication) มีความสำคัญและจำเป็นของนักเรียนสายอาชีพ พฤติกรรมที่แสดงออกด้านการสื่อสารที่ดี คือ การสื่อสารใช้ภาษาที่ชัดเจน ตรงประเด็นและเข้าใจง่าย มีความเข้าใจในบริบทของผู้ที่จะสื่อสาร และต้องเข้าใจในเรื่องที่จะสื่อสารเป็นอย่างดีก่อนที่จะสื่อสารและถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่น เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดและการขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้

ประเด็นที่ 3 Soft skills ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical thinking for problem solving) มีความสำคัญและจำเป็นหรือไม่สำหรับนักเรียนสายอาชีพอธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกควรเป็นอย่างไร

“มีความจำเป็นอย่างมาก เป็นการคิดที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ไตร่ตรองเพื่อการแก้ไขปัญหา ต้องเป็นบุคคลที่มีความรอบคอบ มีความรู้และพร้อมที่จะแสวงหาความรู้ใหม่เสมอ หากเกิดปัญหาก็พร้อมที่จะแก้ไขปัญหาด้วยปัญญา”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 1

“ต้องใช้ความรอบคอบ รอบรู้ แสวงหาความรู้ใหม่อย่างรอบด้าน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการที่ดีที่สุด”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 2

“ต้องเป็นบุคคลที่ใช้ความรู้ ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ พร้อมทั้งยอมรับความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีความคิดเห็นดีกว่าและพร้อมที่จะแก้ปัญหานั้นร่วมกับผู้อื่น”

บทสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการ คนที่ 2

“ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสำคัญสำหรับการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน ทุกคนล้วนแต่เจอปัญหา และต้องพร้อมสำหรับการแก้ไขปัญหา นั่น เฝื่อนหน้า กับปัญหาด้วยสติไม่ใช่อารมณ์”

บทสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการ คนที่ 3

สรุปได้ว่า ประเด็นที่ 3 Soft Skills ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ไขปัญหา (Critical thinking for problem solving) มีความสำคัญและจำเป็นของนักเรียนสายอาชีพ พฤติกรรมที่แสดงออกด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ไขปัญหาที่ดี คือ บุคคลที่มีความรอบคอบ มีความรู้ และแสวงหาความรู้ใหม่เสมอ หากเกิดปัญหาก็พร้อมที่จะแก้ไขปัญหา ด้วยสติปัญญา พร้อมทั้งยอมรับความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีความคิดเห็นดีกว่าและพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาที่นั้นร่วมกับผู้อื่น

ประเด็นที่ 4 ท่านคิดว่าลักษณะ Soft skills ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) มีความสำคัญและจำเป็นหรือไม่ของนักเรียนสายอาชีพ อธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกควรเป็นอย่างไร

“การทำงานเป็นทีมนี้มีความสำคัญมาก มันหมายรวมถึง การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการมีส่วนร่วมกัน ซึ่ง การมีส่วนร่วมนั้นมันผ่านกระบวนการร่วมคิดร่วมทำ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และพร้อมที่จะช่วยเหลือเมื่อเพื่อนมีปัญหา”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 1

“การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งด้านการเรียน และการทำงาน และพร้อมที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ทั้งด้านร่างกายและแรงใจ”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 2

“ต้องเป็นคนที่มีความยืดหยุ่น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และพร้อมที่จะทำตามมติของกลุ่มอย่างไม่มีเงื่อนไข หากมีปัญหาหรือข้อสงสัยในการทำงานร่วมกัน ก็พร้อมที่ปรับและทำความเข้าใจให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของกลุ่ม”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 3

“การทำงานเป็นทีม สำหรับการทำงานในองค์กรนั้นเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ พฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการเป็นคนที่พร้อมในการทำงานเป็นทีม คือการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น การยอมรับความแตกต่าง และการพร้อมที่จะทำงานร่วมกับคนที่ไม่ถูกกันได้อย่างยืดหยุ่น”

บทสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการ คนที่ 1

“เห็นด้วยกับทุกความคิดเห็น ส่วนเพิ่มเติมสำหรับการทำงานเป็นทีมนี้ ควรพร้อมที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากความคิดเห็นที่เสนอไปนั้นไม่ตรงกับกลุ่ม โดยไม่มีอคติในใจ และไม่สร้างความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน”

บทสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการ คนที่ 3

สรุปได้ว่า ประเด็นที่ 4 Soft Skills ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) มีความสำคัญและจำเป็นของนักเรียนสายอาชีพ พฤติกรรมที่แสดงออกด้านการทำงานเป็นทีมที่ดี คือ การมีส่วนร่วมนั้นผ่านกระบวนการร่วมคิดร่วมทำ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น พร้อมที่จะทำตามมติของกลุ่มอย่างไม่มีเงื่อนไข หากมีปัญหาหรือข้อสงสัยในการทำงานร่วมกัน ก็พร้อมที่จะยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ไม่มีอคติในใจ และไม่สร้างความขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของกลุ่ม

ประเด็นที่ 5 ท่านคิดว่าลักษณะ Soft skills ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) มีความสำคัญและจำเป็นหรือไม่ของนักเรียนสายอาชีพ อธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกควรเป็นอย่างไร

“เชื่อมโยงมาจากการทำงานเป็นทีม ลักษณะพฤติกรรมก็คงจะเป็นในเรื่องการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นทั้งกายและใจ”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 1

“การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและผู้อื่น หลีกเลี่ยงปัญหาและความขัดแย้ง”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 2

“คงจะเป็นเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความเป็นมิตร ทั้งสังคมครอบครัว การเรียน การทำงาน และการดำรงชีวิต”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 3

“อย่างที่ทุกท่านได้กล่าวไว้ จุดเริ่มต้นของการทำงานเป็นทีม การมีมนุษยสัมพันธ์หรือสัมพันธภาพระหว่างบุคคลนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนควรมี พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องคือ ความเป็นมิตร การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง”

บทสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการ คนที่ 2

สรุปได้ว่า ประเด็นที่ 5 Soft Skills ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) มีความสำคัญและจำเป็นของนักเรียนสายอาชีพ พฤติกรรมที่แสดงออกด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ดี คือ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและผู้อื่น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น หลีกเลี่ยงปัญหาและความขัดแย้ง อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความเป็นมิตร ทั้งสังคมครอบครัว การเรียน การทำงาน และการดำรงชีวิต

ประเด็นที่ 6 ท่านคิดว่าลักษณะ Soft skills ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism) มีความสำคัญและจำเป็นหรือไม่ของนักเรียนสายอาชีพ อธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกควรเป็นอย่างไร

“ต้องเป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ และชำนาญในเรื่องที่ตนเองถนัดอย่างถ่องแท้ หมั่นใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ และรู้จักการบริหารจัดการเวลา”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 1

“มีความรู้ที่เชี่ยวชาญในวิชาชีพของตนเอง ต้องเป็นเลิศในเรื่องที่ตนเองถนัดด้วยความถูกต้อง และเป็นผู้ที่พัฒนาตนเองอยู่เสมอในเรื่องนั้นๆ ทั้งการทำงานและการใช้ชีวิต”

บทสัมภาษณ์ นักวิชาการ คนที่ 2

“การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในตำแหน่งใดๆ ก็ตาม ต้องคัดเลือกบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญและชำนาญงานในตำแหน่งนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี อาจจะส่งสมด้วยประสบการณ์ การหาความรู้เพิ่มเติม และไม่หยุดที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ และพร้อมที่จะพัฒนาความสามารถของตัวเองให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น เพื่อผลสำเร็จขององค์กร”

บทสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการ คนที่ 1

สรุปได้ว่า ประเด็นที่ 6 Soft Skills ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism) มีความสำคัญและจำเป็นของนักเรียนสายอาชีพ พฤติกรรมที่แสดงออกด้านการทำงานแบบมืออาชีพที่ดี คือ ความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตนเองได้อย่างถ่องแท้ อาจจะส่งสมด้วยประสบการณ์ การหาความรู้เพิ่มเติม และไม่หยุดที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ และพร้อมที่จะพัฒนาความสามารถของตัวเองให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น เพื่อผลสำเร็จขององค์กรและการดำเนินชีวิต

ภาคผนวก ซ
รายละเอียดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ

ตาราง 13 รายละเอียดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	เทคนิค	ชื่อกิจกรรม
1	การปฐมนิเทศ	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อ เสริมสร้าง Soft skills 2. เพื่อสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม และครู 3. เพื่อนำกิจกรรมกลุ่ม มาใช้ เพื่อละลายพฤติกรรมของ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียดระหว่างการ ดำเนินกิจกรรม	- เกม - กลุ่มย่อย - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม	การเสริมสร้าง Soft skills
2	ด้านการ สื่อสาร	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อ เสริมสร้าง Soft skills ด้าน ทักษะสื่อสาร ด้วยเกม “สื่อ ยังงี้ ได้ยังงั้น หรือเปล่า?” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะการ สื่อสาร การฟังอย่างตั้งใจ และการจดจำ	- เกม - กลุ่มย่อย - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม	กิจกรรมที่ 1 “สื่อยังงี้ ได้ยัง งั้น หรือเปล่า?”

ตาราง 13 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	เทคนิค	ชื่อกิจกรรม
3	ด้านการสื่อสาร	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านทักษะสื่อสาร ด้วยเกม “ร้อยล้านเรื่องเล่า แล้วเราจะเข้าใจเราไหม” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การฟัง การคิดและวิเคราะห์	- การอภิปราย กลุ่ม - บทบาทสมมติ - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม	กิจกรรมที่ 2 “ร้อยล้านเรื่องเล่า แล้วเราจะเข้าใจเราไหม”
4	ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา ด้วยเกม “MATCHES: เจ้าไม้ขีดไฟ” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา	- เกม - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม	กิจกรรมที่ 1 “MATCHES: เจ้าไม้ขีดไฟ”

ตาราง 13 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	เทคนิค	ชื่อกิจกรรม
5	ด้านการคิด อย่างมี วิจารณญาณ เพื่อการ แก้ไขปัญหา	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อ เสริมสร้าง Soft skills ด้าน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ไขปัญห “Who’s with Whom: ใครกับ ใคร” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการ คิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อ การแก้ไขปัญห	- เกม - กลุ่มย่อย - บทบาทสมมติ - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม	กิจกรรมที่ 2 “Who’s with Whom: ใครกับ ใคร”
6	ด้านการ ทำงานเป็นทีม	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อ เสริมสร้าง Soft skills ด้าน การทำงานเป็นทีม ด้วยเกม “หอคอยสู่สวรรค์” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการ ทำงานเป็นทีม	- เกม - กลุ่มย่อย - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม	กิจกรรมที่ 1 “หอคอยสู่ สวรรค์”

ตาราง 13 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	เทคนิค	ชื่อกิจกรรม
7	ด้านการ ทำงานเป็นทีม	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อ เสริมสร้าง Soft skills ด้าน การทำงานเป็นทีม ด้วยเกม “ไขเขี้ยวพราภกวิญญาน” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการ ทำงานเป็นทีม	- เกม - กลุ่มย่อย - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม	กิจกรรมที่ 2 “ไข เขี้ยวพราภก วิญญาน”
8	ด้าน สัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อ เสริมสร้าง Soft skills ด้าน สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้วยเกม “เส้นทางชีวิต” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้าน สัมพันธภาพระหว่างบุคคล	- เกม - กลุ่มย่อย - สถานการณ์ จำลอง - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม	กิจกรรมที่ 1 “เส้นทางชีวิต”
9	ด้าน สัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อ เสริมสร้าง Soft skills ด้าน สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้วยเกม “โรงเรียนของเรา” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้าน สัมพันธภาพระหว่างบุคคล	- กลุ่มย่อย - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม	กิจกรรมที่ 2 “โรงเรียนของ เรา”

ตาราง 13 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	เทคนิค	ชื่อกิจกรรม
10	ด้านการ ทำงานแบบ มืออาชีพ	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อ เสริมสร้าง Soft skills ด้าน การทำงานแบบมืออาชีพ ด้วย “6 ข้อ สำหรับมืออาชีพ” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการ ทำงานแบบมืออาชีพ	- กลุ่มย่อย - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม	กิจกรรมที่ 1 “6 ข้อ สำหรับมือ อาชีพ”
11	ด้านการ ทำงานแบบ มืออาชีพ	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อ เสริมสร้าง Soft skills ด้าน การทำงานแบบมืออาชีพ ด้วยเกม “เทคนิคความเป็น มืออาชีพของตนเอง” 2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการ ทำงานแบบมืออาชีพ	- กลุ่มย่อย - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม	กิจกรรมที่ 2 “เทคนิคความ เป็นมืออาชีพ ของตนเอง”

ตาราง 13 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	เทคนิค	ชื่อกิจกรรม
12	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อสรุปผลการดำเนินกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ การเสริมสร้าง Soft skills ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรมร่วมกันจำนวน 11 ครั้งที่ผ่าน มา ประกอบด้วย ด้านการสื่อสาร ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการแก้ไข ปัญหา ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านการทำงานแบบมีอาชีพ 2. เพื่อทำแบบสอบถามหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อวัดทักษะ Soft skills ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรม	- กลุ่มย่อย - การอภิปราย กลุ่ม - การให้ คำปรึกษาแบบ กลุ่ม	กิจกรรมปัจฉิม นิเทศ การ เสริมสร้าง Soft skills

ตัวอย่างกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ
โรงเรียนพระดาบส

กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ

หัวข้อกิจกรรม กิจกรรมกลุ่มเสริมสร้าง Soft skills ด้านการสื่อสาร
 กิจกรรมที่ 1 “สื่อยังไง ได้ยังไง หรือเปล่า?”
 ครั้งที่ 2 ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านทักษะสื่อสาร ด้วยเกม “สื่อยังไง ได้ยังไง หรือเปล่า?”
2. เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การฟังอย่างตั้งใจ และการจดจำ

เทคนิคที่ใช้

เกม กลุ่มย่อย การอภิปรายกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

สื่อและอุปกรณ์

ข้อความปริศนา

เช่น “วันนี้เป็นวันพระ จะไปไหว้พระที่วัดพระแก้ว ต่อด้วยกินหมูกระทะหรือ
 ซาบู่ที่ตลาดพลู แล้วค่อยกลับบ้านไปดูละครกับครอบครัว มีพ่อ แม่ น้องสาว
 และน้องชาย”

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ครูอธิบายวิธีการเล่นเกม “สื่อยังไง ได้ยังไง หรือเปล่า?”

ในกิจกรรมด้านการสื่อสารนี้ เป็นกิจกรรมที่ 1 ครั้งที่ 1 ที่เราจะเรียนรู้กิจกรรมด้วยกัน ด้านทักษะการสื่อสาร ครูจะมีกิจกรรมให้นักเรียน จำนวน 2 ครั้งด้วยกัน แต่ครั้ง ครูจะใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้และดำเนินกิจกรรม 50 นาที กิจกรรมครั้งนี้ชื่อว่า “สื่อยังไง ได้ยังไง หรือเปล่า?” โดยที่กิจกรรมนี้เน้นเรื่องทักษะการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการฟังอย่างตั้งใจ และการส่งสารยังให้ผู้ฟังได้รับรู้และเข้าใจในเรื่องเดียวกัน

ขั้นกิจกรรม

1. ครูให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าแถวแนวตั้ง หันหน้ามาข้างหน้า
2. ให้กลุ่มเลือกตัวแทน 1 คน มาหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นผู้นำในการเล่นเกม
3. ครูให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคนอื่นๆ ในแถว หันหลังไปทางหลังห้อง
4. ครูให้ผู้นำ 1 คน ดูข้อความปริศนา และให้เวลาในการจำข้อความปริศนา ประมาณ 1 นาที
5. ครูให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคนที่ 1 ของแถว หันมาเพื่อฟังการกระซิบของผู้นำ
6. คนที่ 1 กระซิบด้วยข้อความที่ฟังจากผู้นำ ไปยังคนที่ 2
7. ทำไปเรื่อยๆ จนถึงคนสุดท้ายของแถว คนสุดท้ายของแถวเฉลยคำในบัตรคำจากการสื่อสารของกลุ่ม
8. หมุนเวียน ผู้นำ ไปเรื่อยๆ ตามลำดับแถว

ขั้นอภิปราย

ครูให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น ผลการเรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม “สื่อยังงัย ได้ยังงั้น หรือเปล่า?”

ขั้นสรุป

ครูให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันสรุปผลสิ่งที่ได้รับ จากการทำกิจกรรมนี้ และครูสรุปเพิ่มเติม ในเรื่องข้อผิดพลาดในการสื่อสารในการทำกิจกรรม และความสำเร็จในการทำกิจกรรมครั้งนี้ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้เราทราบว่าคุณภาพในการสื่อสารของแต่ละบุคคลมีไม่เท่ากันเป็นเรื่องสามารถฝึกฝนได้ สิ่งที่เราได้รู้ว่า การฟังอย่างตั้งใจ การจำข้อมูลให้ได้ครบถ้วน แล้วจึงสื่อสารไป จะได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการสื่อสาร

การประเมินผล

1. การสังเกตการร่วมทำกิจกรรมของผู้ร่วมกิจกรรม
2. การสังเกตการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ

หัวข้อกิจกรรม กิจกรรมกลุ่มเสริมสร้าง Soft skills ด้านการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา
 กิจกรรมที่ 1 “ MATCHES: เจ้าไม้ขีดไฟ ”
 ครั้งที่ 4 ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา ด้วยเกม “MATCHES: เจ้าไม้ขีดไฟ”
2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา

เทคนิคที่ใช้

เกม การอภิปรายกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

สื่อและอุปกรณ์

ไม้ขีดไฟ จำนวน 3 กล่อง กลุ่มละ 6 แท่ง

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ครูอธิบายวิธีการเล่นเกม “MATCHES: เจ้าไม้ขีดไฟ”

เราจบกิจกรรมด้านทักษะการสื่อสารแล้ว ที่เราได้ทำกิจกรรมร่วมกันมา ด้านทักษะการสื่อสาร นักเรียนคิดว่าได้อะไรบ้างจากการทำกิจกรรม 2 ครั้งที่ผ่านมา

กิจกรรมในครั้งนี้จะ เป็นกิจกรรมด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา ด้วยเกม “MATCHES: เจ้าไม้ขีดไฟ” วัตถุประสงค์หลักของกิจกรรมนี้ จะเน้นในการแก้ไขปัญหาและการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก แล้วเราจะได้เรียนรู้ว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ไขปัญหา นั้นเป็นอย่างไร

ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา หมายถึง ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา

ปัญหา (Critical thinking for problem solving) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการไตร่ตรอง คิดทบทวนเรื่องราวที่ได้รับ ฟังโดยไม่รีบตัดสินใจ มีการวิเคราะห์โดยกำหนดข้อดีข้อเสีย ไม่ใช่อารมณ์แก้ปัญหาหรือตัดสินใจ คิดหาวิธีแก้ปัญหาหลากหลายหรือมากกว่าหนึ่งวิธี พยายามเรียนรู้กับข้อผิดพลาดของตนเองเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในอนาคต

ขั้นกิจกรรม

1. ครูแจกไม้ขีดไฟให้นักเรียนคนละ 6 แท่ง
2. กำหนดให้นักเรียน สร้างรูปสามเหลี่ยมจำนวน 4 รูป โดยใช้ไม้ขีดไฟ จำนวน 6 แท่ง โดยมีข้อจำกัดที่ว่าห้ามหักหรือทำการใดๆ ที่ทำให้ไม้ขีดไฟเสียหาย โดยให้ระยะเวลาในการคิดและสร้างสรรค์ผลงาน 3 – 5 นาที
3. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอภิปรายถึงวิธีหรือกลยุทธ์ที่ใช้ในการแก้ไขปัญหานี้ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นอภิปราย

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับตนเอง ในขณะร่วมกิจกรรม

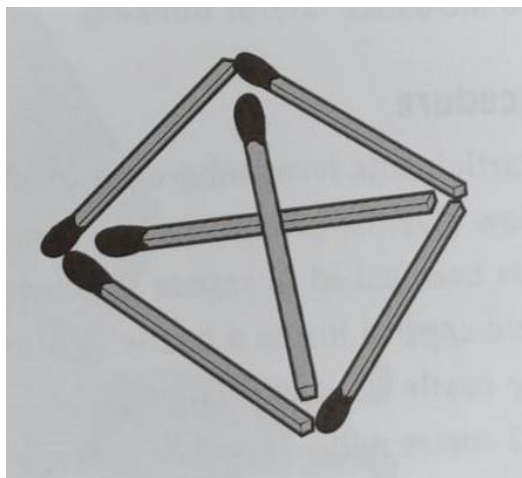
ขั้นสรุป

ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันสรุปผลกิจกรรม และสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ และครูสรุปเพิ่มเติมในเรื่อง MATCHES: เจ้าไม้ขีดไฟ นำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหานี้ มีการวิเคราะห์ปัญหาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ทบทวน เรื่องราวไม่รีบเร่งตัดสินใจ ไม่ใช่อารมณ์ในการแก้ปัญหา การลองผิดลองถูกใช้ข้อผิดพลาดที่ผ่านมาเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา และมีวิธีแก้ปัญหาค้นพบได้หลากหลายรูปแบบ

การประเมินผล

1. ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. การสังเกตการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

เฉลย

ที่มา: Kroehnert, G. (2002). *101 MORE TRAINING GAMES*. Australia: McGraw-Hill Book Company Australia Pty Limited.

กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ

หัวข้อกิจกรรม กิจกรรมกลุ่มเสริมสร้าง Soft skills ด้านการทำงานเป็นทีม
 กิจกรรมที่ 1 “หอคอยสุสานสวรรค์”
 ครั้งที่ 6 ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านการทำงานเป็นทีม ด้วยเกม “หอคอยสุสานสวรรค์”
2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการทำงานเป็นทีม

เทคนิคที่ใช้

เกม กลุ่มย่อย การอภิปรายกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

สื่อและอุปกรณ์

หลอดดูดน้ำ จำนวน 10 ห่อ

วิธีดำเนิน

ขั้นนำ

ครูอธิบายวิธีการเล่นเกม “หอคอยสุสานสวรรค์”

เราจบกิจกรรมด้านทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหา นักเรียนคิดว่าได้อะไรบ้าง จากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

กิจกรรมในครั้งนี้จะเป็นกิจกรรมการทำงานเป็นทีม ด้วยเกม “หอคอยสุสานสวรรค์” วัตถุประสงค์หลักของกิจกรรมนี้ จะเน้นในการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างความสามัคคีในกลุ่ม

ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้แก่ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นแม้ว่าจะไม่ตรงกับความคิดของตนเอง มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น เสนอความคิดเห็นมุมมองของตนเองในกลุ่ม ประสานงานกับผู้อื่นทั้งที่เราชอบและไม่ชอบได้ พุดให้คำชื่นชมหากสมาชิกมีพฤติกรรมที่ดี

ขั้นกิจกรรม

1. ครูชี้แจงให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม โดยนำกลุ่มที่แบ่งจากกิจกรรมครั้งก่อน (ครั้งที่ 5) มาเป็นกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมในครั้งนี้
2. แจกหลอดดูดน้ำให้แต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 4 ห่อ
3. ให้แต่ละกลุ่มสร้างสรรค์หอคอยที่มีความมั่นคง และมีความสูงที่สุด โดยให้ระยะเวลาในการสร้างหอคอยด้วยระยะเวลา 10 นาที
4. ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายผลที่ได้ พร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินกิจกรรม

ขั้นอภิปราย

ครูให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น ผลที่ได้ขณะทำกิจกรรมนี้

ขั้นสรุป

ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคนแบ่งปันพูดถึงสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนี้ ครูสรุป เชื่อมโยงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมและสรุปเพิ่มเติมใน กิจกรรมหอคอยสู่สวรรค์ ทีมประสบความสำเร็จ ทำงานแบบให้ถึงประสบความสำเร็จ แล้วทีมที่ไม่สำเร็จเกิดอะไรขึ้นถึงไม่สำเร็จ ครูเพิ่ม การทำงานเป็นทีม ต้องการวางแผนกำหนดเป้าหมายของทีม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในทีม แม้ว่าจะไม่ตรงกับความคิดของตนเอง มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น เสนอความคิดเห็นจากมุมมองของตนเอง ชื่นชมสมาชิกในทีมเมื่อร่วมมือจนสำเร็จ แม้งานที่ทำไม่ประสบความสำเร็จก็ไม่กล่าวโทษกัน

การประเมินผล

1. การสังเกตการร่วมทำกิจกรรมของผู้ร่วมทำกิจกรรม
2. การสังเกตการร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรม

ที่มา: วารินทร์ อักษรนำ. (2557). คู่มือการสร้างและใช้เกมประกอบการอบรม (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ต้นคิด.

กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ

หัวข้อกิจกรรม กิจกรรมกลุ่มเสริมสร้าง Soft skills ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ
 กิจกรรมที่ 1“ 6 ข้อ สำหรับมืออาชีพ”
 ครั้งที่ 10 ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง Soft skills ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ ด้วย “6 ข้อ สำหรับมืออาชีพ”
2. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการทำงานแบบมืออาชีพ

เทคนิคที่ใช้

กลุ่มย่อย การอภิปรายกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

สื่อและอุปกรณ์

1. คอมพิวเตอร์
2. LCD สำหรับฉายสื่อวีดิทัศน์

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ครูอธิบายเกี่ยวกับกิจกรรม “6 ข้อ สำหรับมืออาชีพ”

เราจบกิจกรรมด้านทักษะด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ด้วยเกม “โรงเรียนของเรา” นักเรียนคิดว่าได้อะไรบ้าง จากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

กิจกรรมในครั้งนี้จะเป็นกิจกรรมด้านการทำงานแบบมืออาชีพด้วยเกม “6 ข้อ สำหรับมืออาชีพ” วัตถุประสงค์หลักของกิจกรรมนี้ จะเน้นในการสร้างความเข้าใจด้านการทำงานแบบมืออาชีพด้วย 6 ข้อหลักที่สำคัญ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ

ด้านการทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่เกี่ยวข้องเรียนรู้การปฏิบัติตนที่เกี่ยวข้องกับงานได้แก่ เรียนรู้งานได้อย่างรวดเร็ว ตรงต่อเวลาในการทำงาน รับผิดชอบงานเพื่อเกิดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น มีความซื่อสัตย์ มุ่งมั่น อดทน

ขั้นกิจกรรม

1. ครูชี้แจงให้นักเรียนทำความเข้าใจของสื่อวีดิทัศน์ที่จะเปิดให้รับชม เกี่ยวกับ 6 ข้อ สำหรับมืออาชีพ ด้วยเว็บไซต์ยูทูบ
https://www.youtube.com/watch?v=aerJuxx_itQ
2. ครูเปิดสื่อวีดิทัศน์ให้นักเรียนรับชม ประมาณ 5 นาที
3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานแบบมืออาชีพ 6 ข้อ โดยช่วยกันอภิปรายสิ่งที่ได้รับ และแนวทางในการปฏิบัติตนให้เป็นมืออาชีพ โดยการแบ่งกลุ่มอภิปราย จำนวน 3 กลุ่มๆ ละเท่าๆ กัน

ขั้นอภิปราย

ครูให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมกันอภิปรายความคิดเห็น ผลที่ได้รับจากการได้ทำกิจกรรมในครั้งนี้

ขั้นสรุป

ครูและผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันสรุปผลกิจกรรม และสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม และการนำไปใช้ พร้อมทั้งมอบหมายให้นักเรียนทุกคน เขียนความเทคนิคความเป็นมืออาชีพของตนเองที่คิดว่าจะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในอนาคต ครูเพิ่มเติม การทำงานแบบมืออาชีพ จะทำผู้เข้าร่วมกิจกรรมประสบความสำเร็จในการทำงานมีความก้าวหน้าในสายงานที่ การไม่หยุดนิ่งในการหาความเพิ่มอย่างต่อเนื่อง การมีความพยายาม อดทนต่ออุปสรรคในการทำงาน จนเชี่ยวชาญในงานที่ทำ รักษาเวลามาตรฐานในการทำงาน มีจริยธรรม ในอาชีพ สร้างความเชื่อมั่นแก่ลูกค้า มีเป้าหมายในการทำงาน กับสร้างผลงานให้ประจักษ์

การประเมินผล

1. การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. การสังเกตจากการร่วมอภิปราย ความรู้สึกของผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่อสื่อวีดิทัศน์

ที่มา: เว็บไซต์ยูทูบ www.youtube.com/watch?v=aerJuxx_itQ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

วีระศักดิ์ จงไกรจักร

วัน เดือน ปี เกิด

2 มีนาคม 2525

สถานที่เกิด

นครศรีธรรมราช

วุฒิการศึกษา

พ.ศ.2557

ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

พ.ศ. 2563

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

